

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

KELMĖS RAJONO TERITORIJOS BENDROJO PLANO PAKEITIMAS

3 stadija
Sprendiniai

Planavimo organizatorius:

Kelmės rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjas:

VĮ Valstybės žemės fondo
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Vilnius, 2012

PLANAVIMO OBJEKTAS: Kelmės rajono savivaldybės teritorija

PLANO PAVADINIMAS: Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano pakeitimas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: Savivaldybės lygmens bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Kelmės rajono savivaldybės administracija

TURINYS: I. Tekstinė dalis

1. Aiškinamasis raštas

II. Grafinė dalis

1. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, M 1:50 000
2. Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys, M 1:50 000
3. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys, M 1:50 000
4. Miškų išdėstymo brėžinys, M 1:50 000
5. Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros schema, M 1:100 000

KELMĖS RAJONO TERITORIJOS BENDROJO PLANO PAKEITIMAS		
RENGIMO ETAPAS, SPRENDINIŲ STADIJA		Data
Plano rengėjas	VĮ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDO KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23A korpusas, LT-08105 Vilnius, tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72 Skyriaus viršininkė, projekto administratorė Rita Palčiauskaitė Projekto vadovas (atest. Nr. A941) Dainius Kitovas Architektė Danguolė Tymukaitė	2012-12-28

TURINYS

1. ĮVADAS	5
2. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKymo TVARKA	11
3. BENDROSIOS NUOSTATOS	12
3.1. Prielaidos	12
3.2. Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai	14
4. GAMTINIO KARKASO FORMAVIMAS	15
4.1. Saugomos teritorijos	15
4.2. Gamtinio karkaso sandara	19
4.3. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai	20
5. NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS	21
5.1. Bendrosios nuostatos	21
5.2. Nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai	23
5.3. Reikšmingiausios nekilnojamojo kultūros paveldo vietovės ir objektai	32
5.4. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba ir naudojimas	34
6. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTRA	37
6.1. Gyvenviečių sistema	37
6.2. Socialinės infrastruktūros plėtojimas	42
6.2.1. Švietimo infrastruktūra	42
6.2.2. Kultūros infrastruktūra	43
6.2.3. Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūra	44
6.2.4 Socialinių paslaugų infrastruktūra	44
6.3. Būsto plėtros sprendiniai	45
6.3.1. Socialinis būstas	45
6.3.2. Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra	46
6.3.3. Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra	46
7. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI	47
7.1. Žemės ir miškų ūkio plėtra	47
7.1.1. Žemės ūkio plėtra	47
7.1.2. Miškų ūkio vystymas	48
7.2. Turizmo ir rekreacijos plėtra	49
7.3. Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtra	55
7.4. Pramonės ir verslo plėtra	57
7.5. Naudingųjų iškasenų gavybos plėtra	58
8. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI	58
8.1. Planuojamos veiklos prioritetai	58
8.2. Teritorijos funkcinis zonavimas	60
8.3. Teritorijos naudojimo reglamentai	63
9. SUSISIEKIMAS	65
9.1. Automobilių keliai	65
9.2. Geležinkelis	66
9.3. Oro transportas	66
9.4. Dviračių trasos	66
9.5. Kita transporto infrastruktūra	67
10. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	67
10.1. Energetikos infrastruktūros vystymas	67
10.2. Ekoinžinerinės infrastruktūros vystymas	69
10.3. Telekomunikacijos ir ryšiai	72

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

11. CIVILINĖ SAUGA	73
11.1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema	73
11.2. Ekstremalios situacijos	74
11.3. Kelmės rajono gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema	75
11.4. Civilinės slėptuvės Kelmės rajone	76
11.5. Pavojingi objektai ir jų statybos parinkimas	77
12. RENGTINI IR PERŽIURĖTINI TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI	78
PRIEDAS 1. TERITORIJOS NAUDOJIMO IR APSAUGOS REGLAMENTŲ LENTELĖ	79
PRIEDAS 2. VISUOMENĖS POREIKIAMS REZERVUOJAMŲ TERITORIJŲ SARAŠAS	96

1. ĮVADAS

Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano pakeitimas rengiamas vadovaujantis Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2010 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. T-65 “Dėl Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano pakeitimo“ ir Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. A-587 “Dėl Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano pakeitimo darbų programos patvirtinimo“.

Planavimo tikslas – optimizuoti planuojamas, plėtoti esamas, steigti naujas gyvenamąsias, komercines, pramonės, verslo, infrastruktūros, rekreacines ir kitas teritorijas, nustatant šių teritorijų naudojimo ir apsaugos reglamentus.

Planavimo objektas – Kelmės rajono savivaldybės teritorija, kurios bendras plotas 2010 m. duomenimis – 1705 kv. km., rajone gyvena 37400 gyventojų (Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo darbų programos duomenys).

Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano pakeitimą rengia viešųjų pirkimų konkursą laimėjęs VĮ Valstybės žemės fondas.

Šiuo metu atlikti tokie Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano pakeitimo darbai:

- parengiamieji darbai;
- esamos būklės analizė;
- koncepcija;
- strateginis pasekmių aplinkai vertinimas;
- sprendiniai;
- sprendinių poveikio vertinimas.

Šiame aiškinamajame rašte pateikiami sprendinių stadijos rezultatai. Rengiant sprendinius, buvo vadovautasi Kelmės rajono savivaldybės 2011–2013 metų strateginiu veiklos planu, patvirtintu Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011-02-19 sprendimu Nr. T-40, Kelmės rajono savivaldybės 2012-2014 metų strateginis veiklos planu, patvirtintu Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011-12-22 sprendimu T-342, esamos būklės analizės stadijos metu atliktų darbų rezultatais, Kelmės rajono savivaldybės bendrojo plano koncepcija, patvirtinta Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011-09-27 sprendimu T-265. Atsižvelgta į Šiaulių apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano, patvirtinto LR Vyriausybės 2008-12-03 nutarimu Nr. 1310, sprendinių nuostatas. Keičiamo Kelmės rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniai buvo lyginami su pastaruoju metu rengiamų arba jau patvirtintų kitų teritorijų planavimo dokumentų nuostatomis.

Sprendinių konkretizavimo metu įvertinta Kelmės rajono teritorijos esama būklė, koncepcijos stadijoje suformuoti teritorijos planinės ir erdvinės struktūros plėtros principai, teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai, tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai. Sprendiniuose optimizuojamos

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

planuojamos, plėtojamos esamos, steigiamos naujos gyvenamosios, komercinės, pramonės, verslo, infrastruktūros, rekreacinės ir kitos teritorijos. Nustatyti šių teritorijų naudojimo ir apsaugos reglamentai.

Keičiamų sprendinių apimtys nustatytos, vadovaujantis planavimo darbų programa ir užduotimi. Dalis sprendinių paimta ir pritaikyta iš patvirtinto Kelmės rajono bendrojo plano, parengto Vilniaus Gedimino technikos universiteto teritorijos planavimo mokslo instituto, atnaujinant ir adaptuojant, vadovaujantis naujomis Kelmės rajono bendrojo plano koncepcijos plėtros kryptimis. Kita dalis sprendinių pakeista pilnai.

Konkretizuojant bendrojo plano sprendinius parengti šie brėžiniai:

- Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000);
- Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000);
- Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000);
- Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000);
- Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros schema (M 1:100 000)

Miškų išdėstymo sprendiniai sutalpinti Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

Rengiant Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo sprendinius, buvo įvertintos galiojančių teisės aktų ir dokumentų nuostatos.

Europos Sąjungos dokumentų nuostatos:

- „Europos erdvinės plėtros perspektyva ESDP“ (pritarta neoficialioje ministrų, atsakingų už erdvinį planavimą, taryboje Potsdame, 1999 m. gegužę);

Lietuvos Respublikos Seimo dokumentų nuostatos:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. LR Seimo sprendimas Nr. IX-1154; 2002 m. spalio 29 d.;
- Nacionalinė turizmo plėtros programa. LR Seimo 1999-07-01 nutarimas Nr. VIII-1284 (Žin., 1999, Nr. 63-2061);
- Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. LR Seimo 2000-06-13 nutarimas Nr. VIII-1728 (Žin., 2000, Nr. 50-1435);
- Nacionalinė energetikos strategija. Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-10 nutarimas Nr. IX-1130;
- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo nutarimas 1992-01-21 Nr. I-2223 (Žin., 1992, Nr. 5-75; 2011, Nr. 91-4315);
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301 (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2011, Nr. 49-2365);

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2010, Nr. I-1120);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620; 2011, Nr. I-446);
- Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1991 m. liepos 25 d. Nr. I-1607 (Žin., 1991, Nr. 24-635; 2012, Nr. 136-6962);
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2011, Nr. 141-6615);
- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2011, Nr. 91-4321);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452 (Žin., 2004, Nr. 153-5571; 2008, Nr. 59-2203).
- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 2011 m. gegužės 12 d. Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936).
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio vertinimo įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1996 m. rugpjūčio 15 d. Nr. I-1495 (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2011, Nr. 77-3720).
- Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2883; 2010, Nr. 153-7791).
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymas (red. Žin., 2009, Nr. 154-6955).
- Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas (red. Žin., 2011, Nr. 85-4138).
- Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymas 1999 m. gegužės 4 d. Nr. VIII-1159 (Žin., 1999, Nr. 43-1358; 2011, Nr. 86-4152).
- Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymas (Žin., 2004, Nr. 4-40).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentų nuostatos:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių planas. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1568, 2003 m. gruodžio 9 d. (Žin., 2003, Nr. 116-5282; 2011, Nr. 132-6281);
- Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-27 nutarimas Nr. 941 (Žin., 2001, Nr. 66-2418; 2009, Nr. 941);
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-06-12 nutarimas Nr. 853;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. 89-4029; 2011, 41-1949);
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. LR Vyriausybės nutarimas (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2012, Nr. 110-5578);
- Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai. LR Vyriausybės 2004 03 15 nutarimas Nr. 276 (Žin., 2004, Nr. 41-1335; 2011, Nr. 67-3171);
- Kaimo plėtros plano 2004-2006 m. pagrindinės nuostatos. LR Vyriausybės 2003 m. spalio 22 d. nutarimas Nr. 1317;
- Dvarų paveldo išsaugojimo programa ir dvarų paveldo išsaugojimo programos įgyvendinimo priemonės. LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimas Nr. 481 (Žin., 2003, Nr. 38-1740).

Valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67;
- Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68;
- Miškingumo didinimo programa. LR aplinkos ministro ir LR žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. 616/471 (Žin., 2003, Nr. 1-10);
- Kelmės rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro įsakymu „Dėl Alytaus, Šiaulių ir Utenos apskričių ir jų teritorijas sudarančių savivaldybių teritorijų nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemų patvirtinimo“ 2009 m. balandžio 24 d., Nr. IV-201.

Šiaulių regiono valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- Atnaujintas Šiaulių regiono 2007-2013 metų plėtros planas, patvirtintas Šiaulių regiono plėtros tarybos 2010-05-28 sprendimu Nr. R-39;
- Šiaulių apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-12-03 nutarimu Nr. 1310. Rengėjas – UAB “Urbanistika”. Projekto vadovas R. Devinduonis.

Kelmės rajono savivaldybės institucijų dokumentų nuostatos:

- Kelmės rajono savivaldybės 2011–2013 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011-02-19 sprendimu Nr. T-40;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- Kelmės rajono savivaldybės 2012-2014 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 22 d. sprendimu T-342;
- Tytuvėnų miesto bendrasis planas, patvirtintas 2008-04-30 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-132. Rengėjas - KTU Architektūros ir statybos institutas. Projekto vadovas dr. L. Dringelis;
- Kelmės miesto bendrasis planas, patvirtintas 2008-06-27 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-187. Rengėjas - KTU Architektūros ir statybos institutas. Projekto vadovas dr. L. Dringelis;
- Kelmės rajono šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas 2005-02-25 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-55;
- Kelmės rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas. Projekto vadovas Ramūnas Bankauskas. 2009 m.;

Atsižvelgta į rengiamų arba parengtų, bet nepatvirtintų teritorijų planavimo dokumentų nuostatas:

- Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano (Projekto);
- rengiamo Kražių miestelio teritorijos bendrojo plano (rengėjas - SĮ „Kauno planas“);
- rengiamo Užvenčio miesto, Girnikų ir Dvarčiaus kaimų bendrojo plano (rengėjas - UAB „Panprojektas“);
- rengiamo Geležinkelio stočių kaimų gyvenamųjų vietovių pavadinimo ir teritorijų ribų keitimo specialiojo plano (rengėjas - Vilniaus Gedimino technikos universiteto teritorijos planavimo mokslo institutas).

Vadovautasi ir kitų teisės aktų bei dokumentų, nurodytų Valstybės institucijų išduotose planavimo sąlygose, nuostatomis. Planavimo sąlygų sąvadas rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti Nr.(18.9)-SR-24, patvirtintas Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010-05-31:

1. Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2010-04-29 planavimo sąlygos Nr.416,
2. AB VST Kelmės skyriaus 2010-04-22 sąlygos Nr.TS-10-11-0175;
3. Šiaulių VSC 2010-04-22 planavimo sąlygos Nr. PST-121;
4. AB TEO LT Tinklo eksploatavimo departamento Šiaulių tinklo eksploatavimo centro Tinklo resursų ir statybų skyriaus 2010-04-21 planavimo sąlygos Nr.03-2-06-2/1418;
5. Šiaulių apskrities viršininko administracijos 2010-04-23 planavimo sąlygos Nr.75;
6. Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie SM 2010-05-06 planavimo sąlygos Nr. PS-145;
7. Kultūros paveldo departamento prie KM Šiaulių teritorinio padalinio 2010-04-21 planavimo sąlygos Nr.7.14.Š-2Š-172;
8. UAB TELE2 2010-04-23 raštas „Dėl Kelmės rajono bendrojo plano“ Nr. SD-9102;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

9. UAB LITESCO filialo „Kelmės šiluma“ 2010-04-23 planavimo sąlygos Nr.4-138 (2.17);
10. Dubysos regioninio parko direkcijos 2010-04-26 planavimo sąlygos Nr.086(6.1);
11. Tytuvėnų regioninio parko direkcijos 2010-04-16 planavimo sąlygos Nr. S(2.10)-49;
12. Varnių regioninio parko direkcijos 2010-05-05 planavimo sąlygos Nr. 1;
13. Kurtuvėnų regioninio parko direkcijos 2010-04-26 planavimo sąlygos Nr. 1-1.87-84;
14. AB Suskystintos dujos Klaipėdos skyriaus 2010-05-27 planavimo sąlygos Nr. 01/058;
15. UAB Kelmės vanduo 2010-05-10 planavimo sąlygos Nr. TS-32;
16. AB Lietuvos geležinkeliai 2010-05-10 raštas „Dėl sąlygų rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti“ raštas Nr. 2-2381;
17. AB Lietuvos energija 2010-04-26 raštas „Dėl planavimo sąlygų rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. SD-3254;
18. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Architektūros, urbanistikos ir paveldosaugos skyriaus 2010-05-17 planavimo sąlygos Nr.PS-11-(19.16);
19. Šilalės rajono savivaldybės administracijos 2010-05-03 planavimo sąlygos Nr.32/10;
20. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus 2010-04-25 planavimo sąlygos Nr.3;
21. Kelmės rajono savivaldybės administracijos Kraštotvarkos skyriaus 2010-05-31 planavimo sąlygos Nr. 24;
22. LR Energetikos ministerijos raštas 2010-06-09 „Dėl rajono lygmens bendrojo planavimo sąlygų“ Nr.(7.2-09)-3-1662.

Trumpiniai:

AM – Aplinkos ministerija;

BP – bendrasis planas;

KM – Kultūros ministerija;

LR – Lietuvos Respublika;

RAAD – Regioninis aplinkos apsaugos departamentas;

SM – Susisiekimo ministerija;

SPAV – strateginis pasekmių aplinkai vertinimas;

SPV – sprendinių poveikio vertinimas;

ŪM – Ūkio ministerija;

VSC – visuomenės sveikatos centras

2. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA

Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo sprendinių sudėtis:

- Bendrosios nuostatos;
- Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Veiklos apribojimų sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Ūkio plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Žemės naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Miškų plėtojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys)
- Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Teritorijų rezervuojamų visuomenės poreikiams sprendiniai ir sąrašai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Teritorijų, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus sąrašas.

Taikymo tvarka.

Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo sprendiniai išreiškia Kelmės savivaldybės tarybos nuostatas dėl savivaldybės teritorijos naudojimo, veiklos joje plėtojimo sąlygų ir teisių. Visi patvirtinti ir savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registre registruoti teritorijų planavimo dokumentai galioja tiek, kiek neprieštarauja šiems bendrojo plano sprendiniams. Visi sprendimai dėl savivaldybės teritorijos naudojimo ir veiklos joje plėtojimo, žemės naudojimo tikslinės paskirties nustatymo ir keitimo, veiklos apribojimų, specialiųjų sąlygų, nekilnojamojo turto rezervavimo ar paėmimo visuomenės poreikiams neturi prieštarauti šiems bendrojo plano sprendiniams.

Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo sprendiniais privalo vadovautis

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybines organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdančys veiklą šioje teritorijoje. Jeigu Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo sprendiniuose nėra suformuluotos aiškios nuostatos dėl konkrečios veiklos, tuomet reikia vadovautis bendrojo plano pakeitimo sprendinių bendrosiomis nuostatomis (3 skyrius) ir Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011-09-27 sprendimu T-265 patvirtinta koncepcija.

Teritorijų, žemės sklypų, pastatų, statinių ir įrenginių naudotojams, kurių nekilnojamojo turto iki bendrojo plano sprendinių įsigaliojimo dienos registruota tikslinė naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis prieštarauja šiems bendrojo plano pakeitimo sprendiniams, paliekama teisė naudotis nekilnojamoju turto taip pat, kaip jis buvo naudojamas iki sprendinių įsigaliojimo dienos, nekeičiant jo naudojimo paskirties pobūdžio bei masto. Bet kokie šio turto naudojimo pakeitimai neturi prieštarauti šiems bendrojo plano sprendiniams.

Ginčo atvejais prioritetas teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

3. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vadovaujantis parengtomis rajono plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečią, nedidelio ploto teritoriją (pvz., seniūniją), tačiau viso rajono veiklą ir kraštovaizdžio struktūrą.

3.1. Prielaidos

Prielaidos:

- atsinaujinančios energetikos plėtra;
- turizmo ir rekreacijos plėtra;
- žemės ir miškų ūkio plėtra.

Svarbiausia Kelmės rajono erdvinės plėtros prielaida yra intensyvi vietinių energetikos šaltinių (mažųjų hidroelektrinių, saulės ir vėjo jėginių) plėtra ir žaliavų (naudingųjų iškasenų bei resursų) panaudojimo plėtra. Kartu su stambėjančia žemės ūkio struktūra šios plėtros kryptys taptų viso rajono ūkio augimo pamatu. Rajono teritorijos plėtros ašimi laikytinos teritorijos aplink 110 kV elektros liniją. Tai potencialios atsinaujinančių išteklių energetikos, įjungiamos į bendrą energetinį tinklą, infrastruktūros plėtros teritorijos. Jose siūloma vėjo jėginių parkų statyba. Rajono šiaurės vakarinėje dalyje atsinaujinančių išteklių

energetikos bazę sudarytų pavienės ar nedidelėmis grupėmis įrengiamos vėjo jėgainės, išsidėstančios aplink 35 kV elektros liniją bei nuo 2005 m. veikianti 20 kW nominalios galios hidroelektrinė Girnikų kaime (Užvenčio sen.).

Intensyvi atsinaujinančių išteklių energetikos plėtra leis vystyti Kelmės – Tytuvėnų arealui. Į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuojamą ruožą apjungiami Maironių, Pavydų ir Pagryžuvio kaimai. Dėl šių gyvenamųjų vietovių potencialų apjungimo ir siūlomo stiprinti Užvenčio miesto kaip plėtros centro, susiformuos galimybės plėtoti pramonę. Darniai rajono plėtrai svarbūs yra rajono plėtros pcentriai - Kražiai, Kukečiai, Lioliai, Šaukėnai ir Vaiguva, kurie šiek tiek dekoncentruotų plėtros potencialą rajono teritorijoje ir būtų svarbiais vietinės reikšmės aptarnavimo centrais.

Plėtojant atsinaujinančių išteklių energetiką, įvertinama gamtos išteklių naudojimas ir apsauga. Intensyvi vietinių energetikos šaltinių (mažųjų hidroelektrinių, saulės ir vėjo jėgainių) plėtra ir žaliavų (naudingųjų iškasenų bei resursų) panaudojimo plėtra numatoma teritorijose, nesikertančiose su gamtinėmis ašimis.

Mažųjų elektrinių plėtra galima buvusių hidroenergiją naudojančių objektų vietose, įvertinant galimą poveikį aplinkai. Vėjo jėgainių parkai ir pavienės vėjo jėgainės išdėstomos visoje Kelmės rajono teritorijoje, išskyrus saugomas ir Europos ekologinio tinklo teritorijas.

Formuojami perspektyvūs naudingųjų iškasenų gavybos ir ja susijusios pramonės arealai. Naudingųjų iškasenų gavybos arealai, formuojami teritorijoje esančių naudingųjų iškasenų, tarp kurių dominuoja žvyras, klodų pagrindu: šiaurinis (Šaukėnų ir Užvenčio sen.), šiaurės vakarinis (Užvenčio sen.), centrinis (Vaiguvos ir Kelmės apylinkių sen.) ir pietinis (Pakražančio sen.). Durpių gavybos arealo, esančio šalia Tytuvėnų ir Šiluvos tyrelių, plėtrą komplikuoja įsteigtos saugomos teritorijos.

Atsižvelgiant į nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą, formuojamos kultūros paveldo apsaugos ašys. Saugant nekilnojamojo kultūros paveldo objektus, kartu siekiama pritaikyti turistų lankymui.

Šalia arealų, tinkamų plėtoti vietinės energetikos rūšis ir iškasenų gavybą, formuojami infrastruktūros plėtros koridoriai.

Siekiant sukurti stabilesnį pagrindą Kelmės rajono savivaldybės ekonominei plėtrai bei plėtoti techninę viso regiono struktūrą, siūloma išnaudoti esamą inžinerinės infrastruktūros tinklą. Nemažą reikšmę įgyja net tik automobilių kelių tinklas su pagrindine jo ašimi – magistraliniu keliu Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Karaliaučius (E77 „Via Hanseatica“), bet ir stiprinamas susisiekimo koridorius esamos geležinkelio linijos (Pagėgiai-Pakruojis) pagrindu.

Formuojamas bazinis turizmo ir rekreacijos vystymo tinklas, apimantis vertingiausias turizmo rekreacijos arealus.

Atsinaujinančios energetikos plėtra sudarys palankias sąlygas visų ūkio šakų vystymuisi rajono teritorijoje – stipresnes pozicijas įgys dominuojanti ūkio šaka žemės ūkis, susidarys realios prielaidos pramonės plėtrai. Vėjo jėgainių parkų plėtra labiau suderinama su stambių žemės ūkių veikla. Pavienių vėjo

jėginių plėtra labiau dera smulkių ūkių aplinkoje. Svarbi sąlyga intensyviai ūkio plėtrai yra naudingųjų iškasenų panaudojimo galimybės. Išvystyta žvyro ir smėlio gavyba formuoja patikimą susisiekimo sistemos aptarnavimą ir plėtrą, sudaro prielaidas plėtoti statybą ir pramonę. Išvysčius durpių gavybą ir perdirbimą, galimas jų panaudojimas ne tik žemės ūkio reikmėms, bet ir atsinaujinančios energetikos rūšies - kuro gamybai.

Keičiamo Kelmės rajono bendrojo plano, patvirtinto 2007-02-14 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-34, sprendiniai, neprieštaraujantys atnaujintai Kelmės rajono bendrojo plano pakeitimo koncepcijai, patvirtintai Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2011-09-27 sprendimu T-265, įtraukiami į bendrojo plano pakeitimo sprendinių sudėtį.

3.2. Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai.

Kelmės rajono savivaldybės miestų, miestelių ir kaimų bendruosiuose planuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Visi Kelmės savivaldybės rengiami planai, strategijos ir programos turi neprieštarauti išvardintiems principams.

Kelmės rajono savivaldybės miestų, miestelių ir kaimų bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, taip pat žemėtvarkos, miškotvarkos, vandentvarkos ir kitų teritorijų planavimo organizatoriai (užsakovai) ir rengėjai privalo laikytis šių planavimo principų:

- derinti visuomenės socialinės ir ekonominės plėtros bei ekologinius interesus, griežtai laikytis gyventojų aprūpinimo socialine ir inžinerine infrastruktūra normų, nepabloginti gyvenamosios aplinkos kokybės;
- saugoti šiuo metu naudojamas ir numatyti (rezervuoti) pagal normatyvus bei poreikį naujas bendro naudojimo atviras erdves, skirtas gyventojų poilsiui, sportui, pramogoms;
- numatyti visuomenės poreikiams paimamas ir rezervuojamas teritorijas transporto, inžinerinei ir socialinei infrastruktūrai plėtoti, atliekoms surinkti, rūšiuoti, saugoti ir utilizuoti;
- susieti planuojamą ūkinę veiklą su transporto, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtra, plėtoti gyvenamųjų namų statybą tik inžineriškai parengtose teritorijose;
- naujų transporto infrastruktūros objektų kūrimo zonoje strateginius planavimo ir plėtros klausimus spręsti savivaldybės ir seniūnijų bendruomenių bendru sutarimu.

4. GAMTINIO KARKASO FORMAVIMAS

4.1. Saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų tikslas – išsaugoti gamtos ir kultūros paveldą, natūralų kraštovaizdį, vertingą biologinę įvairovę. Saugomų teritorijų tinklas nėra rajono savivaldybės bendrojo plano sprendinys. Saugomų teritorijų sistema perkeliama iš Valstybės saugomų teritorijų tarnybos Saugomų teritorijų valstybės kadastru¹ ir tampa pagrindine formuojamo rajono gamtinio karkaso atrama. Kelmės rajono savivaldybės saugomų teritorijų sistemą sudaro konservacinės saugomos teritorijos – draustiniai, gamtos ir kultūros paveldo objektai; ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos – įvairios paskirties apsaugos zonos; kompleksinės saugomos teritorijos – valstybinis parkas, biosferos monitoringo teritorijos, Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbios teritorijos, o taip pat visas jas apjungiantis ekologinis tinklas - gamtinis karkasas. Paukščių apsaugai svarbių teritorijų rajone nėra įsteigta.

Kelmės rajono teritorija pasižymi gamtinių buveinių įvairove. Čia tarpsta pušyniniai eglynai, juodalksnynai, baltalksnynai, aukštapelkių ir žemapelkių kompleksai, upių slėnių buveinės. Visos saugomos teritorijos Kelmės rajono teritorijoje užima 24314 ha plotą ir sudaro 14,26 % nuo bendro rajono teritorijos ploto (Respublikos saugomų teritorijų vidurkis - 11,5 %). Į rajono teritoriją patenka keturi regioniniai parkai: Dubysos (1312 ha.), Kurtuvėnų (8524 ha.), Tytuvėnų (11878 ha), Varnių (1400 ha), keturi valstybiniai draustiniai: Kražantės hidrografinis (510 ha), Kražių Medžiokalnio botaninis (77 ha), Paginskių (162 ha) bei Pakėvės (451 ha) telmologiniai, 15 buveinių apsaugai svarbių teritorijų (2 lentelė) ir gamtos paveldo objektai: 12 botaninių, 7 geologiniai, 1 hidrogeologinis.

4.1. lentelė. Valstybės saugomos teritorijos Kelmės rajone

Eil. Nr.	Pavadinimas	Bendras plotas (ha)	Plotas Kelmės r. (ha)	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
Regioniniai parkai					
1.	Dubysos	11547	1312	Kelmės r., Raseinių r.	Išsaugoti raiškiausią Lietuvoje Dubysos erozinio slėnio kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes
2.	Kurtuvėnų	17266	8524	Kelmės r., Šiaulių r.	Išsaugoti Kurtuvėnų ežeringo, miškingo kalvyno kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes
3.	Tytuvėnų	18159	11878	Kelmės r., Radviliškio r., Raseinių r.,	Išsaugoti Tytuvėnų - Šiluvos urbanistinių architektūrinių kompleksų ir jų ežeruočių, pelkėtų apylinkių kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes

¹ Saugomų teritorijų valstybės kadastras, <http://stk.vstt.lt>, 2011-06-01.

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

4.	Varnių	33 475	1400	Kelmės r., Telšių r., Šilalės r.	Išsaugoti Žemaičių centrinio ežeroto kalvyno kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti
Hidrografiniai draustiniai					
6.	Kražantės	510	510	Kelmės r.	Išsaugoti gilaus slėnio stipriai vingiuotą Kražantės žemupį
Botaniniai draustiniai					
7.	Kražių Medžiokalnio	77	77	Kelmės r.	Išsaugoti vertingas mokslui augalų bendrijas
Telmologiniai draustiniai					
8.	Paginskių	162	162	Kelmės r.	Išsaugoti pelkinių augalų kompleksą su retų rūšių augalų augavietėmis
9.	Pakėvės	451	451	Kelmės r.	Išsaugoti rytų Žemaičių plynaukštei būdingą Pakėvės pelkinį kompleksą

Konservacinio prioriteto saugomose teritorijose saugomi unikalūs arba tipiški gamtinio bei kultūrinio kraštovaizdžio kompleksai ir objektai. Šiai saugomų teritorijų grupei priklauso Kelmės rajono savivaldybėje esantys draustiniai bei gamtos ir kultūros paveldo objektai (paminklai). Konservacinio prioriteto saugomos teritorijos Kelmės rajono savivaldybėje užima 416 ha plotą (apie 0,24% savivaldybės ploto).

Kompleksinėse saugomose teritorijose sujungiamos išsaugančios, apsaugančios, rekreacinės ir ūkinės zonos pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą. Kompleksinėms saugomoms teritorijoms Kelmės rajono savivaldybėje priskiriami Dubysos, Kurtuvėnų, Tytuvėnų ir Varnių regioniniai parkai, rajone užimantys 23114 ha plotą.

Regioninių parkų (Dubysos, Kurtuvėnų, Tytuvėnų ir Varnių) teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

XX a. tęsiantis intensyviai žemės naudojimui, sparčiai vystantis pramonei ir augant miestams, pradėjo kilti grėsmė iki tol buvusiai sąlyginai natūraliai žemyno gamtai, pradėjo nykti dauguma augalų ir gyvūnų populiacijų, o kai kurios rūšys visiškai išnyko. Pastebėta, kad mažėja natūralių buveinių skaičius. Siekiant išsaugoti biologinę įvairovę ir užtikrinti efektyvią jos apsaugą, buvo sukurtas Europos Bendrijos saugomų teritorijų tinklas "Natura 2000". Augalijos apsaugos teisinis pagrindas "Natura 2000" sistemoje – 1992 m. Europos Komisijos priimta direktyva „Dėl gamtinių buveinių ir gyvūnijos bei augalijos apsaugos“. Kelmės rajono savivaldybėje bendras "Natura 2000" teritorijų plotas – 6052,02 ha.

4.2. lentelė. Buveinių apsaugai svarbios teritorijos Kelmės rajone

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas, kodas	Plotas, ha	Ypatumai	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė
1.	Galvydiškės kaimo apylinkės; LTKEL0002	961,76	Ribos sutampa su Kurtuvėnų regioninio parko Šonos kraštovaizdžio draustinio ribomis	6210 Stepinės pievos; 6410 Melvenynai; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7210 Žemapelkės su šakotąja ratainyte; 7230 šarmingos žemapelkės; 9010 Vakarų taiga; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 Pelkiniai miškai
2.	Papušnio miškas; LTKEL0013	263,17	Patenka į Tytuvėnų regioninį parką (dalis Gomertos kraštovaizdžio draustinio ir ekologinės apsaugos prioriteto zonos)	3160 Natūralūs distrofiniai ežerai; 91D0 Pelkiniai miškai
3.	Žukiškės miškas; LTKEL0021	156,96	Teritorija patenka į Kražantės valstybinį hidrografinį draustinį (dalis draustinio)	9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai
4.	Juodlės miškas; LTKEL0014	954,94	Ribos sutampa su Kurtuvėnų regioninio parko Ilgos kraštovaizdžio draustinio ribomis	3160 Natūralūs distrofiniai ežerai; 7110 Aktyvios aukštapelkės; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7230 Šarmingos žemapelkės; 9010 Vakarų taiga; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91D0 Pelkiniai miškai
5.	Apušio ežeras ir jo apyežerės; LTKEL0010	95,74	Ribos sutampa su Tytuvėnų regioninio parko Apušio botaninio-zoologinio draustinio ribomis	3150 Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; 6410 Melvenynai; 6510 šienaujamos mezofitų pievos; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7230 šarmingos žemapelkės; Auksuotoji šaškytė; Didysis auksinukas; Kraujalakinis melsvys
6.	Lygė; LTSIA0001	191,69	Ribos sutampa su Kurtuvėnų regioninio parko Pabijočių botaninio-zoologinio draustinio ribomis	7110 Aktyvios aukštapelkės; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7210 Žemapelkės su šakotąja ratainyte; 7230 šarmingos žemapelkės; 9010 Vakarų taiga; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 Pelkiniai miškai; Dvilapis purvuolis

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

7.	Šimšų miškas; LTKEL0007	2089,0	Patenka į Tytuvėnų regioninį parką (Užpelkių botaninis-zoologinis draustinis, Užpelkių gamtinis rezervatas, Šimšos telmologinis draustinis ir dalis ekologinės apsaugos bei rekreacinio prioriteto zonos).	6510 šienaujamos mezofitų pievos; 7230 šarmingos žemapelkės; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; Auksuotoji šaškytė; Baltamargė šaškytė; Didysis auksinukas
8.	Karalmiško sengirė; LTKEL0020	408,91	Teritorija patenka į Kurtuvėnų regioninį parką (dalis Targių geomorfologinio draustinio miškų ūkio zonos ir rekreacinio prioriteto zonos)	9010 Vakarų taiga; 9050 Žolių turtingi eglynai; 9060 Spygliuočių miškai ant fluvioglacialinių ozų; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 Pelkiniai miškai
9.	Pakėvio miškas; LTKEL0001	451,36	Ribos sutampa su Pakėvės valstybinio telmologinio draustinio ribomis	7110 Aktyvios aukštapelkės; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7230 šarmingos žemapelkės; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 pelkiniai miškai; Dvilapis purvuolis
10.	Šiluvos tyrelis; LTKEL0012	253,58	Ribos sutampa su Tytuvėnų regioninio parko Šiluvos tyrelio telmologinio I draustinio ribomis	91D0 Pelkiniai miškai
11.	Gudmoniškės pelkė; LTKEL0015	99,85	Dalis Šilkalnių geomorfologinio draustinio	7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7230 Šarmingos žemapelkės; Dvilapis purvuolis
12.	Svilės šaltiniai; LTKEL0006	2,48	Patenka į Kurtuvėnų regioninį parką (dalis Svilės kraštovaizdžio dr.)	7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; Pelkinė uolaskėlė
13.	Smirdelės pelkė; LTKEL0003	25,63	Patenka į Kurtuvėnų regioninį parką (dalis Vainagių geomorfologinio draustinio)	7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7210 Žemapelkės su šakotąja ratainyte; 7230 Šarmingos žemapelkės; 9010 Vakarų taiga; 9050 Žolių turtingi eglynai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai
14.	Vijurkų pievos; LTKEL0017	73,80	Patenka į Kurtuvėnų regioninį parką (dalis Vijurkų geomorfologinio draustinio)	2330 Nesusivėrusios žemyninės smiltpievės; 6120 Karbonatinių smėlynų smiltpievės; 6210 Stepinės pievos; 6270 Rūšių turtingi smilgynai; 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450 Aliuvinės pievos; 6510 Šienaujamos mezofitų pievos; 7140 Tarpinės pelkės
15.	Sprūdės pievos; LTTEL0014	23,15	Patenka į Varnių regioninį parką (dalis Pavandenės kraštovaizdžio draustinio)	6210 Stepinės pievos

4.2. Gamtinio karkaso sandara

Gamtinis karkasas yra itin svarbi teritorinė daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą, bei jame vykstančių migracinių ryšių nepertraukiamumą. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą bei geresnę gyvenamosios aplinkos kokybę. Kelmės rajono teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama bendro Lietuvos Respublikos teritorijos gamtinio karkaso dalis. Visos gamtinio karkaso dalys, lokalizuotos Kelmės rajono teritorijoje, užima apie 57% teritorijos ploto. Jos persidengia su konservacinėmis bei įvairaus pobūdžio ir intensyvumo ūkinio naudojimo teritorijomis.

Gamtinio karkaso sistemą sudaro šios dalys:

- geoekologinės takoskyros,
- geosistemų stabilizavimo židiniai,
- migracijos koridoriai.

Geoekologinės takoskyros (geosistemų įeigų sritys „langai“) – tai teritorijos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus bei požeminių vandenų intensyvaus maitinimo plotus. Jos palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Puslankiu per Kelmės rajono vakarinę ir centrinę dalį nusidriekianti Žemaičių aukštumos vandenskyrinio masyvo rytinė dalis ir Kurtuvėnų moreninis masyvas formuoja pagrindinę nacionalinės svarbos geoekologinę takoskyrą. Dalis geoekologinių takoskyrų (38% nuo viso jų ploto rajone) yra regioninės svarbos. Bendroje Kelmės rajono gamtinio karkaso sistemoje geoekologinės takoskyros užima 80%, o rajono teritorijoje sudaro 43% dalį. Iš jų, atsižvelgiant į kraštovaizdžio formavimo kryptis, 15% teritorijoje turėtų būti išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis. 38% teritorijos būtinas esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas, likusiose 47% geoekologinei takoskyrai priskiriamų teritorijų būtinas kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas.

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – tai teritorijos, užimančios tarpinę padėtį tarp geoekologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms sistemoms.

Kelmės rajono teritorijoje vidinio stabilizavimo arealai apima 8% teritorijos arba 11% viso gamtinio karkaso ploto. Jie diferencijuojami pagal trijų skirtingų tvarkymo kryptių arealus. Tai gamtinio karkaso užimamame plote sudaro 11%. Pirmosios kraštovarkinio formavimo krypties arealai (Užvenčio, Spitkiškės,

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Padubysio, Tytuvėnų miškai) užimantys 55% vidinio stabilizavimo teritorijų ploto, reikalauja minimalaus įsikišimo, t.y. natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio išsaugojimo ir išlaikymo. Antrojo tipo arealai, kuriems būtinas esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas, užima 32%. šiai metafunkcinei gamtinio karkaso daliai priskiriamų teritorijų (Biekšių, Didmiškio, Pavengrio miškingos ir Tytuvėnų tyrelio pelkingos teritorijos). Likusieji plotai (į Ožkelikės, Jogeliškės, Gaurylių trikampį patenkanti teritorija) priskiriami trečiajai kraštotvarkos formavimo kryptčiai, sudaro 13% nuo viso vidinio stabilizavimo arealų ploto. Jiems būtinas kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas.

Migraciniai koridoriai – tai slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Kelmės rajone migraciniams koridoriams priskirtos teritorijos užima 6% jo teritorijos arba 9% gamtinio karkaso teritorijų. Apie pusę jų apimamo ploto sudaro regioninės svarbos migracijos koridoriai – Dubysos bei Ventos aukštupio slėnis. Likusią dalį sudaro Dubysos, Ventos, bei Jūros intakų slėniai: Kražantės, Gansės, Anuvos, Ančios, Šiaušės ir kitų smulkių upelių slėniai.

Kelmės rajono teritorijoje lokalizuoti migracijos koridoriai skaidomi į dvi kraštovaizdžio formavimo krypttis. 9% migracijos koridoriams priskirtų teritorijų būtinas esamo kraštovaizdžio stabilumo palaikymas ir stiprinimas (Dubysos slėnis žemiau Maironių). Likusioms 91% migracijos koridorių sudarančioms teritorijoms būtinas kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas.

4.3. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai

Kelmės rajono teritorijoje nustatyti šie gamtinio kraštovaizdžio apsaugos, formavimo bei ūkinio naudojimo pobūdį nusakantys gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai:

- I-as tipas - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis;
- II-as tipas - palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas;
- III-ias tipas - grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Pirmasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikomas ištisiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, išsaugojusiose natūralų kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šių teritorijų perspektyva susijusi su racionalaus subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms. Pagrindinė šių teritorijų naudojimo krypttis miškų ūkio paskirties žemėje yra tausojantis miškų ūkis, vykdant sanitarinius ir netaikant plynų kirtimų, taip pat veikla, susijusi su racionalių šalutinių miško išteklių panaudojimu, poilsinis turizmas bei kitų pasyvesnių rekreacijos kryptčių vystymas, derinant naudojimą su konkrečios teritorijos naudojimo reglamentu (jei toks yra). Mišku neapaugusiose teritorijos dalyse rekomenduojama skatinti ekologinio ir tausojančio žemės dirbimo sistemas, plėtoti smulkiasklypę daržininkystę, sodininkystę bei kitus alternatyvius verslus, būdingus atskiriems

etnografiniams regionams.

Antrasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikytinas mišrios žemės naudmenų mozaikos teritorijose, kuriose kaitaliojasi miškų ir žemės ūkio naudmenos, taip pat smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, nes reikalingas tiek esamų funkcijų suderinimas, tiek atkuriamosios priemonės gamtinės struktūros galioms stiprinti. Aplinkosaugos požiūriu tinkamiausia šių teritorijų naudojimo kryptis – smulkus ūkis su ganyklinės žemdirbystės (pieno ūkių ir galvijų bei avių auginimo), daržininkystės, sodininkystės specializacijomis. Esami ūkiai palaipsniui turėtų būti orientuojami į ekologinius ar pereinamojo tipo (tvaraus ūkininkavimo) ūkius. Galimas dalies dirbamų žemių pavertimas į pievas ir ganyklas, taip pat buvusių ar esamų durpynų teritorijų renatūralizavimas. Pageidautinas miškingumo didinimas mažai našių, nedirbamų žemių sąskaita, apželdinant ir savaiminės renatūralizacijos keliu.

Trečiasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikytinas žmogaus veiklos, pirmiausia agrarinės, gerokai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose. Tai sausinamosios melioracijos darbų ir intensyvaus ūkininkavimo rezultatas. Tokie plotai Kelmės rajono teritorijoje sudaro 40–45% visų gamtiniam karkasui priskiriamų teritorijų. Didžioji jų dalis lokalizuojasi agrariniu požiūriu vidutiniškai ir stipriai įsavintoje centrinėje ir vakarinėje rajono dalyje, abiem atvejais kalvotose teritorijose. Šiose zonose gamtinio kraštovaizdžio formavimas susijęs su natūralios gamtinės aplinkos atkūrimu, formuojant kultūrinį kraštovaizdį, ir nauju ekologizuotu požiūriu į šių teritorijų naudojimą. Tikslingas laipsniškas perėjimas prie tausojamojo ūkininkavimo. Skatintinas ekologinių ūkių kūrimas. Šiose teritorijose būtinas žemėnaudos sąskaidos didinimas, sukuriant priešerozinius, laukų ir vandens apsauginius želdinius, taip pat mažesnio našumo žemių pavertimas į pievas ir ganyklas. Racionalus būtų teritorijos miškingumo didinimas, dirbtinai apželdant ir savaiminės renatūralizacijos keliu, intensyviai žemės ūkio gamybai netinkamuose plotuose.

5. NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS

5.1. Bendrosios nuostatos

Savivaldybės bendrojo plano kultūros paveldo dalis apibrėžia savivaldybės teritorijos nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo kryptis bei prioritetines teritorinės apsaugos priemones kultūros paveldo vertybėms išsaugoti. Sprendiniai pateikiami laikotarpiui iki 2020 m. Sprendinių konkretizavimas atitinka rajono lygmens teritorijų planavimo reikalavimus ir nustatytą grafines dalies mastelį. Sąvokos ir sprendinių turinys atitinka Lietuvos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą (Žin., 2004, Nr. 153-5571), Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklės (Žin., 2004, Nr. 83-3029), Lietuvos nacionalinės darnaus vystymosi strategiją (Žin., 2003, Nr. 89-2039) ir Lietuvos teritorijos bendrąjį planą (Žin., 2002, Nr. 110-4852).

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas laikomas integralia savivaldybės teritorijos plėtros dalimi. Strategine savivaldybės teritorijos plėtros kryptimi šio plano koncepcija numato atsinaujinančios energetikos plėtrą, išskiriant kultūros paveldo apsaugos ašis bei siekiant vertybių pritaikymo lankymui. Tokia koncepcija atitinka integralios kultūros paveldo apsaugos sampratą. Darnios plėtros koncepcija siekia vertingiausių objektų išsaugojimo, skatinant jų naudojimą visuomenės reikmėms. Lietuvos nacionalinės darnaus vystymosi strategija nurodo, kad Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas yra vienas iš Lietuvos darnaus vystymosi prioritetų [str. 23.11]. Lietuvos teritorijos bendrasis planas nustato, kad kultūros paveldo išsaugojimą būtina vertinti kaip svarbią paskatą vietovės ekonominei plėtrai (1 str., 3 sk.). Nustatyti sprendiniai taip pat atitinka tikslus, numatytus Lietuvos ratifikuotoje Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje (5 str.; Žin., 1997, Nr. 19-411):

- priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas;
- vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui;
- imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globali, išsaugojimui (konservavimui), prezentavimui bei reabilitavimui.

Pateikiami sprendiniai yra siejami su gamtos paveldo apsauga ir atitinka aplinkos tvarkymo tikslus, nustatytus Lietuvos ratifikuotoje Europos kraštovaizdžio konvencijoje (5 ir 6 str.; Žin., 2002, Nr. 104-4621):

- įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmonės supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą;
- integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikį kraštovaizdžiui;
- nustatytus kraštovaizdžius įvertinti atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą vertę.

5.2. Nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai

5.1 lentelė. Kelmės rajono nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai. Paminklai

Eil. Nr. plane	Unikalus objekto kodas	Adresas		Nekilnojamosios kultūros vertybės pavadinimas	Buvęs kultūros vertybės registro kodas			Kultūros paveldo objekto teritorijos taško koordinatė	
		Seniūnija	Kaimas, gyvenvietė, miestas					X	Y
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1380	Kražių	Kražių mstl.	Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios kompleksas	G	196	KP	6163594	417749
2.	1381	Kražių	Kražių mstl.	Kražių kolegija	S	437	P	6164223	417398
3.	974	Liolių	Liolių mstl.	Šv. apaštalo Simono ir Judo Tado bažnyčios kompleksas	G	195	KP	6158545	433973
4.	975	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Bažnyčios ir vienuolyno ansamblis	G	2	KP	6162745	449609
4.1.	31634	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Bažnyčios ir vienuolyno noviciato ir mokyklos liekanos					
5.	22252	Užvenčio	Užvenčio mstl.	J. Smilgevičiaus kapas	L	248	P	6184090	415278

5.2 lentelė. Kelmės rajono nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai. Valstybės saugomi kultūros paveldo objektai

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6.	6061	Kražių	Brukų k.	Brukų, Brukalių kapinynas	A	1315		6164573	414421
7.	5101	Kražių	Bukantiškės k.	Bukantiškės, Piltinės piliakalnis	A	1316		6171633	411241
8.	5103	Kražių	Paalksnių k.	Paalksnių kapinynas	A	1330		6167431	408725
9.	5102	Kražių	Paalksnių k.	Paalksnių pilkapynas, vad. Milžinkapiais	A	1331		6167413	408637
10.	2439	Kražių	Paspasčio k.	Paspasčio piliakalnis, vad. Sponsčiu	A	1739		6172564	407979
11.	13012	Kražių	Kražių mstl.	Senojo miesto vieta	A	1912			
12.	10927	Kražių	Pamedžiokalnio k.	Kražių mstl. žydų žudynių vieta ir kapas	I	151		6164862	417541
13.	26387	Kražių	Gedminių k.	Gedminių k. senosios kapinės	L	1219		6167956	415114
14.	26388	Kražių	Pagių k.	Pagių k. senosios kapinės, vad. Kapiukais	L	1220		6172251	415481
15.	26389	Kražių	Daukintiškių k.	Daukintiškių k. senosios kapinės	L	1221		6170791	415054
16.	26390	Kražių	Syderiškių k.	Burčiškės k. senosios kapinės	L	1222		6168212	416518
17.	26391	Kražių	Pupėnų k.	Pupėnų k. senosios k., vad. Kopyčkalniu, Gojuku	L	1223		6164310	419874
18.	26392	Kražių	Karyznų k.	Karyznų k. senosios kapinės, vad. Kapeliais	L	1224		6161989	412396
19.	6067	Kražių	Šventragių k.	Šventragių alkvietė	M	232		6165840	413155
20.	17166	Kražių	Pamedžiokalnio k.	Kalnas vad. Medžiokalniu	M	36		6165170	417783

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
21.	2440	Kražių	Paspasčio k.	Kalnas vad. Sponsčiuku	M	37		6172631	407901
22.	5104	Kražių	Burbiškės k.	Pašilės akmuo, vad. Pono grabu, "Dievo pėda"	M	80		6166665	408697
23.	5118	Pakražančio	Bumbulių k.	Bumbulių senovės gynybinis įtvirtinimas, vad. Daugvierės kalnu	A	1317		6157308	419685
24.	5122	Pakražančio	Dvarviečių k.	Dvarviečių, Kušleikių pilkapis vad. Milžinkapiu	A	1320		6154516	416626
25.	5123	Pakražančio	Gudelių k.	Gudelių piliakalnis, vad. Pilike	A	1323		6152433	414672
26.	5119	Pakražančio	Papilių k.	Papilių piliakalnis, vad. Pilimi	A	1339		6161096	419914
27.	5120	Pakražančio	Plūsčių k.	Plūsčių piliakalnis, vad. Pilike	A	1341		6158764	417868
28.	5124	Pakražančio	Sotkalnio k.	Sotkalnio pilkapynas, vad. Milžinkapiais	A	1342		6155939	419521
29.	5125	Pakražančio	Vaidatonių k.	Vaidatonių, Šimkaičių piliakalnis	A	1345		6151620	414350
30.	2443	Pakražančio	Dvarviečių k.	Dvarviečių, Kušleikių kapinynas	A	1740		6154523	416625
31.	20459	Pakražančio	Grinių k.	Grinių k. senosios kapinės	L	121		6158032	424116
32.	30116	Pakražančio	Vileikių k.	Vileikių, Šunelių k. senosios kapinės	L	1640		6158675	421881
33.	28182	Pakražančio	Žalpių k.	Žalpių alkakalnis, vad. Kopyčkalniu	M	247		6149555	427277
34.	17172	Vaiguvos	Akmenių k.	Akmenių, Perkūniškės pilkapynas	A	1314		6169574	421792
35.	24509	Vaiguvos	Galinių k.	Galinių, Papušio piliakalnis su gyvenvieta	A	1321	K	6166360	420543
36.	5144	Vaiguvos	Papilalio k.	Papilalio piliakalnis, vad. Pilale, Pilimi	A	1338		6170723	418815
37.	17173	Vaiguvos	Perkūniškės k.	Perkūniškės pilkapis	A	1340		6169713	421521
38.	5147	Vaiguvos	Tolišių k.	Tolišių kapinynas	A	1343		6173272	421312
39.	17174	Vaiguvos	Tolišių k.	Tolišių pilkapis	A	1344		6173268	421317
40.	2452	Vaiguvos	Perkūniškės vs.	Perkūniškės kapinynas, vad. Traka, Trakeliu	A	1743		6170198	421201
41.	5146	Vaiguvos	Pavaiguvio k.	Pavaiguvio akmuo su dubenėliais	A	1917		6175457	420940
42.	23693	Vaiguvos	Vaiguvos k.	Sv. Jono Krikštytojo bažnyčios kompleksas	G	198	K	6174931	421460
43.	24259	Vaiguvos	Gailaičių k.	Gailaičių k. senosios kapinės, vad. Kapeliais	L	592		6169660	423984
44.	24260	Vaiguvos	Gailaičių k.	Gailaičių, Jucių k. senosios kapinės, vad. Prišmantiškės, kitaip Šaršienės kapeliais	L	593		6170435	424355
45.	24261	Vaiguvos	Klapatauskių k.	Klapatauskių k. senosios kapinės	L	594		6175252	419830
46.	24263	Vaiguvos	Kilonių k.	Kilonių k. senosios kapinės	L	595		6172371	419694
47.	24264	Vaiguvos	Pavaiguvio k.	Pavaiguvio k. senosios kapinės	L	596		6175352	420299
48.	24265	Vaiguvos	Pikelių k.	Pikelių k. senosios kapinės	L	597		6175891	423489
49.	24266	Vaiguvos	Šiaulaičių k.	Šiaulaičių k. senosios kapinės, vad. Perkūniškėmis	L	598		6169879	420806
50.	24267	Vaiguvos	Vizgirdų k.	Vizgirdų k. senosios kapinės	L	599		6173185	419102
51.	2449	Vaiguvos	Akmenių k.	Kalnas vad. Perkūnkalniu	M	79		6169624	422328

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
52.	6038	Kelmės apylinkių	Dimgailių k.	Dimgailių kapinynas, vad. Kalvinkapiais	A	1319		6175082	427895
53.	2435	Kelmės apylinkių	Gineikių k.	Gineikių kapinynas	A	1573		6171756	430640
54.	5107	Kelmės apylinkių	Paprūdžių k.	Paprūdžių kapinynas	A	1910		6161997	428491
55.	6039	Kelmės apylinkių	Varvalių k.	Kušleikių pilkapis, vad. Kapmilže, Velniokapiu	A	1911		6174562	431377
56.	26438	Kelmės apylinkių	Gineikių k.	Kalnas ir akmuo, vad.Aukuro akmeniu	M	233	K	6172576	429811
57.	2822	Kelmės apylinkių	Verpenos k.	Šv. Onos bažnyčia	S	2		6169219	431955
58.	16025	Kelmės apylinkių	Palendrių k.	Bažnyčia	S	559		6177928	432920
59.	193	Kelmės	Kelmė	Kelmės dvaro sodyba	G	16	K	6167585	433047
60.	1379	Kelmės	Kelmė	Kelmės evangelikų reformatų bažnyčia	S	504		6166859	433042
61.	2163	Kelmės	Kelmė	Vandens malūnas	S	83		6166460	433381
62.	5112	Liolių	Gaučiškės k.	Gaučiškės, Liolių piliakalnis, vad.Vainikės kalnu	A	1322		6157806	435253
63.	17167	Liolių	Maironių k.	Maironių, Saudininkų pilkapių vieta, Milžinkapis	A	1328		6162431	441423
64.	17168	Liolių	Naukaimio k.	Naukaimio, Kupriškių kapinynas	A	1329		6153144	436192
65.	6069	Liolių	Flerijoniškės k.	Flerijoniškės kapinynas, vad. Milžinkapiu	A	1913		6157485	436909
66.	24256	Liolių	Flerijoniškės k.	Flerijoniškės k. senosios kapinės	L	589		6157707	436903
67.	24257	Liolių	Gaurylių k.	Gaurylių k. senosios kapinės, vad.Kapeliais	L	590		6159853	435176
68.	24258	Liolių	Jukniškės k.	Jukniškės k. senosios kapinės	L	591		6166317	439022
69.	5113	Liolių	Kaimalės k.	Akmuo su "Žmogaus ir gyvulio" pėdomis	M	160		6163426	446027
70.	26435	Liolių	Maironių k.	Akmuo ir šaltinis	M	229	K	6163313	441525
71.	23205	Liolių	Liolių mstl.	Liolių kapinių koplyčia	S	503		6158817	433908
72.	10937	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Z. Citavičiaus žuvimo vieta	I	124		6159516	446449
73.	10935	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Tytuvėnų m. ir apylin. žydų žudynių vieta ir kapas	I	125		6163561	448412
74.	26160	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Tytuvėnų m.ir apylin. žydų žudynių vieta ir kapas	I	126		6163429	447912
75.	10936	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Sukilėlių kapas	L	1184		6163234	448362
76.	23206	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Tytuvėnų Kristaus Gelbėtojo koplyčia-mauzoliejus	S	505		6163033	449370
77.	17170	Tytuvėnų apylinkių	Jagminiškės k.	Jagminiškės pilkapis	A	1324		6172896	447142

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
78.	24513	Tytuvėnų apylinkių	Papušynio k.	Kubilių, Papušynio piliakalnis su gyvenvieta	A	1327	K	6164741	442344
79.	17171	Tytuvėnų apylinkių	Pabariukų k.	Pabariukų, Eimaičių pilkapis	A	1332		6166880	441677
80.	13013	Tytuvėnų apylinkių	Pašiaušės k.	Pašiaušės kapinynas	A	1333		6178744	447887
81.	24515	Tytuvėnų apylinkių	Pagryžuvio k.	Pagryžuvio piliakalnis su gyvenvieta	A	1334	K	6163579	445324
82.	5111	Tytuvėnų apylinkių	Pašimšės k.	Pašimšės senovės gynybinis įtvirtinimas, vad. Skambalo kalnu	A	1915		6176593	450204
83	196	Tytuvėnų apylinkių	Pagryžuvio k.	Pagryžuvio dvaro sodyba	G	102	K	6163665	445321
84.	26138	Tytuvėnų apylinkių	Kuršių k.	Kuršių k. senosios kapinės	L	1185		6164691	450312
85.	26139	Tytuvėnų apylinkių	Aukštiškių k.	Aukštiškių k. pirmosios senosios kapinės, Daukšlaukis	L	1186		6167851	451248
86.	26140	Tytuvėnų apylinkių	Šedbarų k.	Šedbarų k. senosios kapinės, vad. Kapeliais	L	1187		6169080	453481
87.	26141	Tytuvėnų apylinkių	Tolučių k.	Tolučių k. senosios kapinės, vad. Kapukais	L	1188		6166364	449262
88.	2445	Tytuvėnų apylinkių	Užpelkių k.	Užpelkių k. senųjų kapinių dalis, vad. Kaimo kap.	L	1438		6171839	452994
89	5109	Tytuvėnų apylinkių	Budriūnų k.	Akmuo su dubeniu	M	208		6170633	446895
90.	6098	Tytuvėnų apylinkių	Aukštiškių k.	Kalnas vad. Raganynės kalneliu	M	230		6167852	451237
91.	24508	Kukečių	Burbaičių k.	Burbaičių piliakalnis su gyvenvieta	A	1318	K	6170392	439463
92.	17165	Kukečių	Palukojo k.	Palukojo, Šedvydžių pilkapynas	A	1337		6173563	441239
93.	10925	Kukečių	Paverpenio k.	Kelmės m. ir apylinkių žydų žudynių vieta ir kapas	I	127		6168540	433095
94.	5099	Kukečių	Badauskių k.	Akmuo su ženklais	M	207		6180340	442137
95.	24511	Šaukėnų	Kalniškių k.	Kalniškių, Spakainasties piliakalnis su gyvenvieta	A	1326	K	6190378	428481
96.	6088	Šaukėnų	Paklibakių k.	Paklibakių kapinynas	A	1335		6187856	427111
97.	17169	Šaukėnų	Paklibakių k.	Paklibakių senovės gyvenvietė	A	1336		6187872	427068
98.	3292	Šaukėnų	Vainagių k.	Vainagių piliakalnis, vad. Piliuku	A	1914		6185713	436937

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
99.	5129	Šaukėnų		Kalnas, vad. Gaidžiupile	M	240		6184333	434040
100.	5137	Šaukėnų	Tolučių k.	Akmuo su dubeniu	M	241		6191941	432225
101.	30735	Šaukėnų	Svilės k.	Ventos-Dubysos Kanalo liekanos	S	1073		6190043	432501
102.	5143	Užvenčio	Junkilų k.	Junkilų kapinynas	A	1325		6179132	416551
103.	2446	Užvenčio	Dvarčiaus k.	Užvenčio, Dvarčiaus kapinynas	A	1741		6184566	415413
104.	2448	Užvenčio	Markūniškės k.	Markūniškės kapinynas	A	1742		6183539	414490
105.	5140	Užvenčio	Maudžiorų k.	Maudžiorų kapinynas	A	1916		6190908	413673
106.	187	Užvenčio	Beržėnų k.	Beržėnų dvaro sodyba	G	17	K	6188529	425666
107.	1383	Užvenčio	Užventis	Šv. Marijos Magdaliėtės bažnyčios kompleksas	G	197	K	6183710	415464
108.	26142	Užvenčio	Junkilų k.	Junkilų k. senosios kapinės	L	1189		6179134	416570
109.	26437	Užvenčio	Junkilų k.	Akmuo su "Velnio pėda"	M	231		6179117	416519
110.	21502	Užvenčio	Pavandenės k.	Kalnas vad. Sklepkalniu	M	24		6183552	405876
111.	6120	Užvenčio	Dvarčiaus k.	Kalnas vad. Perkūnkalniu	M	242		6182872	417188
112.	10511	Užvenčio	Ušnėnų k.	P.Višinskio memorialinis namas - muziejus	S	398		6186944	422438

Kultūros vertybių registro (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>) 2011-06-01 duomenys

5.3 lentelė. Kelmės rajono nekilnojamojų kultūros vertybių sąrašai. Kiti registriniai kultūros paveldo objektai.

Eil. Nr. plane	Unikalus identifik. registre (MC)	Adresas		Nekilnojamosios kultūros vertybės pavadinimas	Kitų kultūros paveldo objektų kodai		Kitų kultūros paveldo (naujai išaiškinamų) objektų kodai (IP)	Kitų kultūros paveldo (laikinos apskaitos) objektų kodai (LA)	Kultūros paveldo objekto teritorijos taško koordinatė	
		Seniūnija	Kaimas, gyvenvietė, miestelis, miestas		(At, AtV, IV, UV, AV, AR)				X	Y
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
113.	17089	Kražių	Kražių mst	Kražiai	UV	20			6164016	417593
114.	12277	Kražių	Linkaučių k.	Koplyčia			2425		6167086	415535
115.	9243	Kražių	Pašilės k.	Stogastulpis	DV	1245			6165283	407834
116.	9244	Kražių	Pašilės k.	Koplytėlė su ornamentuotu kryželiu ir Kristaus, nešančio kryžių, skulptūra	DV	1246			6165260	407809
117.	7835	Kražių	Pašilės k.	Koplytstulpis su ornamentuotu kryželiu ir Marija Maloningaja	DR	585			6164715	407967
118.	5105	Kražių	Šilgalio k.	Piliakalnis, vad. Pilike	AR	387			6162558	410942
119.	5126	Pakražančio	Vaidatonių k.	Vaidatonių senosios kapinės, vad. Kapais	AR	408			6149913	414040
120.	7854	Pakražančio	Stulgių k.	Koplytstulpis su ornamentuotu kryželiu	DR	604			6151038	416580
121.	16915	Pakražančio	Stulgių k.	Kapas	IV	1159			6151031	416586
122.	6082	Pakražančio	Laplėgių k.	Senkapis, vad. Milžinkapiais	AV	359			6156000	418872
123.	12167	Pakražančio	Žalpių k.	Kapas ir paminklas	IV	836			6150457	427949
124.	33403	Pakražančio	Grinių k.	Rygos-Tilžės kelio Grinių užkardos pastatas						
125.	9234	Liolių	Liolių mst.	Koplytstulpis su ornamentuotu kryželiu ir Marijos Maloningos skulptūra	DV	1236			6158660	433685
126.	6070	Liolių	Gaurių k.	Senkapis, vad. Kapeliais	AV	347			6159858	435154
127.	5115	Liolių	Jukniškės k.	Senkapis, vad. Milžinkapiu	AR	397			6166092	438165
128.	9234	Liolių	Liolių mst.	Koplytstulpis su ornamentuotu kryželiu ir Marijos Maloningos skulptūra	DV	1236			6158660	433685
129.	5116	Liolių	Šeduviškės k.	Piliakalnis, vad. Šankių piliakalniu	AR	398			6161025	438768
130.	10928	Liolių	Zakeliškių k.	Kapinės	IV	330			6159467	441133
131.	5114	Tytuvėnų apylinkių	Bulavėnų k.	Bulavėnų piliakalnis	AR	396			6158960	442049

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10
132.	6099	Tytuvėnų apylinkių	Budraičių k.	Budraičių kapinynas, vad Gyže	AV	376			6164396	451737
133.	5133	Tytuvėnų apylinkių	Kuršių k.	Kuršių pilkapynas, vad. Milžinkapiais	AR	415			6164539	450972
134.	16356	Tytuvėnų apylinkių	Kuršių k.	Kuršių pilkapis	AR	1700			6164665	450923
135.	204	Tytuvėnų apylinkių	Tytuvėnėlių k	Buv. dvaro sodybos fragmentai			327	413/1235	6165689	448612
136.	5139	Tytuvėnų apylinkių	Vaitkaičių k.	Pilkapiai, vad. Kapmilžiais	AR	421			6170453	455957
137.	6105	Tytuvėnų apylinkių	Pavygailių k.	Pavygailių senosios kapinės, vad. Kapeliais	AV	382			6171863	454443
138.	5110	Tytuvėnų apylinkių	Mockaičių k.	Mockaičių senosios kapinės, vad. Kapeliais	AR	392			6169390	446542
139.	194	Tytuvėnų apylinkių	Kiaunorių k.	Dvaro rūmai	AtV	380	317	413/1232	6174471	448425
140.	16988	Tytuvėnų apylinkių	Pašiaušės k.	Kapai	IV	1232			6178884	447466
141.	34681	Tytuvėnų apylinkių	Pašiaušės k.	Pašiaušės jėzuitų kolegijos vieta						
194.	5131	Tytuvėnų apylinkių	Kaimalės k.	Akmuo su dubeniu	AR	413			6163421	446030
142.	5136	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Piliakalnis, vad. Briedvaišio piliakalniu	AR	418			6162390	450588
143.	32201	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Namas						
144.	10934	Tytuvėnų	Tytuvėnai	Kapinės	IV	336			6163269	449244
145.	10924	Kukečių	Badauskių k.	Kapinės	IV	326			6180307	442344
146.	6025	Kukečių	Palukojo k.	Senkapis	AV	302			6174407	440332
147.	14788	Kelmės	Kelmė	Antkapinis paminklas	DV	3877			6167199	432874
148.	16024	Kelmės	Kelmė	Bažnyčia	AtV	1053			6167070	432791
149.	9223	Kelmės	Kelmė	Koplytstulpis su skulptūromis	DV	1225			6167211	432893
150.	15713	Kelmės	Kelmė	Rašytojo B. Laucevičiaus-Vargšo paminklas	DV	4785			6166467	433330
151.	10923	Kelmės	Kelmė	Kapinės	IV	325			6166435	432614
152.	16157	Kelmės apylinkių	Kuršukų k.	Kuršukų kapinynas	AV	1988			6165376	430175

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
153	10929	Kelmės apylinkių	Ganyprovos mšk.	Kapinės	IV	331			6161613	426260
154.	208	Kelmės apylinkių	Verpenos k.	Buv. dvaro sodybos fragmentai			331	413/1222	6170193	431907
155.	16026	Kelmės apylinkių	Verpenos k.	Buv. dvaro svirnas	AtV	1055				431781
156.	6037	Kelmės apylinkių	Dievonių k.	Dievonių kapinynas, vad. Čigonkalniu	AV	314			6170146	431146
157.	2436	Kelmės apylinkių	Sirvydų vs.	Senkapiai			1396	413/1216	6171219	426864
158.	190	Kelmės apylinkių	Grauzikų k.	Dvaro sodybos fragmentai			313	413/1219	6172397	428838
159.	6036	Kelmės apylinkių	Dankšių k.	Dankšių sen. kapinės, vad. Kapinių kalnu	AV	313			6173007	428105
160.	2434	Kelmės apylinkių	Dimgailių k.	Senovės gyvenvietė			1394	413/1217	6175039	427640
161.	2437	Kelmės apylinkių	Ševeliškės k.	Senkapiai	A		1397	413/1220	6175994	428832
162.	6048	Kelmės apylinkių	Šaltenių k.	Senkapis	AV	325			6176252	430878
163.	6046	Kelmės apylinkių	Panūdžių k.	Senkapis, vad. Milžinkapiu	AV	323			6177330	434030
164.	189	Šaukėnų	Gelučių vs.	Dvaro sodybos fragmentai	At		312	413/1243	6179435	436241
165.	203	Šaukėnų	Pavėžupio k.	Šilo-Pavėžupio buv. dvaro sodybos fragmn.	At		326	413/1245	6180962	434093
166.	10933	Šaukėnų	Pavėžupio k.	Pastatas (Šilo-Pavėžupio dvaro sod. rūmai)	IV	335			6180930	434156
167.	5127	Šaukėnų	Galvydiškės k.	Galvydiškės piliakalnis, vad. Pilike	AR	409			6184162	435484
168.	16989	Šaukėnų	Gabriejolės k.	Kapai	IV	1233			6188013	434657
169.	10932	Šaukėnų	Šaukėnų mst.	Namas	IV	334			6186783	429398
170.	202	Šaukėnų	Šaukėnų mst.	Šaukėnų buv. dvaro sod. fragm.	At		325	413/1246	6186749	429382
171.	1382	Šaukėnų	Šaukėnų mst.	Vartai	AtV	383			6186954	429711
172.	2444	Šaukėnų	Kalniškių k.	Senovės gyvenvietė			1404	413/1244	6190224	428830
173.	6025	Šaukėnų	Kalniškių k.	Senkapis	AV	302			6190610	428431
174.	205	Šaukėnų	Užvarmio k.	Buv. dvaro sodybos fragmentai			328	413/1247	6183354	420067
193.	5130	Šaukėnų	Tolučių k.	Akmuo su dubeniu	AR	412			6191830	432033

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
175.	2453	Vaiguvos	Pikelių k.	Senkapiai			1413	413/1214	6176011	423522
176.	197	Vaiguvos	Pakėvio k.	Pakėvio buv. dvaro sodyb. frag.			320	413/1212	6172564	426107
177.	5141	Vaiguvos	Akmenių k.	Senkapis	AR	423				
178.	5145	Vaiguvos	Papilalio k.	Senkapis su IX-XII m.e.a. gr. kp.	AR	427			6170670	418974
179.	32712	Vaiguvos	Kalniškių k.	Kalniškių piliakalnis					6171879	420284
180.	207	Vaiguvos	Vaiguvos k.	Buv. dvaro svirnas	AtV	386	330	413/1215	6174089	421230
181.	17117	Vaiguvos	Vaiguvos k.	Vaiguva	UV	45			6174838	421536
182.	10943	Vaiguvos	Vaiguvos k.	Kapinės	IV	345			6174946	421335
183.	2451	Vaiguvos	Norkių k.	Senkapiai			1411	413/1211	6174607	422997
184.	10942	Užvenčio	Užvarmio k.	Kapinės	IV	344			6182632	416682
185.	6115	Užvenčio	Labūnavėlės k.	Labūnavėlės sen. kapinės, vad. Kapeliais	AV	392			6174296	412055
186.	3042	Užvenčio	Kolainių k.	Bažnyčia			3063		6180171	412279
187.	199	Užvenčio	Pavandenės k.	Pavandenio (Sakelinės) buv. dvaro sodyba	At		322	413/1241	6183886	406596
188.	10939	Užvenčio	Užvenčio m.	Kapinės	IV	341			6184322	415417
189.	206	Užvenčio	Užvenčio m.	Užvenčio buv. dvaro sodyba			329	413/1206	6184441	415613
190.	10940	Užvenčio	Užvenčio m.	Sodyba	IV	342			6184473	415770
191.	16158	Užvenčio	Žeberių k.	Žeberių kapinynas, vad. Mauškalniu	AV	1989			6186341	413277
192.	10930	Užvenčio	Ušnėnų k.	Paminklinis akmuo	IV	332			6186982	422430

Kultūros vertybių registro (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>) 2011-06-01 duomenys

5.3. Reikšmingiausios nekilnojamojo kultūros paveldo vietovės ir objektai.

Prioritetinės priemonės teritorinei nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių apsaugai yra apibrėžtos nustačius:

- nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių sankaupos arealus (juose teritorijos naudojimo ir tvarkybos prioritetai apibrėžiami įvertinus istorinio kraštovaizdžio ir atskirų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų bei vietovių, registruotų kaip nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės, kompleksiskumą ir teritorinę sąveiką);
- reikšmingiausias nekilnojamosios kultūros paveldo vertybes (vertinimas teritoriniu aspektu apibendrina iki šiol atliktus istorinius, archeologinius bei architektūrinius kultūros paveldo objektų tyrimus).

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių sankaupos arealai.

Savivaldybės teritorijoje apibrėžta keturiolika nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sankaupos arealų. Arealų nustatymas įgalina sudaryti palankias sąlygas saugoti kompleksinius teritorinius darinius, svarbius savivaldybės kultūros paveldo savitumo išsaugojimo aspektu. Svarbiausiomis teritorinei apsaugai savybėmis išskirta ryški istorinė, architektūrinė ir etnografinė vertė bei išlikusių istorinio kraštovaizdžio darinių archaiškumas. Šias savybes atspindi gausus registruotų archeologijos, mitologijos, statinių kompleksų bei medinės architektūros objektų skaičius, ryškus daugumos objektų ir vietovių integralumas su vaizdingu gamtiniu kraštovaizdžiu. Apibrėžiant sankaupos arealus, taip pat yra įvertintas nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tarpusavio vizualinis kompozicinis bei istorinis semantinis sąryšingumas, atsižvelgta į atskirų vietovių istorinį kultūrinį ir estetinį kraštovaizdinį potencialą (arealų pavadinimai sąlyginiai, nurodomi pagal juose esančias gyvenvietes).

Išskirti arealai, kuriuose:

- vyrauja archeologijos paveldas: Daugėliškės, Stulgių;
- vyrauja urbanistikos ir architektūros paveldas: Vaiguvos, Kelmės, Kražių;
- arealai be vieno vyraujančio kultūros paveldo objektų tipo: Pašilės, Užvenčio, Liolių, Miežaičių, Palendrių, Pavėžupio, Šaukėnų, Maironių, Kuršių.

Didesni nekilnojamojo kultūros paveldo kompleksinės sankaupos arealai yra susiklostę savivaldybės teritorijos centrinėje ir pietinėje dalyse. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje pateikiamos tik preliminarios (rekomendacinės) arealų ribos. Jos tikslingos, rengiant atskirų vietovių specialiuosius ir detaliuosius planus, atliekant papildomus istorinius, archeologinius, kraštovaizdinius ir urbanistinius architektūrinius tyrimus.

Arealuose tikslinga koncentruoti plėtros resursus ir pastangas. Šiai nuostatai realizuoti palankias galimybes sudaro:

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sklaidos rajono teritorijoje ypatumai – dauguma kultūros paveldo objektų sankaupos arealų yra susiformavę teritorijos pietrytinėje dalyje vaizdingame kalvotame kraštovaizdyje, kiti objektai dispersiškai pasiskirstę upių slėniuose ir paslėniuose.
- Kražių, Kelmės, Užvenčio ir Maironių arealus kerta planuojama valstybinės svarbos turistinė trasa, regioninė turizmo trasa yra planuojama kaip Tytuvėnų arealo liestinė, o vietinės svarbos turistinės trasos yra planuojamos, kertant Kražių, Užvenčio, Vaiguvos ir Maironių arealus.

Nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmė ir tipologija

Lietuvos teritorijos bendrasis planas kultūros paveldo tvarkymo tipologinių prioritetų zonavimo aspektu Kelmės rajono teritoriją skiria archeologinių vietovių ir statinių bei dalinio dvarų sodybų prioriteto tvarkymo zoni. Reikšmingiausi yra archeologijos, dvarų sodybų ir sakralinio architektūros paveldo objektai. Kultūrine verte išsiskiria:

- Tytuvėnai su didelės architektūrinės ir sakralinės vertės Šv. Mergelės Marijos bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansambliu. Lietuvos teritorijos bendrajame plane ansamblis yra skiriamas ypač svarbių nacionalinių kultūros vertybių arealų grupei;
- architektūrine, kraštovaizdine ir etnokultūrine verte išsiskiriantys Kelmės, Beržėnų, ir Pagryžuvio dvaro sodybų kompleksai;
- vėlyvieji Kubilių, Papilių, Burbaičių piliakalniai, išsiskiriantys istorine ir kraštovaizdine verte;
- medinės architektūros Liolių Šv. apaštalo Simono ir Judo Tado bažnyčios ir varpinės ansamblis;
- regionui būdingi geležies amžiaus pilkapynai.

Kompleksinei nekilnojamojo paveldo apsaugai 2008 m. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos užsakymu UAB “Aplinkos inžinerija“ parengta Kelmės rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema M 1:60000, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-201.

Kelmės rajono bendrojo plano pakeitimo sprendiniuose pateikiami rajono teritorijoje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai sudaryti pagal 2011-06-01 Kultūros paveldo centro nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos duomenis².

Dabartinis registruotų objektų sąrašas atskleidžia rajono kultūros paveldo tipologijos, kompleksškumo, sklaidos teritorijoje ypatumus. Gausiausią registruotų kultūros paveldo objektų grupę

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

sudaro archeologijos objektai: 81 objektas (46 yra valstybės saugomi kultūros paveldo objektai, 35 - registriniai kultūros paveldo objektai). Tai piliakalniai, pilkapiai, kapinynai, senkapiai, senovės gyvenvietės ir gynybinis įtvirtinimas.

Statinių kompleksų sąrašą sudaro 3 paminklai (Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios kompleksas Kražiuose, Šv. apaštalo Simono ir Judo Tado bažnyčios kompleksas Lioliuose ir Bažnyčios ir vienuolyno ansamblis Tytuvėnuose), 5 valstybės saugomi kultūros paveldo objektai (dvarų sodybos ir bažnyčių kompleksai) ir 8 registriniai kultūros paveldo objektai (dvarų sodybos ir dvarų sodybų fragmentai). Dvi urbanistinės vertybės – Kražiai ir Vaiguva.

Pavienių statinių sąrašas yra negausus. Jį sudaro 1 paminklas (Kražių kolegija), 8 valstybės saugomi kultūros paveldo objektai (bažnyčios, koplyčios, namas-mauzoliejus, malūnas ir kanalo liekanos) ir 9 registriniai kultūros paveldo objektai (buv. dvaro svirnai ir rūmai, vartai, bažnyčios, namai).

Mitologijos objektai yra gausūs ir įvairių tipų. Sąrašė yra 17 valstybės saugomų kultūros paveldo objektų (kalnai, aklietės, akmenys).

Įvykių vietų sąrašą sudaro 5 valstybės saugomų kultūros paveldo objektai (4 žydų žudynių vietos ir kapai bei 1 žuvimo vieta).

Laidojimo vietų sąrašė yra 1 paminklas (J. Smilgevičiaus kapas Užventyje), 26 valstybės saugomi kultūros paveldo objektai (senosios kapinės, kapai) ir 12 registrinių kultūros paveldo objektų (kapinės, kapai).

Dailės vertybių sąrašė yra 8 registriniai kultūros paveldo objektai (stagastulpiai, koplytstulpiai, paminklai ir paminkliniai akmenys).

Kultūrinio turizmo maršrutai.

Savivaldybė patenka į svarbius regioninius ir nacionalinius turizmo maršrutus. Į Europos Sąjungos kultūros programos “Baroko kelio” maršrutą yra įtrauktas Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos bažnyčios ir Bernardinų vienuolyno ansamblis, Švč. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčia, Liolių Šv. Simono ir Judo Tado bažnyčia bei Kelmės dvaro rūmai. Atskiri objektai: Povilo Višinskio muziejus Ušnėnuose, Užvenčio ir Kražių muziejai, Kelmės krašto muziejus, yra įtraukti į Žemaitijos regioninius maršrutus: literatūrinių vietų, vyskupystės istorijos, dvarų kultūros.

Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje nurodomas rekomenduojamas “Baroko kelio” maršrutas.

5.4. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba ir naudojimas

Remiantis LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 str. 1 p., visi objektai, saugoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės pagal įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros

² Kultūros vertybių registro (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>) 2011-06-01 duomenys

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ 9 straipsnį, pripažįstami Kultūros vertybių registre registruotomis nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis.

Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniais apsaugos reglamentais, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR vyriausybės Specialiųjų Žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (Žin., 1992 08 10, Nr. 22-652). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str.). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis (Lietuvos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str.).

Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. reikalavimai.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai naudojami atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą. Prioritetiniai tvarkytini reikšmingiausi savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo objektai bei kiti išskirtinės reikšmės kultūros paveldo objektai.

Kaimo ir kultūriniam turizmui prioritetiniai naudotini:

- kultūros paveldo objektai, esantys kultūros vertybių sankaupos arealuose;
- kultūros paveldo objektai, esantys rekreaciniuose arealuose, pasižyminčiuose dideliu resursiniu potencialu;
- dvarų sodybos;
- kultūrine verte ir autentiškumu pasižymintys etnoarchitektūros paveldo objektai ir jų aplinka.

Žemės ūkis – sąlyga kaimiškam kultūros paveldui išsaugoti (Lietuvos etnografinių kaimų išlikimo ilgalaike programa, Žin., 2003, Nr. 89-4033). Savivaldybės teritorijoje žemės ūkis yra būtina sąlyga vertingosioms savybėms, būdingoms jos istoriniam kraštovaizdžiui (smulkiai kraštovaizdžio sąskaidai, tradicinės medžio architektūros paveldo objektų gausai ir autentiškumui, nedidelių dvarų sodybų), išsaugoti.

Tikslinga rengti specialias programas, skirtas Rytų Žemaitijos etnografiniam regionui būdingos tradicinės medžio statybos ir kitų amatų bei verslų, susijusių su kultūriniu turizmu ir paveldo objektų atgaivinimu, plėtotei.

Kultūros paveldo objektams, esantiems keturių regioninių parkų (Varnių, Dubysos, Kurtuvėnų ir Tytuvėnų) teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų sankaupos arealai tvarkomi išryškinant dominuojančių kultūros paveldo

objektų sąveiką su kitais kultūros paveldo objektais ir gamtine aplinka. Arealų teritorinės apsaugos priemonės nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, Žin., 2005, Nr. 81-2973 ir Kelmės rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema M 1:60000, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-201).

Planuojama gyvenviečių plėtra įgyvendinama atsižvelgiant į vertingąsias urbanistikos paveldo savybes. Tytuvėnuose, Kelmėje, Užventyje, Kražiuose ir Vaiguvoje saugotini vertingi istorinės urbanistinės erdvių struktūros bruožai, medinio architektūros paveldo objektai, vaizdingas gamtinis kraštovaizdis.

Kelmės ir Užvenčio miestų kultūros paveldo tvarkyba reglamentuojama specialiaisiais apsaugos planais. Tytuvėnai, kuriems Tytuvėnų regioninio parko sudėtyje yra nustatytas urbanistinio draustinio statusas, tvarkomi pagal šio parko apsaugos reglamentą (Žin., 2002, Nr. 86-3730), kuriame draustinis yra skiriamas konservacinio funkcinio prioriteto zonai. Rengiant draustinio detaliuosius planus privaloma iš esmės nekeisti susiklosčiusios planinės struktūros, vertingų gamtos ar kultūros elementų, numatyti būdus jiems išryškinti ar atkurti.

Dvarų sodybų naudojimo perspektyva siejama su rekreacinio naudojimo plėtra ir turizmu. Į Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų registrą įtrauktos dvarų sodybos tvarkomos pagal jų apsaugos reglamentus. Regioniniuose parkuose esančių dvaro sodybų tvarkybos reikalavimus nustato ir šių parkų apsaugos reglamentai.

Kultūrinio turizmo programos plėtojamos toliau kartu su kitomis Žemaitijos savivaldybėmis ruošiant ir įgyvendinant Žemaitijos regioninio turizmo programas. Toliau plėtotina religinio (katalikiškojo) turizmo plėtra bei Europos Sąjungos kultūros programos: „Baroko kelias“, „Piligrimų kelias“, „Vienuolynų kelias“. Objektai, įtraukti į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą ir įtraukti į turizmo maršrutus, prioritetiniai ženklinami ir rengiami intensyvesniam lankymui.

Lėšos koncentruojamos svarbiausių objektų tvarkybai. Turi būti parengtas ir įdiegtas privačių lėšų, panaudotų visuomenei prieinamų registruotų kultūros paveldo objektų tvarkybai, kompensavimo mechanizmas. Atskiros investicijos skirtinos Kelmės, Užvenčio ir Tytuvėnų miestelių viešosioms erdvėms saugotiniuose istoriniuose centruose tvarkyti.

Siekiant išsaugoti rajono istorinių miestelių ir senųjų kaimo gyvenviečių patrauklumą, tikslinga numatyti ir įgyvendinti socialinės plėtros priemones, skirtas:

- išlaikyti ir stiprinti vietos bendruomenes;
- įtraukti bendruomenes į teritorijų planavimo ir kultūros paveldo išsaugojimo procesus;
- plėtoti medžio statybos tradicijas;
- stiprinti istoriškai susiklosčiusias kultūrinės religines tradicijas.

6. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTRA

6.1. Gyvenviečių sistema

Centrinės gyvenvietės.

Kelmės rajono savivaldybės gyvenviečių sistema jungia tarpusavyje įvairaus intensyvumo ir reikšmės socialinius ir ekonominius ryšius, kurie susieti su esamu ir plėtojamu kelių tinklu. Šių ryšių pagrindu koncepcijoje suformuotos ekonominės ir socialinės integracijos ašys bei koridoriai konkretizuojami, užtikrinant skirtingų lygmenų kategorijų rajono plėtros centrų tarpusavio ir išorinių ryšių tamprumą. Vadovaujantis Šiaulių apskrities teritorijos bendroju (generaliniu) planu, patvirtintu LR Vyriausybės 2008-12-03 nutarimu Nr. 1310 bei Kelmės rajono savivaldybės teritorijos plėtros koncepcija, patvirtinta Kelmės rajono tarybos 2011-09-27 sprendimu Nr.265, savivaldybėje plėtojami trys III-io lygmens lokaliniai a ir b kategorijos centrai:

- Kelmė (a kategorija) – esamas rajono savivaldybės centras, pakankamo potencialo, palyginti stiprus, jau susiformavęs mažas miestas;
- Tytuvėnai (b kategorija) – centras, kuris neturi pakankamo potencialo, yra silpnas socialiai ir ekonomiškai, skatinamasis vystymas siejamas su naujų aptarnavimo centrų juose steigimu; Tytuvėnų miestas išskiriamas kaip specializuotas turizmo centras, supamas gamtinio karkaso ir saugomų teritorijų su urbanistiniais mazgais;
- Užventis (b kategorija) – centras, kuris neturi pakankamo potencialo, yra silpnas socialiai ir ekonomiškai, skatinamasis vystymas siejamas su naujų aptarnavimo centrų juose steigimu; Užvenčio miestas išskiriamas kaip ūkio plėtros centras, supamas intensyvaus naudojimo bioproductinių teritorijų su pavieniais urbanizuotais mazgais.

Bendrojo plano pakeitimo sprendiniuose formuojamas Kelmės – Tytuvėnų urbanizuotas ruožas.

IV lygmens a kategorija (polifunkciniai centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Kražiai - esamas seniūnijos centras; formuojamas specializuotas turizmo aptarnavimo pcentris; plėtojamos kaimo plėtros paslaugos;
- Lioliai - esamas seniūnijos centras, plėtojama vietinės reikšmės turizmo aptarnavimo veikla ir kaimo plėtros paslaugos;
- Šaukėnai - esamas seniūnijos centras, plėtojama vietinės reikšmės turizmo aptarnavimo veikla ir kaimo plėtros paslaugos;
- Vaiguva - esamas seniūnijos centras, išsidėstęs abipus krašto kelio Nr. 158 Kelmė-Užventis; plėtojama vietinės reikšmės turizmo aptarnavimo veikla ir kaimo plėtros paslaugos;
- Griniai - esamas seniūnijos centras, gyvenamoji vietovė išsidėsčiusi šalia magistralinio kelio Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Karaliaučius (E77 „Via Hanseatica“); savarankiškas kaimo plėtros paslaugų pcentris, plėtojamos infrastruktūros ir pramonės teritorijos.

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Tolygiai plėtojami III lygmens centrai Kelmė, Tytuvėnai ir Užventis, kartu su didelį potencialą turinčiu IV lygmens centru – Kražiais, formuoja pagrindinius rajono aktyvios plėtros branduolius, sudaro sąlygas lokaliai tolygumui palaikyti bei dėl didžiųjų miestų bei transporto koridorių, pramonės bei rekreacijos aglomeracijų galimai tolygesnei šalies teritorijos plėtotei. Aplink aktyvios plėtros branduolius esančiose teritorijose prioritetas suteikiamas aglomeruotos urbanizacijos plėtrai kartu su pramonės ir infrastruktūros vystymo bei intensyvios rekreacijos galimybėmis – numatoma teritorijas naudoti intensyviai ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veiklai.

IV lygmens b kategorija (monofunkciniai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Kukečiai (Kukečių sen.) - esamas seniūnijos centras, išsidėstęs abipus valstybinės reikšmės rajoninio kelio Nr. 2106 Kelmė-Noreišiai-Bubiai; jungiamas į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuotą ruožą; plėtojamos kaimo plėtros paslaugos;
- Naudvaris (Kelmės apylinkių sen.) - esamas seniūnijos centras, išsidėstęs šalia šalia magistralinio kelio Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Karaliaučius (E77 „Via Hanseatica“); jungiamas į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuotą ruožą; plėtojamos kaimo plėtros paslaugos;
- Karklėnai (Kražių sen.) - savarankiškas kaimo plėtros paslaugų pcentris, išsidėstęs valstybinės reikšmės rajoninių kelių Nr. 2113 Varlakovai–Karklėnai–Kolainiai ir Nr. 4617 Varniai–Karklėnai–Pašilė–Vejos sankirtoje;
- Kolainiai (Užvenčio sen.) - savarankiškas kaimo plėtros paslaugų pcentris, išsidėstęs šalia valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 223 Užventis-Varniai;
- Maironiai (Liolių sen.) - išsidėstęs šalia valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 157 Kelmė-Tytuvėnai; jungiamas į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuotą ruožą; plėtojamos kaimo plėtros paslaugos;
- Pagryžuvys (Tytuvėnų apylinkių sen.) - išsidėstęs šalia valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 157 Kelmė-Tytuvėnai; jungiamas į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuotą ruožą; plėtojamos kaimo plėtros paslaugos;
- Šedbarai (Tytuvėnų apylinkių sen.) - savarankiškas kaimo plėtros paslaugų pcentris, išsidėstęs šalia valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 148 Raseiniai-Tytuvėnai-Radviliškis;
- Verpena (Kelmės apylinkių sen.) - išsidėsčiusi šalia šalia magistralinio kelio Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Karaliaučius (E77 „Via Hanseatica“), abipus krašto kelio Nr. 158 Kelmė-Užventis; jungiama į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuotą ruožą; plėtojamos kaimo plėtros paslaugos.

Pagalbinės gyvenvietės.

Gyvenviečių sistemą papildoma pagalbinės gyvenvietės, apimančios IV lygmens c ir d kategorijas. IV lygmens c kategorijos gyvenvietės yra lokalinės reikšmės pcentriai, kurių socialinis ekonominis

potencialas yra silpnas. Jų pagrindinė funkcija – gyventojų, žemės ūkio ir verslo subjektų aptarnavimas. Šiai kategorijai priskiriamos gyvenamosios vietovės:

- Janaučiai (Kelmės apylinkių sen.), išsidėstęs šalia magistralinio kelio Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Karaliaučius (E77 „Via Hanseatica“);
- Butkiškė (Kražių sen.), esanti prie rajoninio kelio Nr. 2104 Pagojis–Butkiškė–Kražiai;
- Pašilė (Kražių sen.), esanti prie rajoninio kelio Nr. 4617 Varniai–Karklėnai–Pašilė–Vejos;
- Lupikai (Kukečių sen.), išsidėstę prie rajoninio kelio Nr. 2106 Kelmė–Noreišiai–Bubiai;
- Gailiai (Liolių sen.), išsidėstę abipus rajoninio kelio Nr. 2119 Gailiai–Laugalis;
- Laugalis (Liolių sen.), esantis dešiniajame Dubysos krante rajoninių kelių Nr. 2119 Gailiai–Laugalis ir Nr. 3516 Kušeliškė–Lyduvėnai–Maironiai sankirtoje;
- Žalpiei kartu su Pėriškiais (Pakražančio sen.), esantys prie rajoninio kelio Nr. 2121 Lioliai–Žalpiei–Viduklės GS;
- Stulgiai (Pakražančio sen.), esantys netoli magistralinio kelio Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Karaliaučius (E77 „Via Hanseatica“);
- Laikšės (Šaukėnų sen.), esantys prie rajoninio kelio Nr. 2128 Noreišiai–Gaugariai–Laikšės, tvenkinių apsuptyje;
- Lykšilis (Šaukėnų sen.), išsidėstęs prie rajoninio kelio Nr. 2112 Šaukėnai–Vaiguva–Kalniškiai;
- Vidsodis kartu su Aunuvėnais (Šaukėnų sen.), išsidėstę prie rajoninio kelio Nr. 2111 Ramučiai–Vidsodis–Luokė;
- Budraičiai (Tytuvėnų apylinkių sen.) jungiami prie Tytuvėnų;
- Jahampolis (Tytuvėnų apylinkių sen.), esantis prie rajoninio kelio Nr. 2105 Tytuvėnai–Pakapė–Šiauliai;
- Kiaunoriai (Tytuvėnų apylinkių sen.), esantys prie rajoninių kelių Nr. 2105 Tytuvėnai–Pakapė–Šiauliai ir Nr. 2109 Kiaunoriai–Gedvilaičiai–Sidariškė sankirtos;
- Pašiaušė (Tytuvėnų apylinkių sen.), išsidėsčiusi prie rajoninių kelių Nr. 2122 Kiaunoriai–Pašiaušė ir Nr. 2125 Tįsaičiai–Laplėgiai sankirtos;
- Girnikai (Užvenčio sen.) jungiami prie Užvenčio;
- Junkilai (Užvenčio sen.), išsidėstę prie krašto kelio Nr. 158 Kelmė–Užventis;
- Kolainiai (Užvenčio sen.), esantys prie krašto kelio Nr. 223 Užventis–Varniai;
- Pašilėnai kartu su Beržėnais (Užvenčio sen.), esantys prie krašto kelio Nr. 159 Užventis–Šaukėnai–Kuršėnai.

IV lygmens d kategorijos gyvenvietės yra lokalinės reikšmės pocentriai, turintys neišvystytą socialinį ekonominį potencialą. Jų sklaida rajono teritorijoje yra gana tolygi, o pagrindinė funkcija – gyventojų,

smulkaus žemės ūkio ir verslo subjektų aptarnavimas. Šiai kategorijai priskiriamos gyvenamosios vietovės:

- Kakoniškė (Kelmės apylinkių sen.) kartu su Naudvariu jungiama prie Kelmės miesto;
- Paramotis (Kelmės apylinkių sen.) kartu su Šalteniais, esantys prie rajoninio kelio Nr. 2103 Verpena–Šalteniai–Ramučiai;
- Pagiai (Kražių sen.), išsidėstę prie rajoninio kelio Nr. 3505 Nemakščiai–Kražiai–Junkilai;
- Petrališkė (Kražių sen.), esanti prie rajoninio kelio Nr. 3505 Nemakščiai–Kražiai–Junkilai;
- Vašilėnai (Kražių sen.), esantys prie rajoninio kelio Nr. 4617 Varniai–Karklėnai–Pašilė–Vejos;
- Burbaičiai (Kukečių sen.), išsidėstę prie prie rajoninio kelio Nr. 2117 Paverpenis–Burbaičiai–Mockaičiai;
- Grimziai (Kukečių sen.), išsidėstę prie prie rajoninio kelio Nr. 2106 Kelmė–Noreišiai–Bubiai;
- Paverpenis (Kukečių sen.), esantis tarp Kelmės ir Kukečių, išsidėstęs abipus rajoninio kelio Nr. 2106 Kelmė–Noreišiai–Bubiai;
- Vijurkai (Kukečių sen.) prie rajoninio kelio Nr. 2106 Kelmė–Noreišiai–Bubiai;
- Dikšiai (Liolių sen.) jungiami prie Kelmės miesto;
- Maneikiai (Liolių sen.) patenka į Kelmės – Tytuvėnų arealą;
- Kerkasiai (Pakražančio sen.), esantys prie rajoninio kelio Nr. 2121 Lioliai–Žalpiai–Viduklės GS;
- Valpainiai (Pakražančio sen.), išsidėstę prie rajoninio kelio Nr. 3505 Nemakščiai–Kražiai–Junkilai;
- Dubėnai (Šaukėnų sen.), esantys prie rajoninio kelio Nr. 2112 Šaukėnai–Vaiguva–Kalniškiai;
- Kalniškiai (Šaukėnų sen.), esantys prie krašto kelio Nr. 159 Užventis–Šaukėnai–Kuršėnai;
- Kybučiai (Tytuvėnų apylinkių sen.), išsidėstę prie rajoninio kelio Nr. 2117 Paverpenis–Burbaičiai–Mockaičiai;
- Pavydai (Tytuvėnų apylinkių sen.) patenka į Kelmės - Tytuvėnų arealą;
- Skogalis (Tytuvėnų apylinkių sen.) jungiami prie Tytuvėnų;
- Minupiai (Užvenčio sen.), išsidėstę prie krašto kelio Nr.194 Užventis–Tryškiai–Viekšniai;
- Želviai (Užvenčio sen.), esantys prie krašto kelio Nr. 158 Kelmė–Užventis;
- Pakėvis (Vaiguvos sen.), esantis prie krašto kelio Nr. 158 Kelmė–Užventis.

Visose Kelmės rajono gyvenviečių sistemos gyvenamosiose vietovėse rekomenduojama koncentruoti rajono kaimo gyventojus (naujų gyvenamųjų namų statybą) kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas. Rengiant šių gyvenamųjų vietovių detaliuosius planus turi būti rezervuotos teritorijos

inžinerinei infrastruktūrai ir viešosioms paslaugoms plėtoti, gali būti keičiama žemės naudojimo paskirtis iš žemės ūkio į kitą paskirtį. Savivaldybės teritorijos gyvenviečių sistemos plėtroje turėtų dominuoti ne kiekybinė ar teritorinė, o kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra.

Nekategorizuotos gyvenvietės.

Tai yra tankiai apgyvendintos vienkienių ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtros potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus priaugio, gyventojų senėjimo) tempai. Tačiau ir aplink nekategorizuotas kompaktiškai užstatytas gyvenvietes galima gyvenamųjų teritorijų plėtra.

Visų Kelmės rajono centrinių gyvenviečių sistemos gyvenamosiose vietovėse ir nekategorizuotų vietovių sistemoje kaimo turizmo ir rekreaciniams ištekliams išnaudoti siūloma kurti ir remti papildomą vietovių struktūrą, kurią sudarytų:

- turizmo organizavimo bazės;
- kaimo turizmo sodybos vienkiesiuose, mažuose kaimuose šeimai ar kelioms šeimoms;
- vasarvietės miestų gyventojams, iš dalies pavienės ir suburtos vasarvietės į vietovę, aprūpintą minimalia kokybiška inžinerine įranga, paslaugų (produktų) tiekimo galimybe;
- tranzitiniai pakelių moteliai.

III-io lygmens b kategorijos ir IV-o lygmens a kategorijos vietinių centrų socialinę ir ekonominę bazę sudaro esamos ir plėtojamos švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos, kultūros įstaigos kurios turėtų koncentruoti rajono (išskyrus Kelmę) 80–100% aukštos kvalifikacijos specialistų ir personalo, su modernia tinkamo aprūpinimo technine infrastruktūra ir įranga. Tokiu pat mastu koncentruojamos kapitalo investicijos, priežiūrai ir naudojimui skirtos lėšos. Šių centrų plėtroje privalomieji savivaldybės dalis sudaro:

- socialinio būsto plėtra, kurio dalis bendroje rajono būsto struktūroje pagal esamas galimybes turėtų būti siektina 10–15 %; šis būstas būtų skiriamas ne vien žmonėms, kurių mokumas žemas ir negali turėti bei išlaikyti nuosavą būstą ar jį nuomoti, bet ir tiems, kurių būstas kaimuose, vienkiesiuose yra nelikvidus ir nesaugus, ir kuriems reikalinga parama bei globa;
- aukštos kokybės būsto plėtra, kuris būtų finansuojamas privačių asmenų – specialistų, kurių darbu suinteresuoti vietiniai centrai – lėšomis ir kurio statybai būtų teikiama parama, pagalba ir pan.;
- inžinerinių tinklų, gatvių, atliekų sistemų plėtra, modernizavimas, naudojimas ir priežiūra;
- viešojo transporto sistemos vystymas, aptarnavimo pastovumo ir kokybės garantijos.

Šiaulių apskrities bendrajame plane numatoma, jog 2015 metais Kelmės rajono savivaldybėje,

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

gyventojų skaičius sieks 36 000 gyventojų (lyginant su 2005 metais gyventojų skaičius sumažės 10%). Atsižvelgiant į visos šalies gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, kurios būdingos ir Kelmės rajonui, sudaroma gyventojų skaičiaus kitimo prognozė 10-iai metų (iki 2020 metų) ir 20-iai metų (iki 2030 metų). Išanalizavus visus gyventojų skaičiaus kitimo variantus (optimistinių ir pesimistinių), išvestas vidutinis (realus) rodiklis. Nors Kelmės rajone stebimas bei prognozuojamas gyventojų skaičiaus mažėjimas (tiek miestuose, tiek kaimuose), urbanizacijos procesai vis tiek vyks. Urbanistinio tinkle plėtros pagrindu bus rajono miestų (III a, III b kategorijos) bei centrinių gyvenamųjų vietovių (IVa ir IVb kategorijos) jungimasis į su aplinkiniais kaimais. Didžiausias urbanizacijos tempas prognozuojamas Kelmės-Tytuvėnų urbanizuojamam ruožui.

6.1.1 lentelė. Gyventojų skaičiaus kitimo prognozės Kelmės rajone

Gyventojų skaičius	Esamas		Prognozuojamas	
	2001-2004 m.	2004 – 2010 m.	2011-2020 m.	2021-2030 m.
Kelmės rajono teritorija				
Metinis skaičiaus kitimas	-1,66%	-0,52%	-0,43%	-0,34%
Skaičius laikotarpio pabaigoje	39934	36801	35221	34021
Miestai (IIIa, IIIb kategorijos)				
Metinis skaičiaus kitimas		-1,27%	-0,63%	-0,31%
Skaičius laikotarpio pabaigoje	14313	13251	12416	12031
Centrinės (IVa, IVb kategorijos), pagalbinės (IVc, IVd kategorijos) ir nekategoriizuotos gyvenvietės				
Metinis skaičiaus kitimas		-1,23%	-0,32%	-0,36%
Skaičius laikotarpio pabaigoje	25621	23550	22805	21990

6.2 Socialinės infrastruktūros plėtojimas

Socialinės infrastruktūros (viešųjų paslaugų) plėtros sprendiniai neatsiejami nuo urbanistinių centrų bei urbanistinės integracijos ašių sistemos plėtros sprendinių. Socialinės infrastruktūros plėtra priklauso nuo urbanistinės sistemos ir susisiekimo sprendinių. Siekiant darnios plėtros ir mažinant kaimo ir miesto atskirtį, retinant socialinės infrastruktūros tinklą, būtina tankinti ir intensyvinti viešojo transporto sistemą, t.y. pasiekti optimalų socialinės paslaugos pasiekiamumą ir maksimalią kokybę.

6.2.1 Švietimo infrastruktūra.

Artimiausia Kelmės rajono švietimo infrastruktūros plėtros perspektyva numatyta Kelmės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2012-2015 metų bendrajame plane, patvirtintame 2012-01-27 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-5.

Kelmės rajono bendrojo plano sprendiniuose numatomi švietimo infrastruktūros plėtros principai dešimties metų laikotarpiui.

Gimnazijos steigiamos naujos ar puoselėjamos esamos III lygmens a ir b kategorijos miestuose (Kelmėje, Tytuvėnuose ir Užventyje) bei IV lygmens a kategorijos miesteliuose ir kaimuose.

Rekomenduojamas gimnazijų aptarnavimo spindulys iki 16 km.

Pagrindinės mokyklos ir progimnazijos steigiamos naujos ar puoselėjamos esamos III lygmens a ir b kategorijos miestuose bei IV lygmens a ir b kategorijos miesteliuose ir kaimuose. Rekomenduojamas pagrindinių mokyklų ir progimnazijų aptarnavimo spindulys iki 8 km.

Pradinės mokyklos steigiamos ir plėtojamoms III lygmens a, b ir c kategorijos miestuose bei IV lygmens a ir b kategorijos miesteliuose ir kaimuose. Rekomenduojamas pradinių mokyklų aptarnavimo spindulys iki 4 km.

Neformalaus ugdymo centrai steigiami ir plėtojami III lygmens a, b ir c kategorijos miestuose - rekomenduojamas jų aptarnavimo spindulys iki 30 km. IV lygmens a, b ir c kategorijos miesteliuose ir kaimuose plėtojami daugiafunkciniai centrai - aptarnavimo spindulys iki 8 km.

Ikimokyklinių įstaigų tinklas plėtojamas atsižvelgiant į paklausą. Susidarius realiam ikimokyklinio ugdymo įstaigų poreikiai, būti jas steigti vietose, nes šiai amžiaus grupei ugdymo ir priežiūros problema negali būti sprendžiama organizuojant pervežimus. Rekomenduojamas ikimokyklinių įstaigų arba paslaugų aptarnavimo spindulys iki 8 km.

Specialaus mokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo švietimo įstaigų aptarnavimo spindulys – 30 km.

Kelmės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2012-2015 metų bendrojo plano, patvirtinto 2012-01-27 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-5, 3-iame priede yra pateiktas Reorganizuojamų, pertvarkomų mokyklų mokinių vežiojimo užtikrinimo planas, sprendžiantis artimiausiojo laikotarpio iki 2015 metų moksleivių pavėžėjimo iki mokymo įstaigų klausimą.

Siekiant optimizuoti ir modernizuoti švietimo įstaigų tinklą, ateityje ir toliau turėtų būti atitinkamai remiama švietimo sistemos reforma. Reikėtų renovuoti mokymo įstaigų materialinę bazę, atnaujinti mokyklų kompiuterinę įrangą. Visa tai pagerins švietimo įstaigų teikiamų paslaugų kokybę bei prieinamumą gyventojams.

Rengiant miestų, miestelių ir kaimų, kuriems suteiktos III ir IV lygmens centro kategorijos, bendruosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus, turi būti rezervuojamos teritorijos ar esami statiniai visuomenės poreikiams (viešosioms paslaugoms teikti), t.y. ikimokyklinėms, bendrojo lavinimo mokykloms bei kito pobūdžio švietimo įstaigoms statyti, viešosios paskirties želdynams įrengti ar eksploatuoti.

6.2.2 Kultūros infrastruktūra.

Kelmės rajono kultūros infrastruktūrą sudaro:

- kultūros ir laisvalaikio centrai, teatrai;
- sporto aikštynai;
- plaukiojimo baseinai;
- muziejai;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- bibliotekos su viešojo interneto prieiga.

Kultūros ir laisvalaikio centrai steigiami ir plėtojami III lygmens a ir b kategorijos miestuose (Kelmėje, Tytuvėnuose ir Užventyje) bei IV lygmens a kategorijos miesteliuose ir kaimuose. IV lygmens b ir c kategorijos gyvenvietėse plėtojami kultūros centrų filialai.

Bibliotekos steigiamos ir plėtojamos III lygmens a ir b kategorijos miestuose (Kelmėje, Tytuvėnuose ir Užventyje) bei IV lygmens a kategorijos miesteliuose ir kaimuose. IV lygmens b ir c kategorijos gyvenvietėse plėtojami bibliotekų filialai su viešojo interneto prieiga.

Muziejai ir jų filialai steigiami ir plėtojami atsižvelgiant į gyvenamųjų vietovių ir jų aplinkos materialujį ir nematerialujį paveldą. Muziejų bei jų filialų veikla svarbi turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centre (Tytuvėnuose) ir pocentryje (Kražiuose).

Sporto aikštynai steigiami ir plėtojami III lygmens a ir b kategorijos miestuose (Kelmėje, Tytuvėnuose ir Užventyje) bei IV lygmens a kategorijos miesteliuose ir kaimuose.

Plaukiojimo baseinų aptarnavimo spindulys gali būti 30 ir daugiau kilometrų, todėl jų steigimą sąlygoja lemia lankumumo, su juo susijusio atsiperkamumo ir kiti veiksniai.

Siekiant pritraukti daugiau gyventojų dalyvavimui kultūrinėje bei sportinėje veikloje, siūloma pagerinti kultūrinių ir sportinių renginių informacijos sklaidos sistemą.

Rengiant miestų, miestelių ir kaimų, kuriems suteiktos III ir IV lygmens centro kategorijos, bendruosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus, turi būti numatytos teritorijos viešo naudojimo sporto infrastruktūros objektams įrengti.

6.2.3 Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūra.

Siekiant restruktūrizuoti ir modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas, ateityje ir toliau turi būti remiamasi Nacionaline sveikatos apsaugos reforma. Šioje srityje daugiausia investicijų reikėtų nukreipti sveikatos priežiūros įstaigų renovacijai bei jų materialinės bazės atnaujinimui, kas padidintų teikiamų paslaugų kokybę bei sektoriaus efektyvumą.

Vykdamas sveikatos apsaugos reformą, mažėja stacionarios paslaugos gyventojams. Siekiant priartinti sveikatos priežiūros paslaugas prie gyventojų, nuosekliai vykdyti pirminės sveikatos priežiūros decentralizaciją.

Siūloma skatinti bendrosios praktikos gydytojų (BPG) kabinetų steigimąsi. Dėl bendrosios praktikos gydytojų kabinetų steigimosi pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius mažėja.

6.2.4 Socialinių paslaugų infrastruktūra.

Kelmės rajono sveikatos priežiūros sistema plėtojama vadovaujantis Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2009-2011 metų programa ir Kelmės rajono savivaldybės visuomenės

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

sveikatos priežiūros 2009-2013 metų strategija, patvirtintomis Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2009-11-26 sprendimu Nr. T-430.

Skatinti socialinių paslaugų įvairovę ir didinti jų prieinamumą visiems gyventojams, taip pat labiau išplėtoti nestacionarias paslaugas, t.y. socialinę globą bei pagalbą asmens namuose, ypač atkreipiant dėmesį į rajono teritorijas, kurios labiausiai nutolusios nuo stacionarių socialinių paslaugų įstaigų.

Siekiant pagerinti stacionarių socialinių paslaugų kokybę, reikia renovuoti socialinių paslaugų įstaigas bei atnaujinti jų materialinę bazę.

6.3. Būsto plėtros sprendiniai

Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Kelmės rajone atnaujinami vadovaujantis LR Vyriausybės patvirtinta „Lietuvos būsto strategija“ (Žin., 2004, Nr. 13-387) ir „Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programa“ (Žin., 2004, Nr. 143-5232; Žin., 2005, Nr. 78-2839) bei 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos VP3-1.1-AM-02-V priemone "Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas" (Žin., 2009, Nr. 146-6508). Būtina skatinti daugiabučių namų savininkų bendrijų steigimą, kadangi tik per jas gali būti įgyvendinti daugiabučių namų modernizavimo projektai. Tai padidins būsto savininkų gebėjimą tinkamai valdyti ir prižiūrėti būstą. Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programoje numatoma sudaryti sąlygas bendrijoms, įgyvendinančioms daugiabučio namo modernizavimo projektus, gauti ilgalaikius kreditus komerciniuose bankuose be turto įkeitimo, apdraudus šiuos kreditus Vyriausybės įsteigtoje Būsto paskolų draudimo bendrovėje. Dalyvaujant daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo programoje, kartu sutvarkyti aplinkinę infrastruktūrą bei želdynus. Taip pat įrengti infrastruktūrą būsimose statomų namų teritorijose. Privatus mažaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos sąjungos ir valstybinės paramos galimybėmis.

6.3.1 Socialinis būstas.

Rekomenduojama plėsti socialinio būsto pasirinkimo galimybes visoms rajono socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Kelmės rajono savivaldybės biudžeto galimybes. Socialinio būsto fondo plėtrai gali būti panaudoti esami savivaldybei ar valstybei priklausantys pastatai ir patalpos, parengiant juos tinkamais gyventi.

Socialinio būsto fondą plėtoti vadovaujantis Socialinio būsto fondo plėtros programa, parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymu (Žin., 1992, Nr. 14-378; Žin., 2011, Nr. 143-6708), Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymo įgyvendinimo įstatymu (Žin., 2002, Nr. 116-5189; 2009 Nr. 93-3962), Lietuvos Respublikos Vyriausybės

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1997-10-23 nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. 97-2458; 2006, Nr. 27-886) ir Lietuvos būsto strategija (Žin., 2004, Nr. 13-387).

Šios Programos tikslas – padidinti savivaldybių socialinio būsto fondą, kuris būtų nuomojamas mažas pajamas gaunantiems asmenims (šeimoms), turintiems teisę į socialinį būstą pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymą, siekiant Lietuvos būsto strategijoje numatytą šio būsto fondo plėtros rodiklių savivaldybėms pagal socialinio būsto poreikį, įvertinus savivaldybių pateiktus konkrečius šio fondo plėtros projektus.

6.3.2. Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra.

Kelmės rajone numatoma plėtoti daugiaaukščių ir mažaukščių gyvenamųjų namų statybą. Naujų gyvenamųjų namų statyba, kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas, rekomenduojama visose Kelmės rajono centrinių gyvenviečių sistemos III ir IV lygmens centruose. Gyvenamųjų namų statybos plėtros teritorijos yra nurodytos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Į centrinių gyvenviečių sistemą neįeina neklasifikuotos vietovės – tai yra tankiai apgyvendintos vienkiamų ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtros potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus gyventojų prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai. Tačiau ir aplink neklasifikuotas kompaktiškai užstatytas gyvenvietes galima gyvenamųjų teritorijų plėtra. Plėtojamų teritorijų reglamentai nustatomi kompaktiškai apstatytų kaimų bendraisiais arba detaliais planais.

Gyvenamųjų teritorijų plėtros zonose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams, gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. III lygmens a ir b kategorijos miestuose (Kelmėje, Tytuvėnuose ir Užventyje) rodikliai detalizuojami ir reglamentuojami miestų bendruosiuose planuose.

Bendruoju atveju, jei nėra parengti teritorijų planavimo dokumentai, gyvenamosios statybos užstatymo aukštingumui nustatomas apribojimas - ne didesnis kaip 3 aukštai. Užstatymo intensyvumas ir tankis nustatomi, vadovaujantis statybą reglamentuojančiais teisės aktais.

Žemės ūkio plėtros teritorijose, parengus ir patvirtinus teritorijų planavimo dokumentus, keičiančius žemės paskirtį, prie kompaktiškai užstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų gali būti plėtojama gyvenamoji statyba. Atskirais atvejais, vietovėse, nutolusiose nuo urbanizuojamų teritorijų ir kompaktiškai užstatytų kaimų, galima keisti žemės ūkio žemės naudojimo paskirtį į kitos paskirties žemę, formuojant naujus arba esamus žemės sklypus, skirtus gyvenamajai ir rekreacinei statybai, išlaikant sklypų dydį, užstatymo aukštingumą, tankį ir intensyvumą artimą aplinkiniai susiformavusiai žemėvaldai ar užstatymui.

6.3.3. Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra.

Paslaugos gyventojams plėtojamoms visuose Kelmės rajono III ir IV lygmens gyvenviečių sistemos

centruose. Siekiant skatinti kaimo vietovių plėtrą bei palaikyti ir stiprinti svarbiausią rajono ūkinę veiklą – žemė ūkį – reikėtų pakankamai išplėtoti objektų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams, tinklą. Paslaugas kaimo gyventojams, ūkininkams ir kitiems ūkio subjektams pirmiausia siūloma plėtoti IV lygmens a ir b kategorijų gyvenvietėse.

Remti paslaugų gyventojams įvairovės plėtrą bei skatinti paslaugų sektoriaus įmones pereiti prie didesnę vertę generuojančių veiklų. Verslo paslaugas (finansines, konsultacines, komunikacijų, nekilnojamojo turto, teises ir kt.) siūloma plėtoti III lygmens gyvenviečių sistemos miestuose ir IV lygmens a kategorijos gyvenviečių sistemos centruose.

Verslo paslaugų plėtrą orientuoti į smulkias ir vidutines įmones. Plėtoti smulkiojo ir vidutinio verslo paslaugų įvairovę bei gerinti jų kokybę. Taip pat gerinti informacijos sklaidą apie teikiamas verslo paslaugas.

Subalansuoti paslaugų verslui teikimo sistemą, derinant viešąsias ir privačiąsias iniciatyvas.

Didelį dėmesį skirti su kaimo turizmo plėtra susijusių verslo paslaugų vystymuisi.

Rengiant Kelmės rajono savivaldybės visų lygių ir kategorijų centrų bendruosius ar detaliuosius planus, numatyti teritorijas viešųjų (švietimo, sveikatos ir socialinės priežiūros, kultūros, sporto ir kt.) ir komercinių (mažmeninės prekybos, remonto, statybos, nekilnojamojo turto, finansinių, teisinių, sveikatos, maitinimo, apgyvendinimo, nuomos ir kt.) paslaugų gyventojams ir verslui plėtrai.

7. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI

7.1. Žemės ir miškų ūkio plėtra

7.1.1. Žemės ūkio plėtra.

Bendrajame plane žemės ūkio vystymui sudaromos sąlygos:

1. Nustatytos žemės ūkio paskirties žemės perspektyvinės ribos. Šiais bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis kitų, žemesnio lygmens teritorijų planavimo, dokumentų rengėjai.

2. Numatomas orientacinis žemės plotas žemės ūkio veiklai: iš 114 tūkst. ha žemės ūkio paskirties žemės ūkio naudmenos sudarys apie 94 tūkst. ha. Prognozuojama, kad pastarųjų 5 metų laikotarpyje susiformavusi žemės ūkio paskirties žemės ir žemės ūkio naudmenų mažėjimo tendencija, ateityje nebus aktuali, nes baigsis žemės ūkio paskirties apsodinimo mišku projektų terminas. Todėl galima tik nereikšminga žemės paskirčių kaita. (Nacionalinės žemės tarnybos Lietuvos respublikos žemės fondo duomenys. <http://www.nzt.lt/assets/files/statistika%202010/ZemesFondas>)

3. Nustatytos rekomenduojamos žemės ūkio veiklos zonos (funkcinės zonos), atsižvelgiant į geriausių dirvožemių savybių panaudojimą, žemės ūkio gamybos efektyvumą ir gamtos išteklių apsaugą. Rekomenduojama intensyvios žemės ūkio veiklos zonose plėtoti prekinę žemės ūkio gamybą ir siekti ūkio dydžio, ne mažesnio nei numatyta žemės ūkio ministro 2003 m. liepos 1 d. įsakymu Nr.3D-269 patvirtintose

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

rekomendacijose. Rekomenduojami minimalūs racionalios žemėvaldos plotai tam tikros specializacijos ūkiams: tradicinio ūkininkavimo mišrios augalininkystės – gyvulininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų, kiaulininkystės specializacijos arba vien augalininkystės specializacijos ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų. Rekomenduojama tobulinti norminius teisės aktus ir juose numatyti žemės naudojimą skatinant: visų pirma – valstybės paramos priemonėmis, jas diferencijuojant taip, kad prioritetas teikti paramą būtų teikiamas veiklai, atitinkančiai zonos ypatumams arba žemėtvarkos planavimo dokumentus (jeigu to nedraudžia ES reglamentai ir direktyvos). Prioritetinės valstybės paramos priemonės turėtų būti:

1) labai geros ir geros ūkinės vertės žemėse – investicijos į žemės ūkio valdas, jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos, žemės ūkio vandentvarka, žemės sklypų perskirstymas;

2) vidutinės ūkinės vertės žemėse bei lengvose žemėse – investicijos į žemės ūkio valdas, jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, standartų laikymasis, pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas;

3) pievų ir ganyklų zonoje bei prastos ūkinės vertės žemėse – žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, kaimo turizmo ir amatų skatinimas, žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku;

4) žemėse, įeinančiose į saugomų teritorijų ribas, priklausomai nuo jų naudojimo intensyvumo: ekologinio ūkininkavimo programa, kraštovaizdžio tvarkymo programa, vietovės su aplinkosaugos apribojimais, standartų laikymasis (Nitratai direktyva).

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui žemės ūkio paskirties žemėje reikalinga rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektus (jų atmaina – atskirų seniūnijų kompleksiniai žemės ūkio ir kaimo plėtros projektai) ir žemės konsolidacijos projektus. Pagrindiniai šių žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, turintys ilgalaikes pasekmes ir būtini projektuoti bei įgyvendinti įvertinant svarbiausius žemės ūkio gamybos plėtrą bei kaimo kraštovaizdžio formavimą įtakančius veiksniai:

1. vietinės reikšmės kelių tinklo išdėstymas;
2. stambiųjų ūkių centrų išdėstymas bei gamybos apimčių juose nustatymas;
3. sausinimo sistemų remonto ar rekonstrukcijos poreikio nustatymas;
4. miško želdinių detalesnis išdėstymas ir jų funkcijų nustatymas;
5. žemės ūkio naudmenų laukų masyvų, tinkamų naudoti tam tikroms augalų grupėms, formavimas;
6. žemės gerinimo priemonių suplanavimas;
7. natūralių kraštovaizdžių, dirvožemio ir vandens apsaugos priemonių suplanavimas.

7.1.2. Miškų ūkio vystymas

Miškų ūkio veiklą numatoma vystyti miškų ūkio paskirties žemėje, taip pat miškuose, esančiuose žemės ūkio paskirties žemėje. Bendrą miškų plotą numatoma padidinti nuo 48 tūkst. ha 2010 m. iki 51 tūkst.

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

ha 2025 metais. Teritorijos, žemės ūkio paskirties žemėje, galimos panaudoti miško įveisimui pagal specialųjį žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentą (Kelmės rajono savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schema M1:50000), pažymėtos Bendrojo plano Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Jame mišku galimi įveisti plotai išskirti pagal įgyvendinimo sąlygas į dvi grupes: I grupė – plotai, kuriuose miškus įveisti tikslinga dėl jų mažo našumo ar naudojimo nepatogumo. Šie intensyviai ūkininkavimui netinkami žemės plotai skatintini apsodinti mišku, taikant valstybės rėmimo priemones; II grupė – plotai, kuriuos galima efektyviai naudoti žemės ūkio veiklai ir todėl jų apsodinimas mišku (žemės savininkų pageidavimu) neturėtų būti valstybės finansuojamas (išskyrus atvejus, kai tokią paramą numato galiojantys teisės aktai).

Miškų ūkis Kelmės rajone turi būti plėtojamas laikantis Lietuvos miškų ūkio politikos nuostatų, iš kurių pažymėtinos:

- 1) miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas;
- 2) racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, ir auginamos medienos kokybės gerinimas;
- 3) miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas;
- 4) miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas;
- 5) biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
- 6) su miškais susijusių visuomenės bendrųjų reikmių tenkinimas;
- 7) valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

Bendrojo plano sprendinių, įgyvendinančių miškų ūkio paskirties žemės ir miškų tvarkymą, planuojantys dokumentai – miškų išdėstymo schemas ir vidinės miškotvarkos projektai. Jų rengimas, tikslinimas ir įgyvendinimas numatomas teisės aktų nustatyta tvarka.

7.2. Turizmo ir rekreacijos plėtra

Kelmės rajono teritorija, būdama tiek gamtiniu, tiek kultūriniu požiūriu nevienalytė, sudaro sąlygas formuoti skirtingo potencialo rekreaciniams teritorijoms (rekreaciniams arealams).

Rekreacinių teritorijų diferencijavimas į atskiras, jų naudojimo pobūdis ir kryptys bei tvarkymas priklauso nuo sekančių pagrindinių veiksnių:

- 1) gamtinės aplinkos išteklių turtingumo;
- 2) kultūros paveldo turtingumo;
- 3) esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio;
- 4) vietos gyventojų ekonominių galimybių;
- 5) aplinkos sveikumo;
- 6) aplinkos ekologinio atsparumo;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- 7) socialinės aplinkos saugumo;
- 8) rekreacinio aptarnavimo tradicijų.

Remiantis aukščiau išvardintais veiksniais, Kelmės rajono teritorijoje išskirti 6 rekreacinių išteklių arealai, kurių ribas didžiausia dalimi koreguoja gamtinės aplinkos įvairovė ir raiškumas, bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Skirtingas įvairių veiksnių raiškos pobūdis ir stiprumas teritorijoje, sąlygoja nevienodą rekreacinių arealų patrauklumą (potencialą).

Išskirti sekantys rekreaciniai arealai, atitinkantys tris plėtros potencialo kategorijas: didelio, vidutinio, gana mažo ir mažo potencialo rekreaciniai arealai:

- didelio potencialo rekreaciniai arealai, Kelmės rajone sudarantys nacionalinės svarbos rekreacinių sistemų dalį: Užvenčio-Kolainių-Pašilės bei rytinės rajono dalies teritorijos – Tytuvėnų-Kiaunorių;
- vidutinio potencialo rekreaciniai arealai, Kelmės rajone sudarantys regioninės reikšmės rekreacinių sistemų dalį: Vaiguvos-Kražių-Stulgių, Šaukėnų-Maironių;
- gana mažo potencialo rekreaciniai arealai, Kelmės rajone sudarantys lokals svarbos rekreacinių sistemų dalį: Kelmės-Liolių-Pakražančio;
- mažo potencialo rekreaciniai arealai, Kelmės rajone sudarantys lokals svarbos rekreacinių sistemų dalį: Vidsodžio-Lykšilio-Laikšių; Pašiaušės-Šedbarų.

7.2.1 lentelė. Kelmės rajono rekreaciniai arealai.

Eil. Nr.	Rekreacinio arealo pavadinimas	Rekreacinio potencialo kategorija	Perspektyvinės plėtros lygmuo	Rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis	Vietos gyventojų ekonominės galimybės	Aptarnavimo tradicijos	Vystytinos rekreacijos rūšys
1.	Užvenčio-Kolainių-Pašilės	II	P2	- r2	- e2	- t2	<u>2,1,4,5,3</u>
2.	Šaukėnų-Maironių; Tytuvėnų-Kiaunorių	III II	P3 P2	- r3	- e2	- t2	<u>2,1,4,5,3</u>
3.	Vaiguvos-Kražių-Stulgių	III	P2	- r3	- e3	- t2	<u>2,1,4,3,5</u>
4.	Kelmės-Liolių-Pakražančio	IV	P3	- r3	- e3	- t3	<u>2,5,3</u>
5.	Vidsodžio-Lykšilio-Laikšių	V	P3	- r3	- e3	- t3	<u>5,2,4</u>
6.	Pašiaušės-Šedbarų	V	P3	- r3	- e3	- t3	<u>5,2,4,1</u>

Lentelėje pateiktų indeksų paaiškinimas.

Pagrindinius rekreacinės aplinkos išteklius sudaro:

- o gamtinė aplinka, tinkanti poilsiui (miškai, vandens telkiniai, raiškus reljefas, vaizdingas gamtovaizdis, kiti gamtos ištekliai) bei sveikatos ir darbingumo atstatymui (terapinio pobūdžio gamtinės aplinkos klimatinės savybės, mineraliniai vandenys ir purvas);
- o rekreacijos reikmėms tinkantis kultūros paveldas (vertingą kultūros paveldą turintys miestai, miesteliai ir kaimų gyvenvietės bei vietovės, kultūros atžvilgiu vertingi pavieniai objektai bei gyvosios kultūros reiškiniai ir pavyzdžiai).

Rekreacinio arealo potencialas: I – didelis; II – didelis; III – vidutiniškas; IV – gana mažas; V – mažas.

Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo:

- o P1 – aukštas (galimybė plėtoti nacionalinės reikšmės rekreacines sistemas);
- o P2 – vidutinis (galimybė plėtoti regioninės reikšmės rekreacines sistemas);
- o P3 – žemas (galimybė formuoti lokalinės reikšmės rekreacines sistemas arba kurti pavienius vietinės svarbos rekreacinius objektus).

Vystytinos rekreacijos rūšys:

1 – poilsis gamtoje; 2 – pažintinė rekreacija; 3 – sportinė rekreacija; 4 – pramoginė rekreacija; 5 – verslinė rekreacija; 6 – gydomoji rekreacija (rekomenduojamos rekreacijos rūšys surašytos pagal užimamą reikšmę rekreaciniame areale; prioritetinės specializacijos kryptys pabrauktos)

Rekreacinėse teritorijose įgyvendinama šių rūšių rekreacija:

- o bendroji rekreacija - tai bendro pobūdžio, jėgas atstatantis žmogaus poilsis gamtoje, nekelianis papildomų tikslų;
- o pažintinė rekreacija – tai kelionės bei poilsis gamtinėje ar kultūrinėje aplinkoje norint pažinti šią aplinką, jos istoriją, prigimtį, savybes, išplėsti kultūros akiratį;
- o sportinė rekreacija – tai aktyvi veikla bei poilsis gamtinėje ar dirbtinėje aplinkoje, siekiant kultūros tikslų, skirta fiziniam lavinimuisi;
- o pramoginė rekreacija – tai poilsis gamtoje ar tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose;
- o verslinė rekreacija – tai poilsis gamtoje renkant miško gėrybes, medžiojant, žūklaujant;
- o gydomoji rekreacija – tai poilsis kurortinėje aplinkoje norint atstatyti ar pagerinti sveikatą.

Rekreacinės plėtros socialinės ekonominės galimybės:

Esamos rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis:

- o aukštas – (suforuota kokybiška infrastruktūra) r1
- o vidutinis – (tobulintina infrastruktūra) r2
- o žemas – (neišvystyta infrastruktūra) r3

Vietos gyventojų ekonominės galimybės:

- o didelės (vietos gyventojai ekonominiu atžvilgiu patys pajėgūs plėtoti rekreacinę veiklą ir kurti bei tobulinti rekreacinę infrastruktūrą, be paramos iš šalies) – e1;
- o vidutiniškos (vietos gyventojų ekonominis pajėgumas plėtoti rekreacinę veiklą vidutiniškas: jie gali kurti rekreacinę infrastruktūrą esant papildančiai galimybes išorinei paramai) – e2;
- o nedidelės (vietos gyventojai nepajėgūs patys plėtoti rekreacinę veiklą, reikalingas visas ekonominis palaikymas iš šalies) - e3.

Rekreacinio aptarnavimo tradicijos:

- o raiškios (gyvuoja būdingi papročiai ir vietinės tradicijos) r1;
- o vidutiniško raiškumo (tradicijos ir papročiai iš dalies prarasti, tačiau gali būti dirbtinai atkurti) r2;
- o neraiškios (tradicijos ir papročiai nuskurdinti arba neišryškėję) r3.

Rekreacinėse aptarnavimo centrų specializacijų apibūdinimas:

- o bendrojo turizmo – teikiamos bendrosios specialių papildomų tikslų nekeliančias paslaugas (maitinimas, apgyvendinimas);
- o pažintinio turizmo – teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras (maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtine ir kultūrine aplinka, ekskursijų organizavimas);
- o poilsinio turizmo (poilsio gamtoje) – teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuotos

paslaugos (maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma);   ○ religinio (piligriminio) turizmo – teikiamas siaurai specializuotų paslaugų spektras orientuotas į religinius turistus (piligrimus) (apgyvendinimas, maitinimas, informavimas, renginių organizavimas).

Kiekvienas iš išvardintų Kelmės rajono teritorijoje lokalizuotų rekreacinių arealų yra Lietuvos Respublikos teritorijos rekreacinių arealų sistemos dalis.

Nustatyti Kelmės rajono teritorijos rekreacinių išteklių arealų potencialo svarbiausi ypatumai, lemiantys jų realaus rekreacinio naudojimo perspektyvą, jų rekreacinio patrauklumo kategorijos (didelis, vidutinis, mažas), numatomos plėtros lygmenys (nacionalinis, regioninis, lokalinis) bei tikslinė specializacija pagal vystytinas rekreacijos rūšis.

Rekreacijos aptarnavimo centrai užima svarbią vietą Kelmės rajono rekreacijos plėtros teritorinėje sistemoje. Kelmės rajono teritorijoje rekreacijos aptarnavimo centrai diferencijuojami pagal reikšmę (regioninės ir vietinės svarbos). Regioninės svarbos rekreacijos plėtros centrą Kelmės rajone atstovauja viena gyvenamoji vietovė - Tytuvėnai. Tytuvėnams suteikiamas turizmo ir rekreacijos centro statusas. Turizmo ir rekreacijos pcentrio statusas suteikimas Kražiams. Lokalių rekreacijos aptarnavimo centrų sistemą sudaro visa eilė gyvenviečių: Užventis (IIIb), Vaiguva (IVa), Kražiai (IVa), Griniai (IVa), Karklėnai (IVb), Maironiai (IVb), Laikšės (IVc), Pašiaušė (IVc) ir Stulgiai (IVc). Pagal perspektyvinę rekreacijos aptarnavimo centrų specializaciją Kelmės rajono teritorijoje gyvenamosios vietovės diferencijuojamos į (bendrojo turizmo, pažintinio turizmo, poilsio gamtoje (poilsinio turizmo), religinio (piligriminio) turizmo) specializacijas.

Didžioji dalis Kelmės rajone numatytų vystyti lokalių rekreacinio aptarnavimo centrų yra polifunkcinio pobūdžio, t.y. jungia 2 ar 3 rekreacinės specializacijos kryptis. Rekreacinių specializacijų svarba rekreacijos aptarnavimo centruose gali būti labai nevienoda, todėl sprendiniuose šalia pagrindinių vystytinos gyvenviečių rekreacijos aptarnavimo kryptių išskiriamos ir šalutines ar alternatyvios rekreacijos aptarnavimo kryptys.

Kelmės rajono gyvenvietėse, dėl didelės gamtinės, o ypač kultūrinės įvairovės labiausiai plėtotina pažintinio turizmo specializacija. Poilsinės rekreacijos (poilsio gamtoje) vystymo tikslu pravartu plėtoti gyvenviečių su pagrindine, o taip pat ir su šalutine poilsinio turizmo specializacija tinklą. Pirmiausia būtina orientotis į tas vietas, kurios yra greta pagrindinių poilsinio turizmo objektų (ežerų, tvenkinių, upių, kalvotų vietų) (Laikšės, Karklėnai), o taip pat šalia tarptautinių, nacionalinių, regioninių bei lokalių sausumos ir vandens turistinių trasų (Tytuvėnai, Užventis, Šaukėnai, Maironiai).

Padidintą dėmesį reikėtų skirti pažintinio turizmo, apimančio gamtinio, o ypač kultūrinio Kelmės rajono teritorijos pažinimo aspektus plėtrai ir vystymui, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos žmogaus tautinį identitetą, taip pat reprezentuojant rajono teritoriją tiek respublikiniu, tiek ir tarptautiniu mastu. Tam pirmiausia būtinas apgalvotas ir racionalus esamų gamtinių ir

kultūrinių išteklių panaudojimas.

Pažintinio turizmo sistema plėtotina pirmiausiai siekiant atskleisti Lietuvos teritorijos gamtinių bei kultūrinių regionų savitumus, kurių vieną (Žemaitiją) atstovauja Kelmės rajonas, o taip pat ir pačios rajono teritorijos gamtinės ir kultūrinės aplinkos tipiškus ar unikalius objektus bei jų bruožus. Į Kelmės rajono pažintinio turizmo sistemą įtraukiami, tvarkomi ir eksponuojami pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai, reiškiniai:

- Lietuvos valstybingumo istoriją atspindintys faktai, vietovės, paminklai, ir kt.;
- tipiški bei unikalūs gamtiniai bei kultūriniai objektai ar kraštovaizdžio kompleksai;
- gyvosios etnokultūros bei moderniosios kultūros židiniai, faktai bei reiškiniai;
- saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos ir tvarkymo būdai.

Be bendrųjų tranzitinių turistų judėjimo kelių, dažniausiai atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kelius, pažintinio turizmo sistemą Kelmės rajone sudaro prioritетinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistema, kurios dalis (kai kurios turistinių trasų atkarpos) patenka į Kelmės rajono teritoriją:

- nacionalinis reprezentacinis kultūrinio turizmo maršrutas – „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (dalis autoturizmo maršruto, suplanuoto Nacionalinių autoturizmo trasų specialiajame plane, patvirtintame 2009-02-23 LT ūkio ministro įsakymu Nr.4-67);
- gamtinio-kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedai – „Vidurio Lietuvos parkų žiedas“ (dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto, suplanuoto Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame LR Seimo 2002-10-29 sprendimu Nr. IX-1154;);
- dviračių trasa VELO HANZA, pasiūlyta Nacionalinių dviračių turizmo trasų specialiojo plano projekte.

Greta nacionalinės svarbos turistinių trasų, kurių atskiros dalys patenka į Kelmės rajono teritoriją, pateikiama savarankiška regioninės ir vietinės svarbos pažintinė turistų judėjimo kelių sistema:

- „Žemaičių aukštumų žiedas“, skirtas Žemaičių aukštumos rytinės dalies gamtinių, o ypač kultūrinių vertybių reprezentavimui ir pažinimui (dviračių ir autoturizmo maršrutas);
- „Padubysių kelias“, skirtas vaizdingo Dubysos ir jos intakų slėnių ir apyslėnių gamtinės ir kultūrinės aplinkos reprezentavimui ir pažinimui (dviračių turizmo maršrutas);
- „Kelmės rajono vandens keliai“ (Dubysa, Kražantės ir Ventos upių atkarpos), skirtas vandens (valčių (Dubysa), baidarių) turizmo vystymui ir paupių gamtinių bei kultūrinių vertybių reprezentavimui ir pažinimui.

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Turizmo tinklą papildo piligriminio turizmo trasos, prisidedančios prie Europos Sąjungos kultūros programų: „Baroko kelias“ ir „Vienuolynų kelias“.

Konservaciniu (gamtinės ir kultūrinės įvairovės apsaugos) atžvilgiu vertingiausi kraštovaizdžio kompleksai Kelmės rajone, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys, yra:

- ypač vaizdingi Žemaičių aukštumos rytinės dalies kalvynai (Rytinės žemaičių aukštumos pašlaitės, Kurtuvėnų moreninis masyvas);
- ypač raiškūs Dubysos ir jos intakų slėniai bei jų šlaitų eroziniai raguvynai;
- didžiųjų rytinėje rajono dalyje esančių pelkių kompleksas;
- ypač vertingi archeologinių bei kitų kultūros paveldo objektų sankaupos arealai;
- istorinės – senosios miestelių dalys – savita išskirtinės vertės kompleksinė paveldo vertybė.

Numatoma plėtoti rekreacinę veiklą šiuose ypatingai perspektyviuose arealuose:

- Dubysos slėnio teritorijoje;
- Kražantės slėnio teritorijoje;
- Ventos slėnio teritorijoje.

Visų rekreacijai rezervuojamų teritorijų sąrašas pateikiamas Priede 2 - visuomenės poreikiams rezervuojamų teritorijų sąrašė. Didžiausios iš jų yra:

- rekreacinė bendro naudojimo teritorija prie Malūno, plotas 11,1 ha (Malūno g., Kelmės m.);
- rekreacinė teritorija (miško parkas), plotas 51,4 ha (Vytauto Didžiojo ir Serbentų g., Kelmės m.);
- rekreacinė bendro naudojimo teritorija prie Giliaus ež., plotas 12,5 ha (Miškininkų g., Tytuvėnų m.);
- rekreacinė teritorija su vandens telkiniu, plotas 13,0 ha (Plekaičių k., Tytuvėnų apylinkių sen.);
- rekreacinė teritorija, plotas 28,2 ha (Paežerio k., Pagauštvinio k., Tytuvėnų apylinkių sen.);
- rekreacinė teritorija, plotas 12,3 ha (Skogalio, k., Plauginių k., Tytuvėnų apylinkių sen.);
- rekreacinė teritorija ir vandens telkinys, plotas 20,5 ha (Vaitkiškių k., Kražių sen.);
- vandens telkinys su rekreacine teritorija (poilsia viete ir paplūdimiu), plotas 35,0 ha (Ušnėnų k., Užvenčio sen.).

Nors ir netolygiai išsidėstę, bet pakankamai gausūs gamtiniai rekreaciniai išteklių Kelmės rajone kuria palankias sąlygas poilsinio turizmo (poilsio gamtoje) vystymui, todėl didelį dėmesį tikslinga skirti pirmiausia jau esamos poilsinės rekreacijos infrastruktūros atnaujinimui, gerinimui bei jų plėtrai tam perspektyviose Kelmės rajono teritorijos dalyse.

7.3. Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtra

Kartu su stambėjančia žemės ūkio struktūra intensyvi vietinių energetikos šaltinių (mažųjų hidroelektrinių, saulės ir vėjo jėgainių) plėtra ir žaliavų (naudingųjų iškasenų bei resursų) panaudojimo plėtra formuoja viso rajono ūkio augimo pamatą.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. 62-2936) atsinaujinančių išteklių energija apibūdinama kaip energija, išgaunama iš atsinaujinančių neiškastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neiškastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. 62-2936) numatyta iki 2012 m. padidinti: vėjo elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 500 MW; saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 10 MW; hidroelektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 141 MW; biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 355 MW. Suminė generuojamos energijos galios išraiška atspindi energijos išteklių rūšies svarbą atsinaujinančių išteklių šalies energetikoje.

Vėjo, saulės šilumos ir šviesos energijos naudojimas.

Potencialios vėjo energijos (oro judėjimo energijos, naudojamos energijai gaminti), įjungiamos į bendrą energetinį tinklą, infrastruktūros plėtros teritorijos yra išsidėsčiusios aplink 110 kV elektros liniją. Jose siūloma vėjo jėgainių parkų statyba. Rajono šiaurės vakarinėje dalyje atsinaujinančios energetikos bazę sudarytų pavienės ar nedidelėmis grupėmis įrengiamos vėjo jėgainės, išsidėsčiusios aplink 35 kV elektros liniją. Vėjo jėgainių parkų plėtra labiau suderinama su stambiu žemės ūkių veikla. Pavienių vėjo jėgainių plėtra labiau dera smulkių ūkių aplinkoje. Siekiant sukurti stabilesnį pagrindą Kelmės rajono savivaldybės ekonominei plėtrai bei plėtoti techninę viso regiono struktūrą, siūloma išnaudoti esamą inžinerinės infrastruktūros tinklą. Rajono teritoriją kertančių aukštos įtampos elektros linijų pagrindu plėtoti vėjo jėgainių parkų ir pavienių vėjo jėgainių energetinės plėtros arealus, neribojant galingumų.

Saulės šilumos energijos (saulės spindulinės energijos, paverčiamos į šilumos energiją saulės kolektoriuose) ir saulės šviesos energijos (iš saulės šviesos tiesiogiai gaunamos elektros energijos) panaudojimas yra galimas visoje Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje.

Biomasės ir biodujų naudojimas.

Biomasės (biologiškai skaidžios biologinės kilmės žemės ūkio, miškų ūkio ir susijusių pramonės šakų, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, žaliavos, atliekų ir liekanų, įskaitant augalines ir gyvūnines medžiagas, taip pat biologiškai skaidžių pramoninių ir komunalinių atliekų) panaudojimas yra plėtojamas Kelmės rajono

savivaldybėje. Šiuo metu savivaldybėje veikia Kelmės katilinė (Kelmės m.), kūrenama biokuru, ir Tytuvėnų katilinė (Tytuvėnų m.), kūrenama šiaudais ir durpių atliekomis. 2012 metais pradedama Nepriklausomybės katilinės (Kelmės m.) rekonstrukciją, įrengiant 0,5 MW galios biokuro katilą.

Kelmės rajono šilumos ūkio specialiajame plane, pavirtintame 2005-02-25 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-55, nustatytos centralizuoto aprūpinimo šiluma teritorijos, kuriose vartotojams šiluma yra ruošama ir tiekama iš centralizuoto šilumos tiekimo sistemų. Necentralizuoto aprūpinimo šiluma teritorijoje vartotojai šiluma apsirūpina iš vietinių arba individualių katilinių. Necentralizuoto tiekimo teritorijose nustatant šilumos aprūpinimo būdą naujiems ar renovuojamiems objektams, suteikiama teisė pasirinkti individualų šildymo būdą bei kuro rūšį, remiantis ekonominiais skaičiavimais bei siūlomomis energijos (kuro) tiekėjų sąlygomis bei įvertinant aplinkosauginius reikalavimus.

Biomasės ir biodujų (iš biomasės pagamintų dujų) panaudojimas kurui galimas visoje Kelmės rajono teritorijoje.

Hidroenergijos naudojimas.

Hidroenergijos (patvenkto ir (arba) tekančio vandens energijos, naudojamos elektros energijai gaminti) panaudojimas Kelmės rajono savivaldybėje yra plėtojamas. Nuo 2005 metų veikia 24 kW nominalios galios Užvenčio hidroelektrinė Girnikų kaime (Užvenčio sen.), nuo 2012 m. - ant Gryžuvos upės Pagryžuvio hidroelektrinė (Tytuvėnų apylinkių sen.). Siekiant toliau plėtoti hidroenergetiką, rekomenduojama parengti Hidroelektrinių statybos Kelmės rajono savivaldybėje galimybių studiją. Skatinama mažųjų hidroelektrinių statyba buvusiose jų vietose bei prie esamų ir buvusių vandens tvenkinių.

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2011, Nr. 49-2365) išvardintos saugomos teritorijos, kuriose draudžiama statyti hidrotechninius įrenginius – tai gamtiniai ir kompleksiniai draustiniai, valstybiniai parkai ir paveldo objektų fizinės apsaugos pozonai. Hidrotechnikos statinių statybos ir naudojimo galimybės apibrėžtos Lietuvos Respublikos vandens įstatyme (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544; 2004, Nr. 73-2528 2009, Nr. 154-6955). Draudžiama statyti užtvankas Nemuno upėje bei ekologiniu ir kultūriniu požiūriu vertingose upėse, kurių sąrašas patvirtintas LR Vyriausybės 2004-09-08 nutarimu Nr.1144 „Dėl ekologiniu ir kultūriniu požiūriu vertingų upių ar jų ruožų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004 Nr.137-4995). Į sąrašą patenka šios Kelmės rajono savivaldybės teritorija tenkančios upės: Dubysos 0–100,6 km atkarpa nuo žiočių iki Kražantės žiočių, Kražantės 0-15 km atkarpa hidrografinio draustinio ribose ir visa Šventupio upė (0–9 km).

Planuojant naujų hidroelektrinių statybą arba buvusių atstatymą, būtina įvertinti poveikį aplinkai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2011, Nr. 77-3720) ir LR aplinkos ministro 2003-07-09 įsakymu Nr. 351 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos (hidroelektrinių įrengimo) poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijų R 43-03 patvirtinimo“ (Žin. 2003, Nr.54-510).

- VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Aeroterminės, geoterminės ir hidroterminės energijų naudojimas.

Aeroterminės energijos (šilumos energijos, susikaupusios ore), geoterminės energijos (šilumos energijos, susikaupusi žemiau žemės paviršiaus) ir hidroterminės energijos (šilumos energijos, susikaupusios paviršiniuose vandenyse) panaudojimas yra skatinamas tarp viešųjų ir privačių energijos vartotojų ir vartotojų grupių visoje savivaldybės teritorijoje. Teritorijose, atitolusiose nuo centralizuoto šilumos gamybos ir tiekimo tinklų, ypač perspektyvus aeroterminės, geoterminės ir hidroterminės energijų panaudojimas, vartotojams patiems gaminant šilumą arba ją tiekiant pavieniams vartotojams ir jų grupėms.

Atsinaujinančios energetikos plėtra sudarys palankias sąlygas visų ūkio šakų vystymuisi rajono teritorijoje – stipresnes pozicijas įgys dominuojanti ūkio šaka žemės ūkis, susidarys realios prielaidos pramonės plėtrai.

7.4. Pramonės ir verslo plėtra

Pramonės ir verslo plėtros tikslai:

- subalansuoti pramonės teritorinį išdėstymą – švelninti išsivystymo lygio skirtumus nepažeidžiant darnumo;
- skatinti prioritetinę smulkiojo ir vidutinio verslo sektoriaus plėtrą;
- didinti pramonės ir verslo konkurencingumą – diegti didelės pridėtinės vertės gamybą, informacines ir neatliekines technologijas;
- gerinti pramonės ir verslo (ypač techninės ekologijos ir atsinaujinančių išteklių) aplinką;
- plėtoti smulkiojo ir vidutinio verslo sektoriaus įmonių tarptautinį bendradarbiavimą, konkurencingumą, didinti produkcijos ir paslaugų eksportą.

Pramonės plėtra sietina su stipriai išvystytą žemės ir miškų ūkio produkcijos perdirbimu. Žemės ūkio, miško produkcijos perdirbimą ir statybinių medžiagų pramonę galima laikyti prioritetinėmis Kelmės rajono pramonės šakomis.

Kadangi Kelmės rajone žemės ūkis tradiciškai yra pagrindinė gyventojų ūkinė veikla, taip pat dėl pramonės plėtros vidinių išteklių trūkumo, planuojamoje teritorijoje pramonės sektoriaus išvystymas yra gana silpnas. Todėl siūloma daugiau dėmesio skirti verslo paslaugas teikiančių centrų tinklo plėtrai. Verslo paslaugas (finansines, konsultacines, komunikacijų, nekilnojamojo turto, teisines ir kt.) siūloma plėtoti III lygmens gyvenviečių sistemos centruose: Kelmėje, Tytuvėnuose ir Užventyje bei IV lygmens A kategorijos gyvenviečių sistemos centruose. Didžiausiu rekreaciniu potencialu pasižyminčiose teritorijose skatinama kaimo turizmo verslo plėtra.

Kelmės rajone naujų pramonės teritorijų plėtra tiesiogiai priklausoma nuo magistralinio kelio Nr. A12 Ryga–Šiauliai–Kariaučius (E77 „Via Hanseatica“) bei susilpnėjusio susisiekimo koridoriaus - esamos

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

geležinkelio linijos (Pagėgiai-Pakruojis) - atnaujinimo.

Intensyvi atsinaujinančios energetikos plėtra leis vystyti Kelmės – Tytuvėnų arealui. Į Kelmės – Tytuvėnų urbanizuojamą ruožą apjungiami Maironių, Pavydų ir Pagryžuvio kaimai. Dėl šių gyvenamųjų vietovių potencialų apjungimo ir siūlomo stiprinti Užvenčio miesto kaip plėtros centro, susiformuos galimybės plėtoti pramonę.

Pramonės ir verslo plėtrai palankias sąlygas suformuoja pakankami naudingųjų iškasenų – smėlio ir žvyro, reikalingų pastatų ir kelių statybai, resursai ir atsinaujinančios energetikos plėtros galimybės. Dėl didelės gyventojų sklaidos smulkiam verslui plėtoti palanki beveik visa Kelmės rajono teritorija. Stambesnei pramonei tinkamiausi yra miestai (Kelmė, Tytuvėnai ir Užventis), šalia kurių numatytos pramonės plėtros teritorijos.

7.5. Naudingųjų iškasenų gavybos plėtra

Svarbi sąlyga intensyviai ūkio plėtrai yra naudingųjų iškasenų panaudojimo galimybės. Išvystyta žvyro ir smėlio gavyba formuoja patikimą susisiekimo sistemos aptarnavimą ir plėtrą, sudaro prielaidas plėtoti statybą ir pramonę. Išvysčius durpių gavybą ir perdirbimą, galimas jų panaudojimas ne tik žemės ūkio reikmėms, bet ir kuro gamybai iš vietinių neatsinaujinančių išteklių.

Naudingųjų iškasenų gavybos arealai, formuojami teritorijoje esančių naudingųjų iškasenų, tarp kurių dominuoja žvyras, klodų pagrindu: šiaurinis (Šaukėnų ir Užvenčio sen.), šiaurės vakarinis (Užvenčio sen.), centrinis (Vaiguvos ir Kelmės apylinkių sen.) ir pietinis (Pakražančio sen.). Durpių gavybos arealo, esančio šalia Tytuvėnų ir Šiluvos tyrelių, plėtrą komplikuoja įsteigtos saugomos teritorijos.

Neatsinaujinančių išteklių (naudingųjų iškasenų bei kitų resursų) gavyba ir jos plėtros arealai numatomi teritorijose, nesikertančiose su gamtinėmis ašimis. Numatomų tyrinėti naudingųjų iškasenų telkinių paieškos gali būti visoje rajono savivaldybės teritorijoje, išskyrus konservacinės paskirties žemę, draustinių teritorijas ir gamtos bei kultūros paveldo teritorijas. Gavus leidimą eksploatuoti šias naudingąsias iškasenas, žemės sklypai leidimą gavusiems asmenims įteisinami naudoti teisės aktų nustatyta tvarka.

Dėl atvirų vandens telkinių Kelmės rajone trūkumo baigus naudingųjų iškasenų karjerų eksploatavimą rekultivacijos projektuose prioritetas turi būti teikiamas vandens telkinių, tinkamų rekreacijai, formavimui.

8. ŽEMĖS NAUDOJIMAS

8.1. Planuojamos veiklos prioritetai

Prioritetine žemės naudotojų veikla rajono teritorijoje išlieka žemės ūkis ir miškų ūkis. Kitai veiklai žemės plotus numatoma panaudoti esant poreikiui plėsti užstatymui reikalingus plotus, eksploatuoti naudingąsias iškasenas, saugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus.

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Išanalizavus esamą veiklos sritims reikalingų žemės plotų tarpusavio proporcijų dinamiką, suformuotos prognozės (10-iai ir 20-iai metų)

8.1.1 lentelė. Žemės fondo pokyčiai Kelmės rajono savivaldybėje (%)

Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Metai		Pokyčiai vidut. per metus	Prognozė 2030 metais	Pokyčiai per 20 metų
	2005	2010			
Žemės ūkio	69,1	68,7	-0,08	65,8	-2,9
Miškų ūkio	24,4	25,1	+0,14	27,6	+2,5
Vandens ūkio	1,1	0,8	-0,06	0,8	-
Konservacinė	0,1	0,1	-	0,1	-
Kita	5,3	5,3	-	5,7	+0,4
Laisvos žemės fondas	-	-	-	-	-
Iš viso:	100	100	X	100	X

Prognozuojamos 20-iai metų ir sprendinių įgyvendinimo 10-ies metų laikotarpiui numatomos Kelmės rajono žemės fondo struktūros:

- žemės ūkio paskirties žemė: 2030 m. – apie 112 tūkst. ha, 2020 m. – apie 114 tūkst. ha;
- miškų ūkio paskirties žemė: 2030 m. – apie 47 tūkst. ha, 2020 m. – apie 45 tūkst. ha,
- vandens ūkio paskirties žemė: be pokyčių - apie 1,2 tūkst. ha;
- konservacinės paskirties žemė: be pokyčių - apie 0,4 tūkst. ha;
- kitos paskirties žemė: 2030 m. – apie 9,7 tūkst. ha, 2020 m. – apie 9,4 tūkst. ha.

Bendrojo plano Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties pakeitimai pažymėti tik didesniems žemės plotams. Kita esamo žemės naudojimo transformacija bus sprendžiama teisės aktų nustatyta tvarka, išduodant leidimus miško įveisimui ar rengiant detaliuosius planus ir jų pagrindu pakeičiant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

Žemės ūkio veiklos prioritetai svarbesni seniūnijose, kuriose yra našesnės žemės ir intensyvesnė žemės ūkio gamyba. Vidutinis žemės ūkio naudmenų dirvožemių našumo balas seniūnijose: Tytuvėnų – 41,0, Liolių – 38,2, Kelmės – 37,9, Pakražančio – 37,6, Šaukėnų – 37,5, Kukečių – 36,8, Užvenčio – 36,3, Kražių – 35,6, Vaiguvos – 34,9.

Miškų ūkio paskirties žemės didėjimas numatytas dėl miško įveisimo, gavus leidimą, arba dėl apleistų žemės ūkio naudmenų ir kitų naudmenų savaiminio apaugimo mišku. Kitos paskirties žemės plotų didėjimas numatytas dėl Kelmės, Tytuvėnų, Užvenčio miestų ir perspektyvių vietinės reikšmės centrų plėtros, ūkinės–komercinės paskirties pastatų statybos, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimo, vietinės reikšmės kelių tinkle sutvarkymo, juos išjungiant iš žemės ūkio ar miškų ūkio paskirties žemės.

8.2. Teritorijos funkcinis zonavimas

Zonavimo pagrindai.

Bendrajame plane, planuojant detalesnį teritorijos tvarkymą, siekiama geresnio žemės gamtinių ir ūkinių, taip pat natūralių, savybių panaudojimo kraštovaizdžio apsaugos pagrindais. Teritorijos funkcinio zonavimo pagrindas:

- 1) esamos būklės įvertinimas racionalaus žemės naudojimo ir aplinkosaugos požiūriu;
- 2) dirvožemių tipų, granulometrinės sudėties ir melioracinės būklės analizė;
- 3) miškotvarkos duomenų analizė;
- 4) urbanistinės plėtros poveikio ir gyvenamosios, visuomeninės, ūkinės paskirties statinių racionalaus išdėstymo poreikis;
- 5) gamtinio karkaso formavimo ypatumų įvertinimas.

Bendrasis teritorijos zonavimas.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje rajono savivaldybės teritorija suskirstyta pagal vyraujančią pagrindinę žemės naudojimo paskirtį. Bendrojo plano sprendiniai pagrįsti šiomis nuostatomis:

- nenumatomi keisti žemės plotai turi būti naudojami pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį; šios sąlygos įrašytos žemės sklypų Nekilnojamojo turto kadastro duomenyse;
- numatyta keisti žemės plotų pagrindinė žemės naudojimo paskirtis turi būti nurodoma išduodant planavimo sąlygas šių teritorijų specialiųjų ir detaliųjų planų rengimui;
- nurodytos urbanistinės plėtros teritorijos, kurių naudojimas ne žemės ūkio ar miškų ūkio veiklai galimas tik jose parengus detaliuosius planus (miestų ir miestelių užstatymui skirti plotai, rekreacinių teritorijų intensyvaus naudojimo plotai ir kt.).

Žemės ūkio paskirties žemė.

Žemės ūkio veiklos prioritetą turinčios agrarinės teritorijos:

1. Geros ūkinės vertės žemių zona. Šioje zonoje vyraujantis žemės ūkio naudmenų dirvožemių našumo balas – 39-45. Zona apima dalį Tytuvėnų, Liolių, Šaukėnų, Kelmės apylinkių, Kukečių seniūnijų. Žemė naudotina intensyviai žemės ūkio veiklai, auginant prekinę augalininkystės produkciją (javų grūdus, rapsus) ir dalį pašarinių augalų gyvulininkystės poreikiams. Skatintinas ūkių stambėjimas iki ekonomiškai efektyvių dydžių (ne mažiau 100 ha žemės ūkio naudmenų). (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje ši zona pažymėta indeksu Žia, o gamtinio karkaso teritorijose, kuriose rekomenduojamas tausojamasis ūkininkavimas – Žia-gk).

2. Vidutinės ūkinės vertės žemių zona. Vidutinis žemės ūkio naudmenų dirvožemių našumo balas – 32-38. Dirvožemių savybės labiausiai tinkamos auginti žolinius pašarus gyvulininkystės poreikiams tenkinti.

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

Zona apima dalį Kražių, Užvenčio ir Pakražančio seniūnijų. Žemė naudotina intensyviai žemės ūkio veiklai, laikantis aplinkosaugos priemonių. Prioritetas teikiamas gyvulininkystės specializacijai – pieno ūkiui ir galvijų bei avių auginimui. Perspektyvių ūkių dydis priklauso nuo ūkių planuose numatytų gamybos apimčių (rekomenduotinas ne mažesnis kaip 40 ha žemės ūkio naudmenų). (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje ši zona pažymėta indeksu Žia-g, o gamtinio karkaso teritorijose - Žia-g-gk).

3. Pievų ir ganyklų zona. Zona apima didesnius nusaesintų durpinių ir puveningų dirvožemių plotus, kurie naudotini žaliųjų ir stambųjų pašarų gamybai. Didžiausi sukultūrintų pievų ir ganyklų masyvai yra Kražių, Užvenčio ir Šaukėnų seniūnijose. (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje ši zona pažymėta indeksu Žip).

4. Prastos ūkinės vertės žemių zona. Zona apima didesnius arealus su mažo našumo (iki 32 balų) bei eroduojamais dirvožemiais. Ši žemė naudotina ekstensyviai žemės ūkio gamybai, ją derinant su miško įveisimu ar kita alternatyvia žemės ūkiui veikla. Plane pažymėti tik didesni jų plotai Kražių, Vaiguvo, Užvenčio ir kitose seniūnijose. (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje ši zona pažymėta indeksu Žea, saugomose teritorijose - Žea-s, o gamtinio karkaso teritorijose - Žea-gk).

5. Tvenkininės žuvininkystės zona. Jai priskiriama Šilo-Pavėžupio specializuoto žuvininkystės ūkio teritorija. (Žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje pažymėta indeksu Žž).

Miškų ūkio paskirties žemė.

Miškų ūkio veiklos prioritetą turinčios teritorijos suskirstytos į žemę, kuriai yra nustatyti aplinkosaugos apribojimai, ir kitą žemę.

1. IIA grupė – ekosistemų apsaugos miškai – plėtojamas ūkininkavimas, išsaugant arba atkuriant miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus.

2. IIB grupė – rekreaciniai miškai – plėtojamas ūkininkavimas, formuojant ir išsaugant rekreacinę miško aplinką.

3. III grupė – apsauginiai miškai – plėtojamas ūkininkavimas, formuojant produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas.

4. IV grupė – ūkiniai miškai - skatinama miškų ūkio produkcijos gamyba, formuojant produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekiant medieną. Ūkiniai miškai užima apie 66% visų miškų.

Numatomi naujai įveisti miškai pagal savo funkcijas priskirtini tai zonai ar miškų grupei, kuriai priskirti greta esantys miškai. Rekomenduotina, kad pirmaeilis miško sodinimas būtų planuojamas formuojant priešeroziniuose miškuose, laukų apsauginiuose miškuose ir vandens telkinių apsaugos zonų miškuose.

Konservacinės paskirties žemė.

Konservacinėms teritorijoms priskirtos valstybinių (regioninių) parkų konservacinės zonos bei kultūros paveldo objektų teritorijos, kuriose draudžiama ūkinė veikla. (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje pažymėtos indeksu K).

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

1. Gamtinių konservacinių teritorijų pagrindą sudaro valstybiniai rezervatai ir rezervatinės apyrbės, valstybinių parkų ar biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų rezervatai ir gamtos paminklai.

2. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos, kurioms nustatoma konservavimo kryptis (archeologijos paveldo objektai ir neveikiančios kapinės).

Kitos saugomos teritorijos, kurioms nustatyti aplinkosaugos reglamentai (konservacinio ar ekologinės apsaugos prioriteto), tačiau yra leidžiama ribota žemės ūkio ar miškų ūkio veikla, pagal Žemės įstatymo nuostatas priskirtos atitinkamai žemės ūkio ar miškų ūkio paskirties teritorijoms su tam tikru naudojimo ir apsaugos režimu. Į jas įeina ir Natura 2000 teritorijos, nustatytos įgyvendinant Paukščių ir Buveinių direktyvas.

Vandens ūkio paskirties žemė.

Planuojama, kad Kelmės rajono vandens telkinių (upių, ežerų, tvenkinių) plotas nesikeis arba keisis labia nežymiai. Vandens ūkio paskirties žemę sudaro:

1. Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai – tai vandens ūkio plėtros teritorijose esantys vandens telkiniai, naudojami vidaus vandens keliams, hidrotechnikos statinių statybai, verslinei žvejybai (išskyrus priskirtus žuvininkystės tvenkiniams), vandens paėmimui (geriamojo ar gamybinio vandens ruošimui) ir nuotekų išleidimui.

2. Ekosistemas saugantys vandens telkiniai – tai ekosistemas saugantys vandens telkiniai, esantys saugomose teritorijose, kurių funkcijos susiję su ekosistemų apsauga.

3. Rekreaciniai vandens telkiniai – tai didelio ir vidutinio rekreacinio potencialo arealuose (žr. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį) esantys vandens telkiniai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka naudojami plaukiojimo priemonėms, mėgėjiškai žūklei, vandens sportui, poilsiui, turizmui.

Kitos paskirties žemė.

Kitos paskirties žemė apima šias teritorijas:

1. Urbanizuojamos teritorijos - tai urbanizuotos ar šalia jų esančios teritorijos kuriose pagal miestams ir miesteliams parengtus bendruosius ir kaimams detaliuosius planus plėtojama intensyvi gyvenamoji veikla, kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra, su gyvenamąja aplinka suderinamomis darbo vietomis, kita ne žemės ūkio veikla. (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje šios teritorijos pažymėtos indeksu U)

2. Gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijos - tai perspektyvios plėtros teritorijos, esančios šalia urbanizuojamų teritorijų. Pagal parengtus miestams ir miesteliams bendruosius planus ir kaimams detaliuosius planus plėtojama ekstensyvi gyvenamoji veikla, kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra, su gyvenamąja aplinka suderinamomis darbo vietomis, žemės ūkio bei kita veikla.

Laikantis darnios urbanistinės plėtros principų, Kelmės miesto gyvenamųjų vietovių plėtros teritorija

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

dalinama į 2 etapus: pirmos ir antros eilės. Pirmos eilės gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijose (Ug) užstatymas plėtojamas, jungiantis prie miesto kompaktiškai užstatytų teritorijų bei formuojant naujus urbanistinius darinius, perspektyvoje apsijungiančius su miestu. Antros eilės gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijose (Ug-II) užstatymas plėtojamas tik jungiantis prie miesto kompaktiškai užstatytų teritorijų. (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje šios teritorijos atitinkamai pažymėtos indeksais Ug ir Ug-II).

3. Rekreacinės teritorijos - tai rekreaciniais ištekliais pasižyminčios teritorijos rezervuojamos ir pritaikomos intensyviai rekreacinei veiklai.

4. Didelio ir vidutinio rekreacinio potencialo arealai – tai turizmo plėtros teritorijos, kuriose tvarkytini ir remtini vienkiemiai, smulkūs kaimai, plėtojant tradicinius amatus, paslaugas, pramogas, verslą ir turizmą. Šiose vietovėse gali būti plėtojama visuomeninės pakirties bei rekreacinių statinių statyba. Arealai pažymėti Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje.

5. Pramonės plėtros teritorijos numatomos Kelmės miesto rytinėje pusėje: Varių k., Akštpamedžių k. ir dalyje Bulkų k. bei Tytuvėnų miesto vakarinėje dalyje prie geležinkelio: Pavydų k., Žarų k., Kaimalės k. dalyse ir Girninkų k.

6. Paslaugų ir infrastruktūros plėtros teritorijos numatomos paslaugų ir infrastruktūros objektams įrengti ir eksploatuoti (Kelmė–Mickiai–Pakalnė–Janaučiai–Paprūdžiai–Griniai).

7. Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros teritorijos numatomos vėjo ir saulės jėgainėms ir kities atsinaujinančių išteklių energetikos objektams įrengti ir eksploatuoti.

8. Ištirintų naudingų iškasenų telkiniai (smėlio, žvyro, molio ir durpynai). Tai plotai su balansiniais durpynų ir mineralinių naudingųjų iškasenų telkiniais, kurie gali būti eksploatuojami teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Naudingųjų iškasenų gavybos plėtros teritorijos skirtos naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui. Skatinama naudingųjų iškasenų žvalgyba ir gavyba.

8.3. Teritorijos naudojimo reglamentai

Ūkinės ir kitos veiklos, susijusios su žemės (teritorijos) naudojimu reglamentavimas pagal bendrąjį planą pasireiškia privalomų sąlygų nustatymu specialiesiems ir detaliesiems planams. Bendrojo plano organizatorius - savivaldybės administracijos direktorius, išduodamas planavimo sąlygas, nustato, kad rengiami teritorijų planavimo dokumentai negali prieštarauti bendrojo plano sprendiniams (išdėstytiems aiškinamajame rašte ir brėžiniuose).

Svarbiausi iš jų:

1. Teritorija kitos paskirties objektų statybai (urbanizuotų teritorijų plėtrai, atsinaujinančių išteklių energetikos plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai) gali būti parinkta ir projektuojama tik bendrajame plane nurodytose vietose, išskyrus nedidelius žemės sklypus, kurie negali būti išreikšti pagrindinio brėžinio mastelyje (t.y. mažesnius kaip 5–10

ha). Numatomų tyrinėti angliavandenilių kitų naudingųjų iškasenų telkinių paieškos gali būti visoje rajono savivaldybės teritorijoje, išskyrus konservacinės paskirties žemę, valstybinių parkų ir draustinių teritorijas, gamtos ir kultūros paveldo teritorijas. Gavus leidimą eksploatuoti šias naudingąsias iškasenas, žemės sklypai leidimą gavusiems asmenims įteisinami naudoti teisės aktų nustatyta tvarka. Nedidelių žemės sklypų kategorijai priskirtini galimi angliavandenilių (naftos ir dujų) žvalgybos ir gavybos sklypai perspektyviame Kelmės plote („Angliavandenilių išteklių naudojimo Kelmės plote strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita. Vilnius 2005“) ir Plungės ploto dalyje esančioje Kelmės rajono ribose (pagal 1994 06 07 d. LRV nutarimą Nr.445 LR Aplinkos ministerijos ir AB "Geonafta" 2005 balandžio 21 dieną pasirašytą "Angliavandenilių išteklių naudojimo Plungės plote" sutartį).

2. Rajono teritorijoje plėtojamos veiklos derinamos tarpusavyje, atsižvelgiant į jų poveikį aplinkai bei visuomenės sveikatai. Į bendrojo plano sprendiniuose numatytas žemės naudojimo teritorijas galima įterpti kitas veiklas, jeigu jos yra suderinamos su prioritetine veikla. Veiklų suderinamumui nustatyti turi būti atliekamos poveikio aplinkai ir/arba visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, vadovaujantis LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; Žin., 2011, Nr. 77-3720), LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašu, patvirtintu LR sveikatos apsaugos ministerijos 2011 m. gegužės 13 d. Nr. V-474 (Žin., 2011, Nr.61-2923) ir kitais teisės aktais.

3. Žemės ūkio paskirties žemėje esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė, su veikiančiais melioracijos įrenginiais, turi būti saugoma nuo jų ploto sumažėjimo, vadovaujantis Žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“. Gamtinio karkaso teritorijos pažymėtos žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje, tačiau kurios iš jų yra ekologiškai nuskurdintos, gali būti nustatyta tik pagal Aplinkos ministerijos parengtus teisės aktus, atitinkamais skaičiavimais įrodžius, jog šiose teritorijose miškų ir kitų natūralių biocenozijų plotas neužtikrina vietovės ekologinio stabilumo.

4. Žemės naudojimo paskirties nustatymo ir keitimo, žemės naudojimo būdų ir pobūdžių nustatymo ir keitimo procedūrą reglamentuoja LR teritorijų planavimo įstatymas (red. Žin., 2010, Nr. 84-4404) ir LR žemės įstatymas (red. Žin., 2011, Nr. 49-2362) bei kiti poįstatyminiai teisės aktai.

5. Keičiant žemės naudojimo paskirtį, siekiant plėtoti gyvenamąją, visuomeninę, pramonės ir sandėliavimo, komercinę, rekreacinę ir naudingųjų iškasenų gavybos veiklas, teritorijose, nutolusiose nuo bendrajame plane numatytų urbanizuojamų (žymėjimas- U) ir gyvenamųjų vietovių plėtros (žymėjimas –Ug) teritorijų, tariamasi su Kelmės rajono savivaldybės administracija dėl lėšų, skirtų vietinės reikšmės ir vidaus kelių eksploatavimui bei viešojo susisiekimo organizavimui, kooperavimo.

6. Statyba mėgėjiško sodo teritorijoje plėtojama vadovaujantis gyvenamųjų vietovių teritorijų

- VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

planavimo dokumentais (miestų ir miestelių bendraisiais ir kaimų detaliaisiais planais), LR sodininkų bendrijų įstatymu (Žin., 2004, Nr. 4-40), LR statybos įstatymu (red. Žin., 2011, Nr.91-4321) bei kitais poįstatyminiais teisės aktais.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų taikymas pateikiamas Priede 1. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų lentelė

9. SUSISIEKIMAS

9.1. Automobilių keliai

Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai siūlomi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijos bendro plano ir Šiaulių apskrities bendrojo (generalinio) plano sprendinius, Ilgalaikę (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 692 (Žin., 2005, Nr. 79-2860) bei kitus Lietuvos ir ES dokumentus.

Konkretizuoti apskrities automobilių kelių sistemos sprendiniai su kelių modernizavimo ir plėtros priemonėmis:

- sumažinti neigiamą tranzitinio transporto poveikį, gatvių apkrovą, transporto taršą ir avaringumą Kelmės rajono miestuose, nutiesti miestų ir miestelių bendruosiuose planuose numatomus aplinkkelius;
- užtikrinti susisiekimo sistemos saugumą – rekonstruoti magistralinius kelius, labiausiai apkrautus, avaringiausius krašto ir rajoninių kelių ruožus;
- gerinti susisiekimo sistemos kokybę – rekonstruoti vietinės reikšmės kelius, asfaltuoti žvyrkelius, gerinti žvyrkelių kelių dangos kokybę ir techninius parametrus;
- gerinti rajono susisiekimą su regiono administraciniais centrais – tobulinti transportinio tinklo infrastruktūrą: techninėmis ir organizacinėmis priemonėmis gerinti susisiekimą tarp apskrities rajonų ir seniūnijų centrų;
- didinti viešojo transporto vaidmenį savivaldybės ir regiono susisiekimo sistemoje: teikti jam pirmenybę, atnaujinti jo parką, diegti integruotas informavimo priemones, gerinti susisiekimą su viešojo transporto stotimis, retinant socialinio aptarnavimo tinklą, tobulinti viešojo susisiekimo sistemą;
- sudaryti sąlygas steigti regiono lygmens logistikos centrą Grinių k. (Pakražančio sen.).

Planuojamų objektų ar plėtros teritorijų, išdėstomų šalia valstybinės reikšmės kelių, jungtys su šiais keliais detalizuojamos rengiant specialiuosius arba detaliuosius planus. Susisiekimo jungčių vietos nustatomos, vadovaujantis patvirtintais teritorijų planavimo dokumentais, parengtais techniniais projektais,

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

kelių techniniais reglamentais bei kitais teisės aktais. Neesant galimybei prisijungti prie valstybinės reikšmės kelių, būtina planuoti vietinės reikšmės kelių susisiekimo tinklą, sujungtą su valstybinės reikšmės kelių tinklu leistinose vietose.

9.1.1 lentelė. Automobilių kelių plėtros ir modernizavimo sprendiniai

Kelio (kelio ruožo) numeris ir pavadinimas	Įgyvendinimo priemonės	Trasa
Kelias A12 Ryga–Šiauliai–Tauragė–Kalinigradas	kelio ruožų rekonstravimas, plėtra*	esama
Kelias Nr. 158 Kelmė–Užventis	kelio ruožų rekonstravimas, plėtra*	esama
Kelias Nr. 2106 Kelmė–Bubiai	kelio ruožų rekonstravimas, plėtra*	esama

* esant būtinumui, gali būti atliekamos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros

9.2. Geležinkelis

Geležinkelių infrastruktūros sprendiniai bendrajame plane suformuoti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano ir Šiaulių apskrities bendrojo (generalinio) plano sprendiniais.

Skatinamas susilpnėjusios geležinkelio transporto svarbos stiprinimas, išnaudojant Kelmės rajono teritorijoje esamo magistralinio geležinkelio ties Tytuvėnais atkarpa.

9.3. Oro transportas

Bendrojo plano sprendiniuose numatoma rezervuoti buvusių aerodromų Vaiguvos, Mockaičių ir Liolių vietovėse teritorijas aviacijos sporto, pramogų, turizmo ir mažiesiems privatiems lėktuvams mažiems aerodromams įrengti.

9.4. Dviračių trasos

Bendrajame plane numatoma dviračių trasomis sujungti gyvenamąsias ir rekreacines vietas, priemiesčius su miestų transporto sistemomis.

Siektina dviračių trasas numatyti už valstybinės reikšmės kelių (magistralinių, krašto ir regioninių) žemės juostų ribų. Siūloma dviračių trasų įrengimui rezervuoti valstybinės žemės juostas, o vietomis žemės išperti iš žemės savininkų, laikantis žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų.

Atskiros žemės juostos, skirtą trasos įrengimui pirmoje eilėje numatomos, trasų atkarpose, kuriose numatytas didžiausias kiekis turistinių maršrutų:

- Kelmė-Tytuvėnai (4 turistiniai maršrutai) šalia krašto kelio Nr.157 (siūloma už kelio žemės juostos ribų);
- Kelmė-Kražiai (3 turistiniai maršrutai) šalia rajoninio kelio Nr.2104 (siūloma už kelio žemės juostos ribų).

Dviračių trasoms plėtoti tinkamiausias yra vietinės reikšmės kelių tinklas, atraktyviausių vidaus kelių

- VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

ir takų atkarpos. Rengiant vietinės reikšmės kelių ir vidaus kelių rekonstravimo projektus, numatyti vietos dviračių trasoms.

Dviračių trasos numatomos tik esamų sankirtų su geležinkelio linijomis vietose.

9.5. Kita transporto infrastruktūra

Esamas kelių tinklas sudaro galimybes automobilių transportui ir autoturizmui plėtoti. Degalinių tinklas turėtų būti plečiamas intensyvaus eismo keliuose arti stambesnių gyvenviečių. Abipusė pakelės aptarnavimo infrastruktūra toliau galėtų būti vystoma magistraliniame kelyje A12 (Via Hanseatica trasoje) vakarinėje dalyje ties Kelme, Griniais, šiaurinėje dalyje. Autoturizmo trasos jungia Šiluvą, Tytuvėnus, Maironius, Liolius, Kelmę, Kražius, Užventį, Šaukėnus, todėl šiose vietose būtina vystyti automobilių, keleivių ir turistų aptarnavimo infrastruktūrą.

Dubysos ir Kražantės upės yra puikios vandens turizmo trasos - šios trasos jungia su Kelmės miestu, Kražiais. Aplink vandens turizmo trasas plėtotina turizmo aptarnavimo infrastruktūra.

10. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

10.1. Energetikos infrastruktūros vystymas

Pagrindiniai energetikos infrastruktūros vystymo tikslai nustatyti vadovaujantis LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. 1442 „Dėl nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008-2012 metų plano patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 4-131; 2012, Nr. 88-4592) bei Šiaulių apskrities bendrojo (generalinio) plano sprendiniais.

Plėtojant elektros energijos tiekimo ir centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūrą:

- efektyviausiai naudoti sukauptą potencialą, jį tobulinti ir plėtoti ateityje;
- plačiau naudoti vietinius, atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius, kad jie sudarytų iki 12% bendro pirminės energijos balanso;
- užtikrinti apskrities urbanizuotų vietovių aprūpinimą šilumine energija, modernizuoti esamus šilumos tinklus, kad nuostoliai skirstymo tinkluose būtų minimalūs, kurti naujus modernius šilumos skirstymo tinklus, plėtoti naujos kartos katilinių tinklą, teikiant pirmenybę gamtinėms dujoms, atsinaujinantiems ir atliekiniams energijos šaltiniams;
- mažinti neigiamą poveikį aplinkai – modernizuoti energetikos sektorių;

Plėtojant gamtinių dujų tiekimo infrastruktūrą:

- siekti, kad gamtinės dujos būtų prieinamos apskrities energetikos įmonėms, – parengti investicijų projektus ir įvertinti ekonominį jų pagrįstumą;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- siekti, kad gamtinės dujos būtų prieinamos visiems galimiems vartotojams, pripažįstant, kad gamtinių dujų tiekimo sistemos perdavimo ir skirstymo tinklai būtų plėtojami pagal licencijoje numatytas teritorijas.

Elektros energijos tiekimo infrastruktūros plėtros srityje bendrajame plane numatyta:

- išlaikyti esamą 110 kV, 330 kV elektros tinklą – atnaujinti susidėvėjusius įrenginius;
- modernizuoti esamą skirstomąjį elektros tinklą (10kV–0,4kV) – pakeisti susidėvėjusius įrenginius ir optimizuoti transformatorinių galių, nagrinėti miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių apšvietimo tinklų rekonstravimo ir plėtros galimybes;
- sudaryti sąlygas į bendrą elektros tinklą pajungti plėtojamas elektros gamybos iš atsinaujinančių energijos šaltinių, tame tarpe vėjo jėgainių, sistemas;
- plėsti elektros energijos skirstomąjį tinklą – užtikrinti visišką elektros energijos paslaugos prieinamumą gyventojams ir ūkio subjektams.

Centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūros plėtros srityje bendrajame plane numatyta:

- Užvenčio ir Kelmės katilines – pritaikyti gamtinėms dujoms, kaip rezervinį kurą plėtojant atsinaujinančių šaltinių ir atliekinių medžiagų pradėtas diegti sistemas;
- parengti Kelmės katilinės pritaikymo gaminti elektros energiją kogeneracijos principu galimybių studijas;
- išsaugoti visų gyvenamųjų vietovių esamas centralizuotas šilumos tiekimo sistemas, rekonstruoti šilumos trasas taikant betranšėjes technologijas;
- modernizuoti katilines, kad jos efektyviau vartotų kurą, modernizuoti šilumos punktus, kad būtų efektyviau vartojama šiluma, rekonstruoti esamus gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus – modernizuoti jų šildymo sistemas ir gerinti šilumines charakteristikas;

Aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų ir strategijų nuostatos konkretizuotos Kelmės rajono šilumos ūkio specialiajame plane, pavirtintame 2005-02-25 Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-55. Vadovaujantis specialiuoju planu plėtojamas Kelmės rajono šilumos ūkis.

Kelmės rajone gamtinių dujų tiekimo tinklų nėra, o gamtinių dujų tiekimo įmonė AB „Lietuvos dujos“ artimiausiu metu dujofikuoti Kelmės rajono nenumato. Tačiau šalies mastu numatyta įrengti Syderių kaime (Telšių r.) suskystintų gamtinių dujų rezervuarą, talpinantį 1 milijardą m³ dujų, bei Klaipėdos uoste pastatyti suskystintų gamtinių dujų terminalą. Suskystintos gamtinės dujos (SGD) – gamtinės dujos, kurių pagrindas metanas, atšaldytos iki skystėjimo temperatūros minus 161 laipsnio pagal Celsijų, taip jų tūris sumažėja apie 600 kartų.

Vadovaujantis šalies strategija, bei Šiaulių apskrities bendrojo (generalinio) plano sprendimais,

Kelmės rajone numatoma:

- siūlyti toliau plėtoti dujotiekių tinklą, atitinkamai renovuoti šilumos ūkį;
- plėtoti magistralinių dujotiekių tinklą: tiesti magistralinio dujotiekio Šiauliai–Klaipėda atšaką nuo Kuršėnų iki Kelmės ir įrengti papildomą atšaką į Užventį;
- įrengti Kelmėje ir Užventyje naujas dujų skirstymo stotis, nuo kurių būtų plėtojamas skirstomasis vamzdynas.

Neesant gamtinių dujų tiekimo tinklų, jų poreikį gali tenkinti tiekiant suskystintas naftos dujas (SND). Suskystintos naftos dujos yra natūralus angliavandenilio kuras, sudarytas iš propano ir butano. Suskystintų dujų tiekimas galimas iš požeminių ar antžeminių suskystintų dujų rezervuarų. Šiuo metu, Kelmės rajone yra užkonservuotų suskystintų naftos dujų požeminių rezervuarų ir tinklų, priklausančių AB „Suskystintos dujos“. Suskystintų dujų rezervuaro įrengimas, užpildymas suskystintomis dujomis ir jo eksploatavimas šiuo metu yra brangesnis nei gamtinių dujų, tačiau keičiantis gamtinių dujų tiekimui visai šaliai, gali augti ir gamtinių dujų kaina.

10.2. Ekoinžinerinės infrastruktūros vystymas

Ekoinžinerinės infrastruktūros vystymo tikslai:

- plėtoti vandentiekio, nuotekų surinkimo, valymo sistemas;
- modernizuoti ir išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą – sudaryti rajono darnaus vystymosi sąlygas, užtikrinti vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo paslaugų prieinamumą gyventojams, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms mažiausiomis išlaidomis, padarant minimalią žalą aplinkai;
- siekti, kad nuotekų valymo sistemos atsipirktų ekonomiškai;
- plėtoti atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Nemuno vidurupio baseino ir Lielupės–Ventos upių baseino bendruosiuose planuose numatyta:

- rekonstruoti vandens tiekimo sistemą, siekiant aprūpinti kuo daugiau apskrities gyventojų geros kokybės geriamuoju vandeniu; numatyta, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. centralizuoto vandens tiekimo paslaugos bus prieinamos 95% gyventojų (LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas (Žin., 2006, Nr. 82-3260; 2010, Nr. 157-7978) ir LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas (Žin., 2006, Nr. 82-3261)), dėl to siūloma smarkiai plėsti esamų vandentiekių skirstomuosius vamzdynus tiek miestuose, tiek kaimiškoje gyvenamosiose vietovėse,

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

renovuoti esamą skirstomąjį vamzdyną, rekonstruoti esamus ir įrengti naujus vandens gerinimo įrenginius;

- sujungti Kelmės ir Kukečių vandentiekio tinklus – pakloti magistralinę liniją, išplėsti šios aglomeracijos esamus tinklus – pakloti naują vamzdyną, renovuoti esamus vandentiekio tinklus – pakeisti vamzdžius arba padengti esamus antikorozinėmis medžiagomis;
- sujungti Tytuvėnų ir Budraičių vandentiekio tinklus, išplėsti šios aglomeracijos esamus tinklus – pakloti naują vamzdyną, renovuoti esamus vandentiekio tinklus – pakeisti vamzdžius arba padengti esamus antikorozinėmis medžiagomis.

Prognozuojama, kad nuotekų surinkimo paslaugos planuojamu laikotarpiu pasidarys prieinamos 85% gyventojų, o išleidžiamas į paviršinius vandenis nuotekos atitiks 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 26) su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 1998 m. vasario 27 d. Komisijos direktyva 98/15/EB, (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 4 tomas, p. 27) (toliau vadinama – Direktyva 91/271/EEB), reikalavimus. Kad sprendinys būtų įgyvendintas, Kelmės rajono nuotekų surinkimo ir apvalymo ūkis turi būti iš esmės pertvarkytas. Kadangi Direktyva 91/271/EEB Lietuvoje įsigalioja nuo 2010 metų, visi sprendiniai, sietini su vandenvala, įgauna prioritetinį statusą. Jų įgyvendinimui numatoma:

- plėtoti esamą Kelmės nuotekų surinkimo tinklą pietine kryptimi, šiuo tikslu pakloti naujus tinklus, prijungti prie miesto nuotekų tvarkymo infrastruktūros Kukečių gyvenvietę, palaikyti nuotekų valymo įrenginių gerą techninę būklę;
- renovuoti Tytuvėnų nuotekų valymo įrenginius;
- pastatyti Užventyje naujus 1300 kub. metrų per parą našumo nuotekų valymo įrenginius;
- įrengti Kelmės, mieste lietaus vandens valymo įrenginius.

Kelmės rajono vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas plėtojamas vadovaujantis Kelmės rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu. Specialiajame plane Kelmės rajono savivaldybės teritorija pagal vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdus skirstyta į 1) viešojo vandens tiekimo ir 2) individualaus tiekimo teritorijas. Viešojo vandens tiekimo teritorija skaidoma į centralizuotą ir decentralizuotą. Decentralizuotos viešojo vandens tiekimo teritorijos - teritorijos, kuriose viešojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugos yra vykdomos decentralizuotai. Individualaus tiekimo teritorijos apima likusioms Kelmės rajono savivaldybės teritorijas, kurios neįtrauktos į viešo vandens tiekimo teritorijas. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimui išskirti du etapai.

I-jame plėtros etape numatyta rekonstruoti 12,2 km nuotekų tinklų, pakloti 37,3 km naujų nuotekų tinklų, rekonstruoti 21,0 km esamų vandentiekio tinklų ir naujai pakloti 23,0 km vandentiekio tinklų; vandenvietes ir nuotekų valyklas sujungti į centrinį kompiuterizuotą dispečerinį pulką Kelmės mieste,

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

leidžiantį kontroliuoti ir reguliuoti technologinius procesus; įrengti vienus naujus nuotekų valymų įrenginius, rekonstruoti dvejus, įrengti dumblo kompostavimo aikštelę Kelmėje; pastatyti vienerius vandens gerinimo įrenginius.

II-jame plėtos etape numatyta rekonstruoti 24,6 km nuotekų tinklų, pakloti 92,6 km naujų nuotekų tinklų, rekonstruoti 53,1 km vandentiekio tinklų, naujai pakloti 60,4 km vandentiekio tinklų; vandenvietes ir nuotekų valyklas sujungti į centrinį kompiuterizuotą dispečerinį pultą Kelmės mieste, leidžiantį kontroliuoti ir reguliuoti technologinius procesus; įrengti 36 naujus nuotekų valymų įrenginius, rekonstruoti 7; pastatyti 44 vandens gerinimo įrenginius, atnaujinti 47 vandenvietes.

Į vandentiekio ir nuotekų tvarkymą pastaruoju laikotarpiu Kelmės rajone buvo nuolat investuojama. 2004 m. pradėtas ir 2009 m. užbaigtas Nemuno vidurupio baseino I paketo projektas. 2009-12-18 Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra ir UAB „Kelmės vanduo“ (toliau Projekto vykdytojas) pasirašė administravimo ir finansavimo sutartį Nr. V/2009/NS/47 projektui „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Kelmės rajone“. Projektas įgyvendinamas kartu su partneriu Kelmės rajono savivaldybės administracija, pagal ES 2007-2013 metų Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ įgyvendinimo VP3-3.1-AM-01-V priemonę „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra“.

Atliekų valdymo sprendiniai parengti atsižvelgiant į Šiaulių apskrities socialinių, ekonominių rodiklių prognozes ir Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planą, kuriuose prognozuojama, kad visų atliekų planuojamu laikotarpiu daugės iki 20–25%. Atliekų valdymo principai:

- buitines atliekų šalinimas regioniniame sąvartyne Aukštrakių kaime (Šiaulių r. sav.), uždarančias visus smulkius sąvartynus;
- antrinių žaliavų rūšiavimo linija regioniniame sąvartyne Aukštrakių kaime (Šiaulių r. sav.);
- rekultivuoti uždaromus sąvartynus arba paversti atliekų surinkimo punktais ar biodegraduojančių atliekų kompostavimo aikštelėmis;
- atliekų surinkimo punktai Kelmės rajono teritorijoje;
- antrinių žaliavų surinkimo punktas Kelmėje (pagal galimybę Tytuvėnuose, Užventyje, Kražiuose);
- pavojingų atliekų šalinimas per pavojingų atliekų saugojimo aikštelę, įrengtą Aukštrakių kaime (Šiaulių r. sav.);
- stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo iš gyventojų punktų tinklas;
- dominuojanti konteinerinės buitinių atliekų surinkimo sistema;
- konteinerines buitinių atliekų surinkimo aikšteles su galimybe gyventojams rūšiuoti atliekas miestuose, miesteliuose ir kaimuose;
- statybos ir griovimo atliekų apdorojimo aikštelė Kelmėje (pagal galimybę Tytuvėnuose, Užventyje, Kražiuose).

10.3. Telekomunikacijos ir ryšiai

Ryšių infrastruktūrai priskiriama paštas ir telekomunikacijos.

Pašto skyrių infrastruktūra pertvarkoma Lietuvos Respublikos mastu. Šalies mastu retinamas pašto skyrių tinklas ir plečiamas pašto paslaugų spektras.

Kabelinių telekomunikacijų infrastruktūra Kelmės rajone yra plėtojama įmonės AB „Lietuvos telekomas“. Pagrindiniai optinio ryšio kanalai yra patiesti tokiomis kryptimis:

- Kryžkalnis – Kelmė– Tytuvėnai – Šedbarai – Šiaulių rajonas;
- Kelmė– Šaukėnai.

Interneto paslaugos plėtojamos visame Kelmės rajono savivaldybės plote. Pagrindiniai prisijungimo prie interneto būdai:

- prisijungimas per komutuojamą ryšio liniją naudojant modemą;
- ISDN technologija;
- skaitmeninės abonentinės linijos XDSL technologija (ADSL, VDSL, HDSL);
- GPRS technologija;
- 3G korinio ryšio technologija;
- EDGE technologija;
- bendraašio kabelio technologija (kabelinės televizijos atveju).
- bevielės vietinės kilpos (WLL) technologija;
- WiMAX technologija;
- optinio ryšio technologija;
- internetas per palydovą.

Telekomunikacijos ir ryšių sektoriuje numatoma:

- sudaryti sąlygas telekomunikacinėms bendrovėms laisvai ateiti į telekomunikacijų paslaugų sferos rinką;
- derinant teritorijų planus, naujiems komunikaciniams koridoriams numatyti šalia kelių/gatvių komunikaciniams kabeliams;
- inicijuoti seminarus ir apmokymus rajono gyventojams informacinių technologijų klausimais.

Antžeminė skaitmeninė televizija plėtojama vadovaujantis Skaitmeninės televizijos planu (Ženevos-06 planas), kuris pilnai įsigalios nuo 2015 birželio 17 d., kai bus išjungta analoginė televizija. Kelmės rajonas

- VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

patenką į 1-ąjį aptarnavimo tinklą (1-asis AB "Lietuvos radijo ir televizijos centras" tinklas).

Planuojami inžinerinės infrastruktūros koridoriai išdėstomi už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų.

11. CIVILINĖ SAUGA

11.1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema Lietuvos Respublikoje Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tikslas yra paruošti visuomenę ekstremalioms situacijoms. Užtikrinti sklandų perėjimą nuo kasdienės veiklos prie veiklos ekstremalių situacijų metu bei sumažinti valstybės ekonominius nuostolius ekstremalių situacijų atvejais. Išsaugoti žmonių gyvybę, sveikatą, turtą bei aplinką. Skatinti visuomenės iniciatyvą šiose srityse ir stiprinti pasitikėjimą civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veikla.

Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemą sudaro:

- Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija;
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos;
- ministerijos, valstybės ir savivaldybių institucijos, savivaldybių priešgaisrinės ir kitos civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai, įstaigos;
- aplinkos stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklas.

Ekstremalūs įvykiai:

- gamtinio pobūdžio - ryškūs klimatinių sąlygų pakitimai, sukeliantys stichines nelaimes, masinius miškų ir durpynų gaisrus, geologiškai pavojingus reiškinius, ypač pavojingas arba masines epidemijas, epizootijas, epifitotijas;
- techninio pobūdžio - įvairių technologinių procesų sutrikimai, dėl kurių kyla gaisrai, įvyksta sprogimai, patenka į aplinką cheminiai ir radioaktyvieji teršalai, griūva pastatai, įvyksta įvairių transporto rūšių avarijos, energetikos, magistralinių vamzdynų avarijos ir kiti ekstremalūs įvykiai, būdingi pramonės objektams ir komunikacijoms;
- ekologinio pobūdžio - priežastys, sukeliančios sausumos būklės, atmosferos sudėties ir savybių, hidrosferos būsenos pakitimus;
- socialinio pobūdžio - masinės riaušės ir neramumai, blokados, provokacijos, diversijos, teroro aktai, taip pat kariniai veiksmai Lietuvos ar kaimyninės valstybės teritorijoje.
- kiti – didelis gaisringumas, pavojingas radinys, kultūros vertybei keliamas pavojus ar jos sunaikinimas.

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos uždaviniai:

- perspėti gyventojus apie gresiančią ekstremalią situaciją, informuoti apie jos galimus padarinius ir priemones jiems likviduoti;
- atlikti ekstremalių situacijų prevenciją;
- organizuoti gyventojų aprūpinimą individualiosiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis;
- žvalgyti ir žymėti pavojaus židinius;
- gesinti gaisrus, atlikti gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;
- palaikyti viešąją tvarką nelaimės rajone;
- teikti medicinos pagalbą ir vykdyti visuomenės sveikatos priežiūrą ekstremalių situacijų atvejais;
- evakuoti žmones ir turtą iš pavojingų teritorijų;
- vykdyti sanitarinį švarinimą ir kitas kenksmingumo pašalinimo priemones;
- organizuoti laikiną nukentėjusiųjų apgyvendinimą bei materialinį aprūpinimą;
- organizuoti žuvusiųjų laidojimą;
- organizuoti nutrauktą būtiniausių komunalinių paslaugų teikimą;
- teikti pagalbą gyvybiškai svarbiems objektams išsaugoti;
- kaupti gyvybiškai svarbių materialinių vertybių atsargas;
- mokyti vadovus, darbuotojus, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgas bei gyventojus veiksmų ekstremalių situacijų atvejais;
- tirti ir analizuoti ekstremalių įvykių priežastis.

Kelmės rajono savivaldybės pareigos ir funkcijos civilinės saugos srityje Civilinė sauga yra Kelmės rajono savivaldybei valstybės perduota funkcija, už kurios vykdymą atsakingas savivaldybės administracijos direktorius, vykdydamas savivaldybei valstybės perduotas civilinės saugos funkcijas.

11.2. Ekstremalios situacijos

Lietuvoje yra gana daug ekstremalių situacijų šaltinių, galinčių sukelti daugelio žmonių žūtį ar pakenkti sveikatai. Tai – Ignalinos atominė elektrinė, daugiau nei 250 chemiškai pavojingų objektų, pavojingų cheminių medžiagų pervežimai, susisiekimo sistema, naftos pramonė, dujotiekio bei naftotiekio tinklai. Taip pat teroro bei diversijos aktų galimybės.

Ekstremalias situacijas gali sukelti:

- avarija Ignalinos atominėje elektrinėje;
- avarijos kaimyninių valstybių atominėse jėgainėse;

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- branduoliniai sproginiai;
- avarijos transporte, legaliai ar nelegaliai pervežant radioaktyvias medžiagas;
- avarijos objektuose, naudojančiuose radioaktyvias medžiagas;
- nukritus skraidymo aparatams su branduoliniais įtaisais.
- avarijos įmonėse, sandėliuose arba kituose statiniuose, kuriuose nuolat arba laikinai gaminama, perdirbama, laikoma, perkraunama, naudojama, sandėliuojama arba neutralizuojama viena arba kelios pavojingosios medžiagos ar jų atliekos, kurių kiekis yra didesnis už nustatytą šios medžiagos ribinį kiekį;
- pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamų ligų atvejai, epizootijos ir kitos galimos ekstremalios situacijos;
- avarijos geležinkeliuose, automobilių keliuose, oro ir jūrų transporte;
- avarijos magistraliniame dujotiekyje ir naftotiekyje;
- gaisrai ir sproginiai įmonėse;
- gaisrai miškų masyvuose ir durpynuose;
- stichiniai arba katastrofiniai reiškiniai: stiprus vėjas, smarkus lietus, snygis, didelė pūga,
- smarki lijundra, apšalas, smarkus speigas, tirštas rūkas;
- hidrologiniai reiškiniai: pralaužtos dambos; apsemtos žemesnės miestų, gyvenviečių, žemės ūkio kultūrų pasėlių teritorijos, automobilių keliai arba kiti transporto objektai.

Ekstremalūs įvykiai yra patvirtinti LR Vyriausybės 2006 m. kovo 9d. nutarimu Nr.241 „Dėl Ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“. Ekstremalūs įvykiai gresia daugeliui teritorijų, bet kiekvienoje iš jų vis kitaip svarbūs, ir kiekvieno iš jų padaryta žala ar nuostolių lygis gali skirtis.

11.3. Kelmės rajono gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema

Perspėjimo ir informavimo sistemą privaloma Kelmės rajono savivaldybės centre – Kelmės mieste ir kituose rajono miestuose – Tytuvėnuose ir Užventyje. Taip pat kitose rajono gyvenamosiose teritorijose, kur yra pavojingų objektų ar patenka į jų poveikio zoną, kurioje gali kilti grėsmė gyventojų gyvybei, sveikatai, bei palinkai. Taigi, Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu perspėjimo ir informavimo sistema turi būti įrengta visose b (Tytuvėnai, Užventis) bei c (Šaukėnai, Kražiai, Vaiguva, Lioliai, Griniai) kategorijos rajono gyvenvietėse. Vidinės įgarsinimo sistemos turi būti įrengtos visose rajono įstaigose, įmonėse, ūkio subjektuose, kuriuose vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių. Savivaldybės lygiu gyventojus turi perspėti Kelmės rajono savivaldybės meras. Perspėjimo įrenginių techninių charakteristikų parinkimas, šių įrenginių skaičius ir išdėstymas privalo užtikrinti perspėjamo signalo girdimumą visuose Kelmės rajono miestuose bei gyvenamosiose teritorijose. Kelmės rajono gyventojai turi būti informuojami

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

per vietinių transliuotojų stotis, esančias rajono teritorijoje, kabelinės televizijos tinklus, per elektronines (tono ir balso) sirenas ir lauko garsiakalbius. Kitose gyvenvietėse, ten, kur nėra centralizuoto valdymo arba vietinio įjungimo elektros sirenų, turi būti naudojami policijos, ugniagesių arba kiti specialios paskirties automobiliai, turintys garso stiprinimo įrangą ir vykstantys pagal iš anksto parengtus ir Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus maršrutus.

Rajone įrengtos:

- 3 centralizuoto valdymo elektros sirenos Kelmės mieste (ant AB „Teo“ Kelmės filialo, Vytauto Didžiojo g. 88; ant Kelmės „Aukuro“ vidurinės mokyklos, J. Janonio g. 9; elektros tinklų Kelmės pastotės teritorijoje, Nepriklausomybės g. 20a);
- 2 vietinio valdymo elektros sirenos (Tytuvėnų mieste ant Kelmės pašto filialo ir Girliatiškių kaimo (Kražių seniūnija) degalinėje).

11.4. Civilinės slėptuvės Kelmės rajone

Kelmės rajone slėptuvės turi būti įrengtos esančiuose kariniuose objektuose, kurie 2001 m. lapkričio 9 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1343 „Dėl Lietuvos Respublikoje esančių valstybinės reikšmės ir rizikos objektų sąrašo patvirtinimo“ patvirtinti kaip rizikos objektai. Valstybinės reikšmės objektų, kuriuose taip pat turi būti įrengtos slėptuvės pagal minėtą nutarimą Kelmės rajone nėra.

Slėptuvės turi būti įrengtos gyvybiškai svarbiuose objektuose, kurių sąrašą tvirtina pati savivaldybė:

- VŠĮ Kelmės ligoninė;
- AB „Teo“ Šiaulių filialo Kelmės skyrius;
- UAB LITESKO filialo „Kelmės šiluma“ 3 kvartalinė katilinė;
- Kelmės profesinio rengimo centro katilinė;
- SP UAB Kelmės šilumos tinklai Tytuvėnų katilinė;
- SP UAB Kelmės vanduo vandens tiekimo įrenginiai ir nuotekų perpumpavimo stotys;
- Tytuvėnų geležinkelio stoties signalizacijos, valdymo ir blokavimo įrenginiai
- AB Kelmės pieninė;
- AB Kelmės duona;
- AB Šiaulių energija Elektros tinklų Kelmės skyriaus dispečerinis punktas;
- Policijos komisariatas (vadavietė);
- Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos dispečerinė;
- Kelmės rajono savivaldybė;
- Teritorinio gynybos štabo budėtojas.

Kelmės mieste yra įregistruotos 5 gyventojų apsaugai pritaikytos patalpos:

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- VŠĮ Kelmės ligoninė, Nepriklausomybės g. 2, Kelmė, talpa 315 žm.;
- VŠĮ Kelmės ligoninė, Nepriklausomybės g. 2, Kelmė, talpa 115 žm.;
- Kelmės rajono savivaldybė, Vytauto Didžiojo g. 58, Kelmė, talpa 50 žm.;
- Kelmės kultūros centras, Vytauto Didžiojo g. 73, Kelmė, talpa 980 žm.;
- J. Graičiūno gimnazija, Raseinių g. 1, Kelmė, talpa 190 žm.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu turi būti įrengtos slėptuvės visose IIIa, IIIb kategorijos (Tytuvėnai, Užventis) bei IVa kategorijos (Šaukėnai, Kražiai, Vaiguva, Lioliai, Griniai) rajono gyvenvietėse. Vadovaujantis 2002 m. gegužės 15 d. LR Krašto apsaugos ministro įsakymu Nr.712 „Dėl slėptuvių ir kitų kolektyvinės apsaugos statinių poreikių ir jų nustatymo“ slėptuvės turėtų būti įrengtos po seniūnijų patalpomis.

11.5. Pavojingi objektai ir jų statybos parinkimas.

Pavojingi objektai, tai įmonės, ūkio subjektai, sandėliai, kuriuose gaminamos, perdirbamos, naudojamos, laikomos viena ar kelios pavojingos medžiagos, kurių kiekis yra didesnis už nustatytą šios medžiagos ribinį kiekį, taip pat hidrotechniniai įrenginiai.

Planuojant naujo pavojingo objekto statybą Kelmės rajone ar esamo pertvarkymą, užtikrinama, kad:

- naujas pavojingas objektas būtų statomas ar esamame pertvarkomi įrenginiai tik tais atvejais, kai pavojingas objektas yra saugiu atstumu nuo kitų pavojingų objektų, gyvenamųjų rajonų, intensyvaus judėjimo kelių, rekreacinių zonų ir kitų visuomenės naudojamų ar dažnai lankomų vietų;
- naujos statybos (gyvenamųjų namų, intensyvaus judėjimo kelių, rekreacinių zonų ir kitų visuomenės naudojamų ar dažnai lankomų vietų plėtimas) vyktų saugiu atstumu nuo pavojingų objektų.

Kelmės rajono esamų pavojingų objektų sąrašas:

- SP UAB „Kelmės autobusų parkas, degalinė“;
- P.Račkausko individuali firma „Agrotech“;
- UAB „Abromika“, degalinės;
- UAB „Antivis“, degalinė;
- UAB „Milda“, degalinė;
- Šiaulių suskystintų dujų centro Kelmės suskystintų dujų ūkis;
- Šv. Benedikto vienuolyno grupinis rezervuarinis įrenginys;
- AB „Kelmės pieninė“.

Keliai, kuriais transportuojami pavojingi kroviniai Kelmės rajone yra šie:

■ VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

- A12 Ryga – Kaliningradas, kelio ilgis 43 km;
- 148 Raseiniai – Tytuvėnai – Radviliškis, kelio ilgis 23 km;
- 158 Kelmė – Užventis, kelio ilgis 28 km;
- 159 Užventis – Šaukėnai – Kuršėnai, kelio ilgis 18km;
- 157 Kelmė – Tytuvėnai, kelio ilgis 19 km.

12. RENGINI IR PERŽIŪRĖTINI TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI

Įgyvendinant Kelmės savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo sprendinius bei įvertinus šiuo metu rengiamus teritorijų planavimo dokumentus, rekomenduojama parengti šiuos teritorijų planavimo dokumentus:

bendruosius:

- miestelių bendruosius planus (Karklėnų (IVb), Liolių (IVa), Pašilės (IVc), Šaukėnų (IVa), Žalpių (IVc));

detalesius:

- kaimų detaliuosius planus³ (Grinių (IVa), Vaiguvos (IVa), Kukečių (IVb), Naudvario (IVb), Kolainių (IVb), Maironių (IVb), Pagryžuvio (IVb), Šedbarų (IVb), Verpenos (IVb), Janaučių (IVc), Butkiškės (IVc), Lupikų (IVc), Gailių (IVc), Laugalio (IVc), Stulgių (IVc), Laikšių (IVc), Lykšilio (IVc), Vidsodžio – Aunuvėnų (IVc), Budraičių (IVc), Jahampolio (IVc), Kiaunorių (IVc), Pašiaušės (IVc), Girnikų (IVc), Junkilų (IVc), Kolainių (IVc), Pašilėnų – Beržėnų (IVc) bei IVd kategorijos kaimų);
- Kelmės, Tytuvėnų ir Užvenčio miestų pramonės zonų ar jų dalių detaliuosius planus;

specialiuosius:

- rekreacinių teritorijų plėtros specialiuosius planus;
- pakelės infrastruktūros plėtros specialiuosius planus;
- dviračių ir pėsčiųjų takų specialiuosius planus:
 - dviračių trasos ruožo Kražiai-Kelmė-Tytuvėnai specialųjį planą,
 - Padubysio dviračių trasos (Kelmės rajone) specialųjį planą,
 - kitų dviračių ir pėsčiųjų takų specialiuosius planus;
- gamtinių dujų tiekimo specialųjį planą;
- sanitarinių apsaugos zonų ribų (tame tarpe vandenviečių) specialiuosius planus;

kitus projektus ir programinius dokumentus.

³ Kaimams, patenkantiems į miestų bendrųjų planų sprendinių teritorijas, taikomi šių bendrųjų planų reglamentai, o detalieji planai rengiami pagal poreikį.